

Robert Silverberg

Vhod' vojáka. Později: vhod' dalšího

Zřejmě byl v nebi. Rozhodně to nebylo Španělsko a nemohlo to být ani v Peru. Připadalo mu, že se vznáší, zavěšený uprostřed cesty mezi prázdnotou a prázdnotou. Vysoko nad ním se třpytila zlatá nebesa a hluboko pod ním kypělo mlhavé rozbouřené moře bílých mraků. Když shlédl dolů, uviděl své nohy, volně visící jako dětská hračka nad bezednou hlubinou. Při pohledu na ni se mu zvedal žaludek, ale neměl v sobě nic, co by mohl zvrátit. Byl prázdný. Byl nehmotný. Dokonce i stará bolest v koleně zmizela stejně jako ustavičný bezvýrazný oheň v té části paže, kterou zasáhl malý indiánský šíp dávno předtím na pobřeží ostrova perel, severně od Panamy.

Bylo to, jako kdyby se měl znovu narodit, šedesát let starý, ale osvobozený od všech zranění, jaká ho kdy potkala, i od nesčetných nashromážděných utrpení: osvobození, dalo by se říci, od svého těla.

"Gonzalo?" zavolal. "Hernando?"

Odpověděly mu neurčité mlhavé ozvěny. A pak ticho.

"Matko boží, já jsem mrtvý?"

Ne. Ne. Nikdy si nedokázal představit smrt. Konec všeho snažení? Místo, kde se nic nehýbá? Velká prázdnota, bezedná propast? Pak je tedy tohle místo místem smrti? Nevěděl, jak má hledat odpověď. Velmi rád by se na to zeptal svatých otců.

"Chlapče, kde jsou mí duchovní? Chlapče?"

Hledal své paže. Ale viděl jen oslňující spirály světla, vinoucí se do nekonečna všemi směry. Byl to krásný, ale znepokojivý pohled. Těžko mohl popřít, že je mrtvý, když viděl sám sebe, jak se vznáší sférou volného prostoru a světla. Zemřel a teď je v nebi.

Protože tohle je nebe, ano, jistě, jistě. Co jiného by to mohlo být?

Tak je to pravda - když přijmeš rozhršení, když dobře a věrně sloužíš Kristu, budeš vykoupen ze svých hříchů, bude ti odpuštěno, budeš očištěn. Přemýšlel o tom. Ale přesto nebyl na smrt připraven. Pomyšlení na smrt bylo nepříjemné a rozčilovalo ho. Chtěl toho ještě tolik dokázat. A pokud si vzpomínal, nebyl dokonce ani nemocný. Hledal na svém těle nějakou ránu. *Žádné, žádné rány.* Nikde nic. Zvláštní. Znovu se rozhlédl kolem sebe. Byl zde sám. Nikoho neviděl, ani své paže, ani svého bratra, ani De Sota, ani duchovní, vůbec nikoho. "Marcosi! Vincente! Slyšíte mě? K čertu s vámi, kde jste? Matko boží! Svatá matko, požehnaná mezi ženami! K čertu, Vincente, řekni mi - řekni mi-"

Jeho hlas nezněl tak, jak by měl: byl příliš zastřený, příliš hluboký, byl to cizí hlas. Slova přemáhala jeho jazyk a plynula mu ze rtů znetvořená a rozbitá, žádná dobrá, jiskřivá španělština z Estremadury, ale cosi hanebného a podivného. To, co slyšel, znělo jako žvanění hejsků z Madridu nebo dokonce jako to hrozné blábolení, kterým se mluví v Barceloně; vždyť by klidně mohl být Portugalec, tak neotesanou a šaškovskou formu měla jeho rozmluva.

Pomalů a opatrně řekl: "Jsem guvernér a vojenský velitel Nové Kastilie."

Jeho hlas však byl stále stejně směšný.

"Adelantado - Alguacil Mayor - Marques de la Conquista -"

Nesrozumitelnost nového hlasu urážela jeho vlastní tituly. Vypadalo to, jako kdyby trpěl vadou řeči. Cítil, jak mu ze snahy o přesnou artikulaci stékají po těle praménky potu, ale když si rukou sáhl na čelo, aby z něj pot setřel dřív, než ho bude mít v očích, zdálo se mu, že čelo je suché, vlastně s ním ani trochu jistý, zda vůbec něco cítí.

Zhluboka se nadechl. "Já jsem Francisco Pizarro!" zařval, vyrazil ze sebe své jméno se zoufalou prudkostí vody, která protrhla zvětralou hráz.

A vrátila se k němu hluboká, neuspořádaná, směšná ozvěna. Franthiithko. Piitharro.

To bylo příliš. Dokonce i jeho vlastní jméno, tak idiotsky zkomolené.

"Oh, velký Bože!" vykřikl, "pro všechny svaté!"

Ještě zkomolenější zvuky. Ani jedno slovo nezaznělo správně. Nikdy neovládal umění číst nebo psát a nyní se zdálo, že by měl ztratit schopnost náležitě mluvit. Začal uvažovat, jestli se nemýlil, když myslel, že je v nebi, v nebeské záři. Jeho jazyk byl zakletý; nějaký démon do něj možná zaťal svoje drápy. Pak je tedy v pekle? Na velmi pěkném místě, ale přesto v pekle?

Pokrčil rameny. Peklo či nebe, není v tom žádný rozdíl. Uklidnil se, začínal chápat a hodnotit svou situaci. Věděl - naučil se už dávno - že nic nezíská vztekem na to, co nejde změnit, a ještě méně panickým strachem z neznáma. Byl zde, to bylo všechno - ať už byl kdekoliv - musel pro

sebe najít místo, přestat se vznášet mezi prázdnotou a prázdnotou. V peklech byl i předtím, v malých peklech, v peklech na zemi. Ten pustý ostrov, zvaný Gallo, kde tě slunce smažilo ve vlastní šťávě, kde k jídlu nebylo nic než krabi, kteří měli chuť jako psí trus. Nebo ten ponurý močál v ústí Rio Biru, kde padal déšť plnými proudy a stromy se kácely, aby tě přeřaly jako meče. Nebo hory, které přešel se svou armádou, kde sníh byl tak studený, že pálil, a vzduch vám při každém nadechnutí pronikal do hrdla jako dýka. Z toho všeho se dostal, i když to bylo horší než tady. Nečekala tu na něj žádná bolest, žádné nebezpečí; bylo zde jen chladivé světlo a chybělo tu jakékoliv nepohodlí. Pohnul se kupředu. Kráčel vzduchem. Podívejme, pomyslel si, kráčím vzduchem! Pak to řekl nahlas. "Kráčím vzduchem," prohlásil a zasmál se slovům, která mu vycházela z úst. "Santiago! Kráčím

vzduchem! No a proč ne? Jsem Pizarro!" Vykřikl ze všech sil: "Pizarro! Pizarro!" a čekal, co se k němu vrátí ozvěnou.

Piitharro. Piitharro.

Usmál se a pokračoval v chůzi.

Tanner seděl, nakloněný kupředu, v rozlehlé třpytivé kouli v imaginační laboratoři v devátém podlaží a sledoval malou figurku v distančním centru holotanku. Lew Richardson byl sehnutý vedle něj s oběma rukama zasunutými do informačních rukavic tak, aby mohl předávat instrukce do permutační sítě. Zdálo se, že ani nedýchá - jako kdyby skutečně nebyl ničím jiným než jednou ze součástí sítě.

To je celý Richardson, pomyslel si Tanner: naprosté zaujetí pro svou práci. Tohle mu Tanner záviděl. Oni dva měli vůbec velmi rozdílné povahy. Richardson žil jen pro své programování. To byla jeho velká vášeň. Tanner nikdy příliš nerozuměl lidem, kteří byli vedeni nějakou zvláštní touhou. Richardson byl jako pozůstatek z dřívější doby, z doby, kdy věci měly skutečný význam, z doby, kdy jsi ještě mohl věřit ve smysl svého snažení.

"Jak se ti líbí brnění?" zeptal se Richardson. "Myslím, že je výborné. Přesně podle starých rytin. A skutečně má švih."

"Opravdu velmi vhodné do tropického podnebí," řekl Tanner. "Krásný plechový oděv s odpovídající přílbou"

Odkašlal si a podrážděně přisedl ve svém křesle. Demonstrace probíhala už půl hodiny, aniž by se stalo něco zajímavého - pouze miniaturní obrázek vousatého muže ve španělském brnění přecházel po světelném poli - a Tanner ztrácel trpělivost.

Richardson si nevšiml trpkosti v jeho hlasu, ani nervozity v jeho pohybech. Věnoval se drobným úpravám. Richardson byl menší postavy, měl nevýrazné světlé vlasy, bledě modré oči a úzké rovné rty, oblékal se precizně a čistě - a stejně tak se i choval.

Tanner vedle něj vypadal jako hromotluk. Teoreticky byl Tanner pověřen vedením Richardsonových výzkumných projektů, ale ve skutečnosti do nich vůbec nijak nezasahoval. I když teď by možná bylo třeba konečně ho trochu usměrnit.

Byla to už dvanáctá nebo třináctá demonstrace, kterou mu Richardson předváděl od chvíle, kdy si začal hrát s historickými simulacemi. Všechny ostatní skončily, z toho či onoho důvodu, naprosto neúspěšně a Tanner předpokládal, že i tahle dopadne stejně. Ten projekt vůbec Tannera čím dál tím víc znepokojoval, vždyť právě on dal svým razítkem souhlas s jeho realizací. A po tak dlouhé době bylo stále těžší a těžší uvěřit, že celá práce slouží nějakému užitečnému cíli. Proč nechal spotřebovat tolik času Richardsonovy skupiny a tak velkou část rozpočtu laboratoře na několik měsíců? Pro koho to může mít nějakou hodnotu? Jaký to může přinést užitek?

Vždyť je to jen hra, uvažoval Tanner. Další zoufalý a nesmyslný technologický kousek, další zbytečná pirueta v nesmyslném baletu. Obrovské vydání na ukázkou vynalézavosti pro vynalézavost: tomu se tedy říká úpadek.

Malý obrázek v holotanku náhle začal ztrácet barvu a ostrost.

Tanner si povzdychl. "Už je to tady. Stejně jako ostatní."

Ale Richardson potřásl hlavou. "Tentokrát je to jiné, Harry."

"Myslíš?"

"Neztrácíme ho. On se tam jen pohybuje podle své vlastní vůle, mimo naše vymezené parametry. Což znamená, že jsme dosáhli vysoké úrovně autonomie tak, jak jsme chtěli."

"Vůle? Autonomie?"

"Byl to přece náš cíl."

"Ano, já vím, jaké jsou předpokládané výsledky," řekl Tanner rozmrzele. "Jenom nejsem přesvědčen, že ztráta ohniska je důkazem dosažení svobodné vůle."

"Tady," řekl Richardson. "Spustím stochastický sledovací program. Pohybuje se volně a my ho stejně tak budeme sledovat." Do ucha počítače v klopě svého kabátu pak řekl: "Pomůžeš mi, vidíš?" Zároveň prudkým pohybem levého prostředníku indikoval kvantitativní úroveň.

Malá figurka ve zdobeném brnění a špičatých botách se znovu zaostřila. Tanner mohl vidět jemné detaily brnění, přílbu s chocholem, chrániče ramen a loktů,

složitě zdobení hrušky jílce jeho meče. Figurka kráčela zleva doprava rovnoměrným kolébavým krokem muže, který je zvyklý stoupat do nejvyšších pohoří světa a nemíní se nechat vyvést z tempa, dokud nepřejde vrchol. Jak se zdálo, fakt, že jde jakoby vzduchem vysoko nad zemí, mu nepůsobil větší potíže.

"Tady je," řekl Richardson. slavnostně. "Dostali jsme ho zpátky nebo ne? Dobývateľ Peru osobně před tvýma očima. Abych tak řekl."

Tanner přikývl. Ano, Pizarro byl přímo před jeho očima. A on musel připustit, že - to, co vidí, je velmi působivé a dokonce i svým způsobem dojemné. Zarputilost, s jakou se ta malá figurka v bmnění pohybovala po třípytíovém světelném poli holotanku, v něm vzbuzovala určité sympatie. Ten človíček byl naprosto imaginární, ale zřejmě si to neuvědomoval - a pokud ano, nijak tím nenechal zastavit: pokračoval dál a dál a dál, jako kdyby skutečně chtěl někam dojít. Tanner byl okouzlen tím, co sledoval, a s překvapením zjistil, že jeho zájem o celý projekt začíná vzrůstat.

"Můžeš ho zvětšit?" zeptal se. "Chtěl bych mu vidět do tváře."

"Udělám ti ho třeba v životní velikosti," řekl Richardson. "Nebo většího. Jak budeš chtít. Zde."

Pohnul prstem a Pizarroův hologram v zápětí vzrostl do výšky zhruba dvou metrů. Španěl stimul, jako by si opravdu mohl být vědom změny obrazu.

To není možné, blesklo Tannerovi hlavou. Tohle tady přece není lidské vědomí. Neboje?

Pizarro stál nenucené ve volném prostoru, byl zamračený, clonil si oči, jako kdyby ho oslnilo světlo. Všude kolem něj se třpytily barevné záblesky, podobné polární záři. Byl to vysoký. Štíhlý muž středních let s prošeďivělými vousy a tvrdými rysy ve tváři. Měl úzké rty, ostrý nos, rozvážené, bystré a pronikavé oči. Tannerovi se zdálo, že ho ty oči upřeně sledují, tak upřeně, až ho zamrazilo v zádech.

Můj Bože, pomyslel si Tanner, on je skutečný.

Původně to byl francouzský program, který se začal rozvíjet v Centre Mondial de la Computation v Lyonu někdy kolem roku 2119. Francouzi v té době dosáhli několika výborných výsledků v oblasti softwaru. Vypracovali skvělé programy, ale nikdo pak na ně nenavázal. Takové už bylo to neklidné dvaadvacáté století.

Projekt francouzských programátorů spočíval ve využití hologramů konkrétních historických osobností k oživení audiovizuálních představení, pořádaných pro turisty v prostředí významných památek minulosti jejich národa. *Žádná* předem naprogramovaná maketa z Disneylandu, co by stála poblíž Notre Dámy nebo Vítězného oblouku nebo Eiffelovy věže a sypala ze sebe připravené

řeči, nýbrž zdánlivé převtělení osobnosti jako celku, který se může volně pohybovat, může mluvit a odpovídat na otázky, nebo pronášet ironické poznámky. Představte si, že by vám o fontánách ve Versailles vyprávěl Ludvík XIV., že by Picasso vedl prohlídku Pařížského muzea, že by Sartre seděl ve svém lokálu! Left Bank! a vyměňoval si existencialistické bonmoty s příchozími! Napoleon! Jana z Arku! Alexandre Dumáš! Pomocí těchto simulací by snad bylo možné dokázat ještě víc: pokud by jejich konstrukce byla na takové úrovni, že by byly schopné rozšířit a zdokonalit práci, která byla vykonána během jejich originální existence, novými poznatky, novými obrazy a romány, filozofickými díly nebo architektonickými návrhy od mistrů, ztracených v minulosti.

Celá koncepce byla v podstatě jednoduchá. Sestavíte informační program tak, aby absorboval data, třídil je, sladřoval a generoval další programy, založené na zadaných údajích. V tom není žádný problém. Pak začnete krmít souborem děl, napsaných simulovanou osobou - pokud nějaká jsou k dispozici: to vám umožní, kromě myšlenek a názorů v obecném smyslu, definovat i základní vzorec jejího přístupu k nejbližšímu světu, její způsob myšlení - neboť le style, koneckonců, est Thome meme. V případě, že takový soubor děl není dostupný, musíte vyhledat a použít práce o příslušném subjektu, napsané jeho současníky. Potom shrnete všechny historické záznamy o skutečích daného subjektu, včetně všech významných následných vědeckých analýz, s ohledem na možné konflikty v jejich interpretaci - zároveň však tyto konflikty využijete k vytvoření bohatšího portrétu, plného dvojznačností a rozporů, které jsou nevyhnutelným rysem veškerého lidského bytí. Nyní shrnete obecná kulturní data z daného historického období tak, aby subjekt měl informační zázemí pro myšlenkové pochody, odpovídající jeho místu v čase a prostoru. Aktivizujete. Et voila! Aplikujete složitou imaginacní technologii a máte simulaci, schopnou myslet, konverzovat a chovat se, jako kdyby šlo o skutečnou osobnost, podle níž jste model vytvořili.

Samozřejmě, že by si to vyžádalo značné vynaložení počítačové energie. Ale to nebyl žádný problém ve světě, kde 150-ti gigaflopové síť patřily ke standardnímu vybavení laboratoře a desetileté děti používaly počítače velikosti tužky, s kapacitou mnohonásobně převyšující těžkopádné elektronkové počítače z dob jejich prapředků. Opravdu neexistoval žádný teoretický důvod, proč by francouzský projekt neměl být úspěšný. A když programátoři z Lyonu vypracovali základní informační schéma, potřebné k sestavení zbytku programů, všechno mohlo pokračovat poměrně hladce.

Staly se však dvě chyby: jedna měla kořeny v nadměrných ambicích, které mohly být produktem typicky francouzské povahy původních programátorů, a ta druhá souvisela se strachem z neúspěchu, příznačným pro velké národy z poloviny dvacátého druhého století, k nimž patřila i Francie.

Nejprve došlo k osudové změně zaměření, která poznamenala projekt hned v jeho počáteční fázi. Do Paříže přijel na státní návštěvu španělský král; a programátoři se rozhodli, že na jeho počest budou v rámci úvodního projektu syntetizovat Dona Quijota. I když byl informační program připraven pouze k simulaci osobností skutečně žijících, nezdálo se, že by existoval podstatný důvod, proč by místo nich nemohl být vyprodukován fiktivní charakter, tak dobře dokumentovaný jako Don Quijote. Byl tu Cervantesův rozsáhlý román; byl tu obsažený soubor dat, přibližujících prostředí, v němž by Don Quijote měl žít; byla tu celá knihovna kritických analýz románu i svérázné a zajímavé osobnosti jeho hlavního hrdiny. Proč by Don Quijote, přivedený k životu pomocí počítače, měl být jiný než, řekněme, simulovaný Ludvík XVI, Moliere nebo kardinál Richelieu? Pravda, ti všichni už jednou žili, kdežto rytíř z La Mancha byl pouhým výmyslem; avšak neposkytl nám Cervantes mnohem více detailů o duši a názorech Dona Quijota, než kolik jich je známo o Richelieuovi. o Molierovi nebo o Ludvíku XVI?

Nesporně ano. Don Quijote - stejně jako Oidipus, Odysseus, Othello nebo David Copperfield - mohl být simulován podrobněji a konkrétněji než naprostá většina reálně existujících lidí. Takové charaktery přesahovaly svůj fiktivní původ. Počítači to však nestačilo. Ovšemže dokázal vyprodukovat přesvědčivou konstrukci Dona Quijota - chmurnou a bizarní holografickou postavu, která měla všechny charakteristické rysy, která řečnila a kázala předpokládaným způsobem, která znala Dulcineu, Rosinantu i Mambriнову příbuz. Na Španělského krále to udělalo dojem, ale jinak byl experiment neúspěšný. Francouzi vytvořili Dona Quijota, beznadějně zablokovaného ve Španělsku na konci šestnáctého století a v knize, z níž pocházel. Vůbec nebyl schopen samostatně žít a myslet - nechápal svět, který ho oživil, nekomentoval ho a nijak na něj nereagoval. Nebylo v něm nic nového, ani zajímavého. Kdejaký herec v bmnění a s řídými vousy na bradě mohl recitovat úryvky ze Cervantesova románu. To, co vyšlo z počítače po třech letech práce, bylo jen očekávané přepracování vložených dat, neužitečné a vyčpělé.

Což vedlo Centre Mondial de la Computation k dalšímu osudnému kroku: k přerušení projektu. Zut! a celá věc byla přeškrtnuta bez dalších pokusů. Žádní simulovaní Picassové, žádní simulovaní Napo-

leonové, žádné Jany z Arku. Případ Quijote všechny odradil a nikdo neměl to srdce pokračovat v práci. Najednou na projektu ležel stín nezdaru a Francie - stejně jako Německo, Austrálie, Komerční sféra Han, Brazílie a další dynamická centra moderního světa - měla hrůzu z neúspěchu. Neúspěch znamenal riziko poklesu na úroveň zaostalých a dekadentních zemí - Islámského socialistického svazu, Sovětské lidové republiky nebo spícího obra, Spojených států amerických. A proto bylo schéma simulace historických osobností odsunuto stranou.

Francouzi se příliš nezabývali faktem, že po několika letech, kdy bude projekt ležet ladem, dají možnost partě Američanů, kteří už o něm něco slyšeli a kterým se zdálo, že by mohlo být zábavné trochu si s ním pohrát.

"Tak tentokrát se ti to asi vážně povedlo," řekl Tanner.

"Jo, myslím, že jo. Po všech těch špatných začátcích."

Tanner přikývl. Jak často přicházel do téhle místnosti s velkými nadějemi jen proto, aby viděl nějakou ohyzdnost, nějaký nesmysl, nějakou deprimující hloupost? A Richardson měl vždycky po ruce vysvětlení. Sherlock Holmes nefungoval, protože byl fiktivní: to byla nezbytná kontrola francouzského projektu Quijote, dokazující, že fiktivní charakter nemá tu správnou strukturu, aby náležitě využily výhody programu; obsahují málo dvojznačností, málo protikladů. Ze stejného důvodu selhal král Artuš. Julius Caesar? Příliš vzdálený v Čase, možná; nespolehlivá data na pokraji fikce. Mojžíš? To samé. Einstein? Zřejmě příliš komplikovaný pro současnou úroveň rozvoje projektu: nejprve bude třeba získat zkušenosti. Královna Alžběta I? George Washington? Mozart? Pořád se učíme, tvrdil Richardson po každém nezdaru. Neděláme černou magii, víš. Nejsme kouzelníci, ale programátoři. A musíme přijít na to, jak dát programu, co je potřeba.

A teď Pizarro.

"Proč chceš pracovat právě s ním?" zeptal se Tanner před pěti nebo šesti měsíci. "Bezohledný středověký španělský imperialista - to je tak všechno, co si o něm pamatuju ze školy. Krvežíznivý plenitel nenahraditelné kultury. Muž bez morálky, cti, víry."

"Možná mu křivdíš," řekl Richardson. "Po celá staletí neměl dobrou pověst. A přitom je řada věcí, které mě na něm fascinují."

"Jako například?"

"Jeho elán. Jeho odvaha. Jeho absolutní sebedůvěra. Druhou stranou sebedůvěry, druhou bezohlednosti, tou lepší stranou, je úplná koncentrace na určitý cíl, bezvýhradný odpor proti všem překážkám. Ať už schvaluješ to, co provedl, nebo ne, musíš obdivovat člověka, který..."

"Dobrá," řekl Tanner, stále unavenější

celým podnikem. "Dělej Pizarra. Dělej si, co chceš."

Měsíce ubíhaly. Richardson mu dával obecně formulované zprávy o postupu práce, nic nadějněho. Ale teď se Tanner díval na malou figurku, pochoduující holotankem, a začínal věřit, že Richardson konečně přišel na to, jak správně použít simulační program.

"Tak ty myslíš, že jsi ho skutečně rekonstruoval: Někoho, kdo žil - já nevím, před pěti sty lety?"

"Zemřel v roce 1541," řekl Richardson.

"Tak tedy málem před šesti sty."

"On ale není jako ostatní - není to pouhá rekonstrukce významné postavy z minulosti, která může jen rozpracovávat soubor předem naprogramovaných textů. Jestli se nemýlím, tak to, co jsme získali, je uměle generovaná inteligence, schopná samostatně uvažovat v modech odlišných od těch, které sestavili programátoři. Jinak řečeno, sama o sobě /disponuje větším množstvím informací, než jsme jí původně zadali. Což by byl úspěch jako hrom. Realizací našeho projektu se vlastně směřuje k zásadnímu filozofickému skoku. K využití programu pro získávání nových programů se schopností opravdu autonomního myšlení - programu, který může myslet jako Pizarro, a ne jako představa Lewa Richardsons o názorech některých historiků na to, jak by Pizarro mohl myslet."

"Ano," řekl Tanner.

"Což znamená, že teď už nemůžeme čekat nic obvyklého, nic předvídaného. Jenom překvapení. On vlastně neexistuje způsob, jak něco objevit jinak, než prostřednictvím překvapení. Neočekávanou kombinací známých komponentů v nové kvalitě. A já myslím, že jsme to nakonec přeče jenom zvládli. Harry, to může být největší pokrok v oblasti umělé inteligence, jakého kdy bylo dosaženo."

Tanner uvažoval. Je to opravdu tak? Opravdu to dokázali?

A pokud ano -

I když pracoval v oboru už dlouho, s něčím tak novým a znepokojivým se ještě nesetkal. Tanner se díval na holografickou postavu v centru holotanku, na toho krutého starého muže s drsnou tvář a chladným, nelítostným očima. Ptal se sám sebe, jaký to byl člověk - člověk, podle něhož modelovali tenhle obraz. Člověk, ochotný v padesáti, šedesáti - nebo kolik mu vůbec bylo let - přistát u břehů Jižní Ameriky; nevzdělaný a negramotný španělský venkovan, oblečený do nevhodného brnění a rozhodnutý s mečem v ruce dobýt obrovskou říši, která se rozkládala na území, čítajícím tisíce mil a milióny lidí. Tanner přemýšlel o tom, kdo by byl schopen něco takového uskutečnit. A najednou ho ovládl nesnesitelný pocit, že se mu ten muž upřeně dívá do očí.

Po chvíli se odvrátil stranou. Cítil nepříjemné chvění v levé noze. Pak pohlédl rozpačitě na Richardsons.

"Vidíš ty oči, Lewe. Pro Krista, ty jsou strašné!"

"Já vím. Vždyť jsem je sám projektoval podle starých tisků."

"Nedívá se teď přímo na nás, co myslíš? Dokázal by to?"

"Je to jen software, Harry."

"Zdá se mi, že nás viděl hned, jak jsi zvětšil obraz."

Richardson pokrčil rameny. "Je to velmi dobrý software. Říkám ti, že je autonomní, že má svou vlastní vůli. Je to vlastně elektronické vědomí. Možná zaregistroval přechodné zesílení napětí. Nicméně jeho vnímání má určité limity. Nemyslím, že by mohl vidět ven z holotanku, pokud mu to nezprostředkujeme daty, které je schopen zpracovat, a nic takového jsme neudělali."

"Ty nemyslíš? Ty to nevíš jistě?"

"Prosím tě, Harry."

"Ten muž dobyl s padesáti vojáky celou říši Inků, vid'?"

"Podle mého jich ve skutečnosti bylo přes sto padesát."

"Padesát nebo sto padesát, jaký je v tom rozdíl? Kdoví, cos to vůbec dal dohromady?"

Třeba se ti povedl víc, než jsi předpokládal?"

"Co říkáš?"

"Říkám, že se mi to najednou nějak nelíbí. Dlouho jsem myslel, že ten projekt nic nepřinese. A teď si začínám myslet, že toho přinesl víc, než můžeme zvládnout. Já nechci, aby některá z těch tvých zatracených simulací vylezla ven z holotanku a pustila se do nás."

Richardson obrátil hlavu směrem k němu. Červenal se, ale na tváři měl úsměv. "Hany, Hany! Proboha! Před pěti minutami jsi neviděl nic, kromě malého obrázku, který se ti ani nezdál být v ohnisku. A teď zas dojdeš k představám tak děsivým, až..."

"Teď vidím jeho oči, Lewe. Obávám se, že mě sledují."

"To, co vidíš, nejsou skutečné oči. Je to jen projekce grafického programu v holotanku. Nemá schopnost vidět v pravém slova smyslu. Jeho oči tě uvidí jen, když budu chtít. Teď nikoho nevidí."

"Ale můžeš zařídit, aby mě viděl?"

"Můžu zařídit, aby viděl všechno, co budu chtít. Stvořil jsem ho, Harry."

"Se svobodnou vůlí. S autonomií."

"Snad z toho nakonec ještě nebudeš mít strach?"

"Ty se bát nemusíš, protože si to zodpovím já, jestli se některý z těch panáků zblázní."

"Informační rukavice mám přece já," řekl Richardson. "Pohnu prstem a začne tancovat. Nezapomínej, že to není skutečný Pizarro. Ani žádné Frankensteinovo monstrum. Je to jen simulace. Jen spousta dat, soubor elektromagnetických impulsů, které můžu přerušit jediným pohybem malíčku."

"Tak to udělej."

"Vypnout ho? Ale ještě jsem ti neukázal..."

"Vypni ho a pak ho zase zapni," řekl Tanner.

Richardson znejistěl. "Jak chceš, Harry."

Pohnul prstem. Pizarrovův obraz zmizel z holotanku. Na okamžik se v něm rozvířila šedá mlha a potom všechno zbledlo. Tanner pocítil určité provinění, jako kdyby právě nařídil popravu toho muže ve středověkém brnění. Po dalším pohybu Lewa Richardsona problesklo tankem barevné světlo a pak se Pizarro objevil znovu.

"Chtěl jsem jen vidět, kolik autonomie ten tvůj výtvar skutečně má," řekl Tanner. "Pokud není dost chytrý, aby tě předešel a unikl na jiný kanál dřív, než jsi ho stačil odpojit od zdroje energie."

"Copak ty vážně nevíš, jak to všechno funguje, Harry?"

"Ono je to lepší vidět," opakoval Tanner podrážděně. Po chvíli ticha dodal: "Necítíš ty se náhodou jako Bůh?"

"Jako Bůh?"

"Vdechls jsi mu život. Život svého druhu. Ale vdechls jsi mu také svobodnou vůli, věděl, že se pravděpodobně setká i se zlými následky užívání této svobodné vůle..."

"Prosím tě, Harry..."

"Poslyš, je možné, abych si s tím tvým Pizarrem promluvil?"

"Proč?"

"Abych zjistil, co je vlastně zač. Abych se z první ruky dozvěděl, čeho projekt dosáhl. Nebo jinak řečeno, abych prověřil kvalitu simulace. To je jedno. Budu o tom všem vědět víc, když s ním vejdu do přímého kontaktu. Bylo by správné, kdybych to udělal?"

"Ano. Samozřejmě."

"Mám na něj mluvit španělsky?"

"Jakou řečí chceš. Od toho je tu rozhraní. Bude myslet, že slyší svou vlastní řeč, třeba španělštinu, ale ty to uslyšíš anglicky."

"Vážně?"

"Samozřejmě."

"A nevádí ti, že ho budu kontaktovat?"

"Máš ho k dispozici."

"Neškodí to jeho kalibraci nebo něco jiného?"

"Nic se nemůže stát, Hany."

"Výborně. Tak si tedy spolu promluvíme."

Vzduch před ním se začal měnit a vířit jako malý cyklon. Pizarro se na okamžik zastavil a čekal, co bude dál. Možná přichází ďábel, aby ho mučil. A nebo anděl. Ať už se stane cokoli, je na to připraven.

Pak se z cyklonu ozval hlas, stejně komická a deformovaná kastilská španělština, jakou Pizarro před chvílí sám mluvil. "Slyšíš mě?"

"Ano, slyším vás. Ale nevidím, Kde jste?"

"Přímo před vámi. Počkejte sekundu. Ukážu se vám." Z cyklonu vystoupila cizí tvář, vznášející se uprostřed prázdnoty, tvář bez těla, úzký, hladce oholený obličej, žádné vousy, žádný -knír, krátce ostříhané vlasy, temné oči, posazené blízko u sebe. Nikdy takovou tvář neviděl.

"Co jsi zač?" zeptal se Pizarro. "Anděl nebo ďábel?"

"Ani jedno." Ten hlas opravdu nezněl příliš ďábelsky. "Člověk jako ty."

"To bych neřekl. Máš jen tvář a kde je tělo?"

"Vidíte jenom tvář?"

"Ano."

"Počkejte chvíli."

"Počkám, jak dlouho bude třeba. Mám spoustu času."

Tvář se ztratila. Potom se znovu objevila, připojená k tělu vysokého muže s širokými rameny, oblečeného v dlouhých volných šatech šedé barvy, připomínajících sutanu, ale mnohem více zdobených a posetých třpytivými body. Pak tělo zmizelo a Pizarro opět viděl pouze tvář. Nedávalo to žádný smysl a Pizarro začínal chápat, jak muselo být Indiánům, když poprvé uviděli na obzoru Španěly jedoucí na koních, jejich zbraně a brnění.

"Jsi velmi zvláštní. Možná jsi Angličan?"

"Američan."

"Ach," řekl Pizarro, jako kdyby se tím celá věc vyřešila, "Američan. A co je to?"

Tvář se na okamžik rozechvěla a zastřela. V hustých bílých mracích nastal nový tajemný rozruch. Pak se tvář ustálila a řekla: "Amerika je žemě, ležící severně od Peru. Je to velká země, kde žije mnoho lidí."

"Myslíš Nové Španělsko, bývalé Mexiko, kde je Cortes, můj příbuzný, vojenským velitelem?"

"Severně od Mexika. Ještě víc na severu."

Pizarro pokrčil rameny. "O těch místech nic nevím. A nebo jen málo. Je tam ostrov, zvaný Florida, že? A pověsti o zlatých městech, ale já myslím, že jsou to jen pověsti. Já našel zlato v Peru. Dost na to, abych se jím udávil. Řekni mi, jsem teď v nebi?"

"Ne."

"Tak tedy v pekle?"

"Ani tam ne. Kde jste - to se dá těžko vysvětlit, ve skutečnosti..."

"Jsem v Americe."

"Ano jsem mrtvý?"

Na okamžik bylo ticho.

"Ne, nejste," řekl hlas nejistě.

"Myslím, že mi lžeš."

"Jak bychom na sebe mohli mluvit, kdybyste byl mrtvý?"

Pizarro se rozesmál. "To se ptáš ty mě? Nerozumím ničemu z toho, co se tu se mnou děje. Kde jsou mí duchovní? Kde je mé páže? Zavolejte mého bratra!" Z očí mu sršel hněv. "No? Proč mi je nepřivedete?"

"Nejsou tu. Jste tu jen vy, Done Francisco."

"V Americe. Sám v té vaší Americe. Tuk mi tu svou Ameriku ukažte. Existuje vůbec takové místo? Ty mraky a spirály světla, to je Amerika? Kde je Amerika? Chci vidět Ameriku. Dokažte mi, že jsem v Americe."

Opět nastalo ticho, tentokrát delší. Pak tvář zmizela a stěna z bílých mraků začala kypět a vířit ještě zběsileji než předtím. Pizarro se na to díval a vztek v něm zápasil se zvědavostí. Tvář se však neobjevovala. Neviděl vůbec nic. Připadal si jako hračka. Je uvězněný na neznámém místě, kde s ním zacházejí jako s dítětem, jako se psem, jako - jako s Indiánem. Možná, že si tu odpykává trest za to, co udělal králi Atahualpovi, tomu jemnému a vznešenému pošetilci, který se mu vydal na milost a kterého on nechal zabít, aby se mohl zmocnit zlata z Atahualpova království.

Budiž, pomyslel si Pizarro. Atahualpa přijal všechno, co se stalo, bez bázně a nářků, já se zachovám stejně. Kristus bude mým ochráncem. A jestli tu není žádný Kristus, dobrá, tak nebudu mít ochránce, budiž. Budiž.

Náhle se ozval ze vzdušného víru hlas: "Podívejte, Done Francisco. To je Amerika."

Na stěně z mraků so objevil obraz. Takový obraz Pizarro nikdy předtím neviděl, dokonce by si ho ani nedokázal představit, vypadalo to, jako kdyby se před ním otevřela brána, uvedla ho dovnitř a nabídla mu pohled na proměnlivé výjevy, namalované v zářivých živých barvách. Jako kdyby se

vznášel vysoko nad zemí a díval se dolů na nekonečnou radu kouzel. Viděl rozlehlá města bez hradeb, cesty vinoucí se jako bílá stuha bez konce, obrovská jezera, mohutné reky, gigantické hory, všechno to ubíhalo kolem něj tak rychle, že jen stěží dokázal něco z toho zachytit. Za okamžik měl v hlavě zmatek: budovy vyšší než věže katedrál, plynoucí masy lidí, svítící kovové vozy bez zvířat, která by je táhla, rozsáhlé sady. Když to celé viděl, pocítil znovu tu báječnou starou touhu: chtěl uchopit neznámou velkou zemi, zmocnit se jí, pevně ji sevřít a vyplnit všechno, co má nějakou hodnotu. Ty myšlenky byl zdrcující. Jeho oči se zaleskly a srdce rozbušilo tak hrozně, že by snad cítil jeho tlukot, kdyby položil ruku na své břemeno. Odvrátil se a zahučel: "Dost. Dost."

Vzápětí mu ten strašný obraz zmizel z očí a srdce postupně zpomalovalo svůj tep, až se uklidnilo.

Pak se Pizarro začal smát.

"Peru!" vykřikl. "Péruje úplně nic vedle vaší Ameriky! Peru je díra! Peru je k ničemu! Jaký já byl hlupák. Proč jsem šel do Peru, když Amerika je deset tisíckrát větší! Co všechno bych mohl najít v Americe." Zamlaskal a přimhouřil oči. Potom se jen tak pro sebe usmál a řekl: "Ale nebojte se. Nechám vaši Ameriku na pokoji. Jsem na to už moc starý. A možná, že by pro mě Amerika byla příliš velké sousto i před lety. Možná." Smál se kousavě ustarané tváří Američana, bezvousého muže s krátkými vlasy. "Vážně, jsem mrtvý nebo ne? Nemám hlad, necítím bolest, ani žízeň, když se rukou dotknu svého těla, necítím vůbec nic. Připadám si jako ve snu. Jenomže tohle není sen. Nejsem já nakonec duch?"

"Ne. Ne úplně!"

"Neúplný duch! Neúplný! Ani ten, kdo má půl prasečího mozku, by takhle nemluvil. Co to znamená?"

"Jak bych vám to jen vysvětlil, abyste mi rozuměl, Done Francisco."

"No ano, samozřejmě. Každý ví, jaký jsem hlupák. Ale nechme toho. Nejsem tak úplně duch, ale mrtvý jsem, správně?"

"Ano..."

"Tak jsem tedy mrtvý. Jenže z nějakého důvodu nejsem ani v pekle, ani v očištění - a zůstávám stále na světě, pouze o mnoho let později. Spal jsem stejně, jako spí mrtví, a teď jsem se probudil v roce, který je velmi vzdálený mému času, v čase, který je časem Ameriky. Není to tak? Kdo je teď králem? Kdo je papežem? Jaký je teď rok? 1750? 1800?"

"2130," řekla tvář po chvíli váhání.

"Ach," vydechl Pizarro zamyšleně. "A král? Kdo je králem?"

Dlouhá přestávka. "Jmenuje se Alfonso," řekla tvář.

"Alfonso? Tak se jmenovali aragonští králové. Ferdinandův otec byl Alfonso. Alfonso V."

"Teď je králem Alfonso XIX."

"Ach. Ach. A papež? Kdo je papežem?"

Další přestávka. Cožpak je vůbec možné, aby neznal jméno papeže? Jak podivné. Možná je ďábel, možná není, ale určitě je hlupák.

"Pius," řekl hlas po chvíli. "Pius XVI."

"Šestnáctý Pius," řekl Pizarro zasmušile.

"Kriste Ježíši, šestnáctý Pius! Co se to se mnou stalo? Tak dlouho být mrtvý, a přece "neochřtělý od svých hříchů. Cítím, že na mě pořád doléhají jako bláto. A ty jsi čaroděj, ty Američane, a přivedl jsi mě zpátky k životu. No tohle! To se podívejme! Ze je to tak?"

"Tak nějak podobně, Done Francisco," připustila tvář.

"Mluvíš tedy tou divnou španělštinou proto, že už nevíš, jak se mluví správně. Ano. Dokonce i já mluvím hlasem, která nezní jako můj vlastní. Nikdo už nemluví španělsky, že? Ano? Mluví se jen americky. Vid' Ty ses pokusil mluvit španělsky a vyznělo to idiotsky. A způsobil jsi, že i já mluvím stejně. Pokládal jsi to za správné, ale zmýlil ses. No, dokážete sice dělat zázraky, ale zdá se, že neumíte všechno perfektně dokonale ani v zemi zázraků v roce 2130. Že ano? Že?" Pizarro se předklonil. "Co říkáš? Myslíš, že jsem hlupák, když neumím číst a psát? Nejsem tak hloupý, víš. Dokážu rychle chápat."

"Chápete opravdu velmi rychle." "A vy znáte řadu věcí, o kterých já nic nevím. Musíte například vědět, jak jsem zemřel. Je zvláštní, mluvit o své smrti, ale vy to přece víte, ne? Kdy se to stalo? A jak? Ve spánku? Ne, ne, to není možné. Ve spánku se umírá ve Španělsku a ne v Peru. Jak to tedy bylo? Přepadli mě zezadu, že? Někdy Atahualpův bratr si počkal, až vyjdu ze svého domu? Inca Manco nebo někdo jiný poslal otroka? Ne. Ne. Indiáni by mi neublížili, přes všechno, co jsem jim udělal. To byl mladý Almagro, vyřídil si se mnou účty za svého otce, nebo Juan de Herrada, či dokonce Picado, můj vlastní sekretář... Ne, Picado ne, to byl vždycky můj člověk... ale možná Alvarado, ten mladý Diego... ano, někdo z nich. A muselo to být nečekané, protože jinak bych je dokázal zastavit... nemýlím se, co? Povídej. Přece to víš. Řekni mi, jak jsem zemřel." Odpověď však nepřicházela. Pizarro se zachmuřil a upřel zrak do oslňující bílé záře. Američanovu tvář ale nikde nezahlédl. "Jsi tam?" řekl Pizarro. "Kam jsi odešel? Nebyl jsi jen sen? Američane! Američane! Kam jsi odešel?"

Přerušení kontaktu bylo otřesné. Tanner seděl ztuhlý, ruce se mu třáslly, rty měl pevně sevřené. Pizarro v holotanku byl teď jen vzdáleným barevným zábleskem, ne větším než jeho palec, gestikulujícím uprostřed zvířených mraků. Jeho vitalita, arogance, divoká pronikavá zvědavost, mocná nenávisť i závist, síla vycházející z ochoty riskovat, bezohledné směřování k úspěchu, to všechno byl Francisco Pizarro, to všechno Tanner před chvílí cítil - to všechno zmizelo jediným pohybem prstu.

Za okamžik se Tanner uklidnil. Obrátil se na Richardsona.

"Co je?"

"Musel jsem tě odpojit. Nechtěl jsem, abys mu vyprávěl něco o tom jak, zemřel."

"Já nevím, jak zemřel."

"On taky ne... a já nechtěl riskovat, že se to dozví od tebe. Vždyť vůbec nemůžeme předpokládat, jaký psychologický vliv by to na něj mohlo mít."

"Mluvíš o něm, jako by byl živý."

"A není?" řekl Richardson.

"Kdybych něco takového říkal já, odpovéděl bys mi, že nejsem vědec, ale pitomec."

Richardson se chabě pousmál. "Máš pravdu. Ale proč o něm nemluvit jako o živém člověku? Samozřejmě to nemyslím doslova a taky nevím, co ty na to. Co si o něm vlastně myslíš?"

"Je' úžasný," řekl Tanner. "Opravdu úžasný. Jeho síla - přímo jsem cítil, jak z něj vyzařuje. A jeho myšlení! Tak rychlé. A způsob, jakým všechno přijímal. Jak pochopil, že musí být v budoucnosti. Chtěl vědět, kdo je papežem. Chtěl vidět, jak vypadá Amerika. A ta jeho domýšlivost! Řekl mi, že se nechystá dobývat Ameriku, když už se o to nepokusil před lety místo dobývání Peru, teď že je na to trochu moc starý. Neuvěřitelné! Nic ho nedokázal vyvést z rovnováhy, dokonce ani když se dozvěděl, že je tak dlouho mrtvý. Chtěl vědět, jak zemřel!" Tanner se zamračil. Jak jsi ho udělal starého, když jsi ten program dával dohromady?"

"Kolem šedesáti. Pět nebo šest let po konquistě a rok nebo dva před smrtí. Na vrcholu sil."

"Podle mého by se o své skutečné smrti neměl nic dozvědět. To by pro něj mohlo být příliš. Ať se radši pokládá za ducha."

• "Mysleli jsme na to. Nastavili jsme ho na věk, kdy už vykonal všechno, co vykonat chtěl, aby to byl kompletní Pizarro. Ale před koncem. Nepotřebuje o něm nic vědět. Nikdo to nepotřebuje. Kvůli tomu jsem tě přerušil, chápeš? Pro případ, že bys to věděl. A začal mu o všem vyprávět."

Tanner potřásl hlavou. "Jestli jsem to někdy věděl, tak jsem to zapomněl. Jak vůbec zemřel?"

"Přesně, jak předpokládal: rukou svých vlastních druhů."

"Takže se nemýlíš."

"Ve věku, do kterého jsme Pizarra konstruovali, už věděl, že v Jižní Americe začala občanská válka, že konquistadoři vedou spory o rozdělení kořisti. To jsme do něj zabudovali. Věděl, že se jeho společník Almagro obrátil proti němu a že ho po prohrané bitvě popravili. Nevěděl, ale asi očekával, že se Almagrovi přátelé chystají vrhnout do jeho domu a zabít ho. Docela dobře mohl něco takového předpokládat. A řekl bych, že se opravdu nemýlí ani v nejmenším."

"Neuvěřitelné. Kdo by to do něj řekl."

"Byl to čubcí syn. Ale taky trochu génius."

"Opravdu? A nebo sis ho upravil podle svého, když jsi sestavoval program?"

"Sestavovali jsme ho podle objektivních podrobností z jeho života, modelů jednotlivých eventualit a reakcí. Navíc nám souhrn komentářů ostatních, jeho současníků a později historiků se solidními podklady, vytvářel zvláštní rozměr denzity charakteru. Dostatek takového materiálu ve svém součtu zřejmě umožňuje rekonstrukci osobnosti jako celku. Hany, to není má osobnost, ani osobnost někoho z těch, kdo pracovali na projektu. Když něco vložíš do Pizarrova souboru eventualit a reakcí, vrátí se ti to jako Pizarro. Získáš bezohlednost a získáš oslnivost. Vlož to do jiného souboru a dostaneš někoho jiného. To, co teď máme před sebou, znamená, že při správném postupu získáme z počítače víc, než jsme do něj vložili."

"Určitě?"

"Všiml sis, jak se rozčiloval kvůli té tvé španělštině?" řekl Richardson.

"Ano. Povidal, že zní tak divně, jako kdyby už nikdo neuměl mluvit správně španělsky. Tomu jsem příliš nerozuměl. Snad to rozhraní, které jsi vybudoval, mluví mizernou španělštinou?"

"Rozhodně nemluví správnou španělštinou ze šestnáctého století," řekl Richardson. "Nikdo neví, jak vlastně Španělština v šestnáctém století doopravdy zněla. Můžeme to jen odhadovat. A zřejmě jsme to neodhadli moc dobře."

"Ale jak by to mohl vědět? Syntetizoval jsi ho přece jako první! Když nevíš, jak zněla španělština v jeho době, jak by to mohl vědět on? O španělštině i o čemkoliv jiném snad může vědět jen to, co jsi do něj vložil."

"Přesně tak," řekl Richardson.

"Ale to nedává žádný smysl, Lewel!"

"Také říkal, že ani on sám nemluví dobře španělsky a že ani jeho vlastní hlas nezní tak, jak by měl. Že jsme to zavinili my a že jsme se mylili, když jsme tehle způsob mluvy pokládali za správný."

"Co by ale vůbec mohl vědět o tom, jak správně zní jeho hlas, kdyby šlo jen o simulaci, sestavenou Člověkem, který nemá ani ponětí o jeho skutečném hlasu..."

"To mi není jasné, řekl Richardson klidně, "ale vito."

"Ví? A nebo jde o další Pizarrovu ďábelskou hru? Nechce nás jen tak vyvést z míry, protože má zkrátka takovou povahu, jakou jsi mu navrhl?"

"Myslím, že to ví," řekl Richardson.

"Ale kde to objevil?"

"Právě. Nevíme kde, ale objevil to. Nejspíš někde v datech, co jsme do něj vložili prostřednictvím permutační sítě, aniž bychom to věděli. A dokonce to ani nemusíme najít, i když s tím teď hned začneme. To umí hledat on. Samozřejmě, že takové poznatky neprodukuje pomocí kouzel, ale dokáže uvádět do souvislostí věci, které se nám zdají být irelevantní, a novou organizací informací dochází k zajímavým závě-

rům. Tomu se říká umělá inteligence, Hany. Získali jsme program, schopný pracovat podobně jako lidský mozek: intuitivními skoky, tak náhlými a neurčitými, až nám připadají jako něco nevysvětlitelného, nekvantifikovatelného a dokonce i nereálného. Vložili jsme do něj dost materiálů, aby dokázal asimilovat celé klubko zdánlivě nesouvisejících dat a dojít k novým informacím. V tom tanku přece není břichomluvec. To, co tam je, se pokládá za Pizarra, myslí to jako Pizarro a zná to věci, které znal Pizarro, ale které neznáme my. Což jen potvrzuje, že jsme tímhle projektem dosáhli kvalitativního skoku v kapacitě umělé inteligence. To je úžasné. Až mi běhá mráz po zádech, když na to pomyslím."

"Mně taky," řekl Tanner. "Jenomže ne úžasem, ale strachem."

"Strachem?"

"Když teď víš, že má i jiné schopnosti kromě těch, co mu byly naprogramovány, jak si můžeš být tak absolutně jistý, že neovládne tvou síť a pak z ní nezmizí?"

"To je technicky vyloučené. Vždyť jsou to jen elektromagnetické impulsy. Můžu ho stáhnout zpátky, kdykoliv budu chtít. Není se čeho bát. Věř mi, Harry."

"Pokusím se."

"Ukážu ti diagramy. Dali jsme na tomhle počítači dohromady fenomenální simulaci, to jo. Ale je to jenom simulace. Není to žádný upír, ani vlkodlak, není to nic nadpřirozeného. Zkrátka je to zatraceně nejlepší počítačová simulace, jakou kdy kdo udělal."

"To mě zneklidňuje. On mě zneklidňuje."

"Proč ne? Síla toho muže, jeho nezkrotná povaha... proč myslíš, že jsem ho konstruoval, Harry? Má v sobě něco, čemu už v téhle zemi nerozumíme. A já bych ho chtěl studovat. Chtěl bych pochopit ten zvláštní elán a odhodlání. Ted', když jsi s ním mluvil a seznámil se s jeho duší, byl jsi tím samozřejmě otřesen. Vyzařuje z něj strašlivá sebedůvěra. Fantastická víra ve vlastní síly. Takový člověk může dokázat všechno - i dobýt celou říši Inků se sto padesáti muži, nebo kolik jich vlastně bylo. Ale nevím, proč bych se měl bát toho, co jsme tu sestavili. Ani ty. Spíš bychom na to měli být hrdí. Nejen my, ale i lidi z techniky. A ty taky."

"Snad máš pravdu," řekl Tanner.

"Uvidíš."

Tanner se mlčky zadíval na holotank, do kterého promítali obraz Pizarra.

"Tak jo," řekl konečně. "Možná jsem to přehnal. Nejspíš mluví jako nevzdělaný laik. Prostě ti musím věřit, že udržíš ty své fantomy na uzdě."

"Udržíme," řekl Richardson.

"Doufáme, že ano. Dobrá," řekl Tanner. "A jaký bude tvůj další postup?"

Richardson udiveně vzhledl. "Můj další postup?"

"S tímhle projektem. Jak bude pokračovat?"

"Ještě nemáme žádný konkrétní návrh," řekl Richardson váhavě. "Asi počkáme na tvůj souhlas s počáteční fází práce, no a pak..."

"Cože?" přerušil ho Tanner. "Rád bych viděl, že rovnou začnete pracovat na další simulaci."

"No - ano, ano, samozřejmě..."

"Až ji budete mít hotovou, Lewe, nebylo by možné vložit je do tanku společně s Pizarrem?"

Zdálo se, že Richardsons překvapil. "Vyzkoušet něco jako jejich dialog, myslíš?"

"Ano."

"Podle mě by to šlo," řekl Richardson opatrně. "Proč by ne. Ano. Ano. Vlastně je to opravdu zajímavý návrh." Nuceně se usmál. Až dosud Tanner zůstal v pozadí celého projektu, pouhý řídicí pracovník, pozorovatel, stojící v podstatě mimo výzkum. To bylo něco nového, aby Tanner nějak zasahoval do koncipování projektu, a Richardson dost dobře nevěděl, jak odpovědět Tanner ho netrpělivě sledoval. A tak Richardson po krátké odmlce dodal: "Máš na mysli někoho určitého?"

"Je už připravené k použití to vaše nové paralaktické zařízení?" zeptal se Tanner. "Mělo by kompenzovat dobové deformace a mýty?"

"Skoro. Ale ještě jsme netestovali..."

"Výborně," řekl Tanner. "Budeme mít možnost. Co takhle zkusit Sokrata?"

Všude kolem něj se vlnila bílá hmota, jako kdyby se celá svět skládal jen z mraků. Pochyboval, že by to mohl být sníh. Se sněhem nebyl příliš obeznámen. Čas od času sněžilo i v Athénách, ale zpravidla to byl jen lehký poprašek, který roztál s ranním sluncem. Jistě, viděl spoustu sněhu, když byl za války na severu, v Poteidaie. Ale to bylo už dávno, za Periklových časů; a tenhle materiál, nejlepší, jaký znal, se sněhu příliš nepodobal. Bílá hmota kolem něj navíc nechládila jako sníh. Vypadala spíš jako velká zásobárna mraků.

Ale jak by mohly být mraky i pod ním? Mraky, pomyslel si, obsahují jen páru, vzduch a vodu, není v nich žádná substance. Jejich přirozené místo je nad hlavou. Mraky, které se shromažďují pod našima nohama, nemají skutečnou kvalitu oblačnosti jako takové.

Sníh, jenž nestudí? Mraky, co se nevznášejí? Zdálo se, že tu žádná věc nemá kvalitu, jakou ji až dosud přisuzoval, dokonce ani on sám o sobě ji nemá. Připadalo mu to, jako kdyby krácel, ale jeho nohy se vůbec ničeho nedotýkaly. Jako kdyby se pohyboval vzduchem. Jenže jak by se někdo mohl pohybovat vzduchem? Aristofanés o něm napsal jednu nemilosrdně výsměšnou hru, kde ho nechává vznášet mezi oblaky, zavěšeného v koši, a nkat věci jako: "Procházím se vzduchem a pozoruji slunce." Tak si s ním Aristofanés uměl zahrávat, ale on se tím, na rozdíl od svých přátel, nenechal nikdy doopravdy rozlobit. Nicméně to však byla jen hra.

Mel pocit, že tohle tady je skutečné. Ale do jaké míry tu mohl být skutečný jeho pocit?

Možná je to jen sen. Možná se mu jen zdá, že skutečně provádí věci, jaké prováděl v Aristofanově hře. Jak zněl ten rozkošný řádek? "Nechám tu vznášet svůj mozek a smíchám jemnou esenci svého vědomí s tímhle vzduchem, který je stejné povahy, aby mi do něj vnikaly nebeské záležitosti." Starý dobrý Aristofanés! Nic mu nebylo svaté! Samozřejmě mimo věci opravdu svatých, mimo moudrosti, pravdy a odvahy! Neobjevil bych nic, kdybych zůstal na zemi a zdola přemýšlil o věcech nahofe: protože země svou silou přitahuje duševní svěžest. To platí stejně jako u řečichy." A Sokrates se začal smát.

Vztáhl ruce před sebe a pozoroval je, krátké pevné prsty, mohutná silná zápěstí. Ano, jeho ruce. Jeho staré, obyčejné ruce, které mu celý život dobře sloužily, když byl kameníkem jako jeho otec, když bojoval v městských válkách, když cvičil v tělocvičně. Ale teď, když se jimi dotkl své tváře, necítil nic. Tady by měla být brada, čelo, ano, krátký plochý nos, tučné rty, ale nebylo tam nic. Dotýkal se vzduchu. Jeho ruce volně procházely prostorem, kde měla být jeho tvář. A když ty ruce sepal a stiskl ze všech sil, rovněž necítil vůbec nic.

To je opravdu velmi zvláštní místo, pomyslel si.

Možná, že je to místo čistých forem, o jakém tak rád uvažoval mladý Platón, místo, kde je všechno dokonalé a kde nic není úplně reálné. Pak by kolem něj nebyla skutečná oblaka, ale oblaka ideální. Krácel by ideálním vzduchem. Dokonce i on sám by byl ideální Sokrates, osvobozený od svého obyčejného, prostého těla. Bylo by to možné? Nu, snad ano. Na chvíli se zastavil a přemýšlel o té možnosti. Napadlo ho, že by se tu mohlo jednat o posmrtný život, v tom případě by měl potkat některého z bohů, tedy pokud existují a pokud by je dokázal najít. A to bych rád, pomyslel si. Možná by se mnou chtěli mluvit. Athéna by se mnou rozmlouvala o moudrosti, Hermes o rychlosti, Arés o statečnosti, Zeus o... kdoví o čem by Zeus měl chuť mluvit. Určitě bych jim připadal jako nejubožejší hlupák, ale to by bylo správné: každý, kdo předpokládá, že bude rozmlouvat s bohy jako rovný s rovnými, je blázen. A já si nedělám takové iluze. Pokud vůbec existují bohové, jistě jsou po všech stránkách dokonalejší než já, proč by je jinak lidé uctívali jako bohy?

Sokrates samozřejmě pochyboval o existenci bohů. Jestli však jsou, dá se předpokládat, že budou na podobných místech, jako je tohle.

Vzhledl nahoru. Obloha zářila třpytivým zlatým světlem. Zhluboka se nadechl a s úsměvem se vydal na cestu oblačnou prázdnotou toho vzdušného světa, aby se přesvědčil, zda tu dokáže najít bohy.

"A co si myslíš teď?" řekl Tanner. "Stále nevěříš?"

"Na to je příliš brzy," řekl Richardson otráveně.

"Vypadá jako Sokrates nebo ne?"

"A co má být? Měli jsme dostatek popisů Sokratova zevnějšku od lidí, kteří ho znali, široký plochý nos, holá hlava, tučné rty, krátký krk. Normální Sokratova tvář, jakou každý pozná, stejně jako Sherlocka Holmesa nebo Dona Quijota. Pouhý zevnějšek. Ten ještě nic neznámá. Až podle toho, co se bude dít v jeho hlavě, poznáme, jestli opravdu máme Sokrata."

"Zdá se, že je klidný a dobře naladěný, když se tam tak prochází. Jako pravý filozof."

"Pizarro vypadal přinejmenším stejně jako ten tvůj filozof, když jsme ho zapojili v tanku."

"Proč by ne?" řekl Tanner. "Ani jeden z nich nepatří k těm, co propadají panice, sotva se dostanou do složitější situace." Richardsonův negativismus ho začínal rozčilovat. Bylo to, jako kdyby si ti dva vyměnili místa: Richardson teď pochyboval o dosahu a možnostech svého vlastního programu, zatímco Tanner se energicky stavěl za další pokračování.

"Abych nebyl skeptický," zachmuřil se Richardson. "Jo, vyzkoušeli jsme nové paralaktické filtry. Jenomže podle mého dojdeme ke stejným problémům jako Francouzi s Donem Quijotem a nebo my s Holmesem, Mojžíšem a Caesarem. Je do něj zaneseno příliš mnoho dat z oblasti mýtů a fantazie. Ten náš Sokrates je víc fiktivní než skutečný - a možná, že je vymyšlený od začátku až do konce. Pokud je mi známo, tak všechno, co si myslíme, že o něm víme, pochází od Conana Doylea. A já mám obavy, že zase stvoříme něco z druhé ruky, něco bez života, bez špetky samostatné inteligence."

"Ale ty nové filtry -"

"Možná. Možná."

Tanner zatvrzele potřásl hlavou. "Holmes a Don Quijote jsou fiktivní skrz naskrz. Existují jen v jedné dimenzi, tak, jak je popsali jejich autoři. Když pronikneš nánosem deformací a představ pozdějších čtenářů a komentátorů, najdeš pod ním jen umělý charakter. O Sokratovi si toho možná hodně vymyslel Platón pro své vlastní potřeby, ale všechno určitě ne. On skutečně existoval. Účastnil se občanských aktivit v Athénách pátého století. Nevystupuje pouze v Platónových dialozích, ale i v řadě dalších knih od jeho současníků. To nám dává paralaxu, kterou hledáš - pohled z více než jednoho hlediska - nebo ne?"

"Třeba jo. Třeba ne. Ani s Mojžíšem jsme nikam nedošli. Byl tedy fiktivní?"

"Kdoví? Měl jsi k dispozici jen Bibli. A stohy biblických komentářů nejrůznější hodnoty. To zřejmě bude málo."

"A Caesar? Snad mi nechceš namluvit, že Caesar nebyl skutečný?" řekl Richardson. "Ale všechno, co jsme o něm sehnali, bylo

zaneseno mýtem. A když jsme ho syntetizovali, nezískali jsme nic než kariaturu, raději nevzpomínat na to hrozné blábolení."

"To není relevantní," řekl Tanner. "Caesar byl v počáteční fázi projektu. Teď už o celém problému víš mnohem víc. Já myslím, že Sokrates bude fungovat."

Richardsonův zarputilý pesimismus, usoudil Tanner, bude jen obranným mechanismem proti riziku dalšího neúspěchu. Richardson si koneckonců Sokrata nevybral. Navíc má poprvé použit novou metodu, paralaktický program, který je neaktuálnější inovací celého procesu.

Tanner se na něj podíval. Richardson zůstával klidný.

"Jdeme na to," řekl Tanner. "Spustíme Pizarra a necháme ty dva, ať si spolu popovídají. Pak uvidíme, jakého Sokrata jsi vlastně vyčaroval."

Na zářivém obzoru se opět objevil temný bod, skvna, která narušila souvislý bělostný trpyt. Přichází další démon, pomyslel si Pizarro. A nebo je to znovu ten samý jako předtím, ten Američan, co se mu tak rád zjevuje v podobě bezvousé tváře s krátkými vlasy.

Ale když se k němu přiblížil, bylo vidět, že je jiný než ten předchozí, malý a podsaditý, s širokými rameny a mohutným hrudníkem. Byl téměř holohlavý a své husté vousy měl neupravené a zanedbané. Zdálo se, že je starý, přinejmenším šedesát, možná šedesát pět let. Navíc byl hrozně ošklivý, měl vypoulené oči a plochý nos s nápadně širokými nozdrami, jeho krk byl tak krátký, až to vypadalo, jako by mu nadměrně velká hlava vyrůstala přímo z trupu. Na sobě měl jen rozedraný hábit hnědé barvy. Nohy byly bosé.

"Vy tam," zakřičel Pizarro. "Ty! Dáble! Jsi také Američan, d'áble?"

"Prosím? Athénan, říkáte?"

"Američan, povídám. Tak jako ten minulý. Přicházíš také odtud, d'áble? Z Ameriky?"

Pokrčení ramen. "Ne, myslím, že ne. Jsem z Athén," démon překvapeně zamžikal očima.

"Řek? Tenhle démon je Řek?"

"Jsem z Athén," opakoval nehezky stařec. "Jmenuji se Sokrates, syn Sófroniskův. Nevím, kdo je to Řek, možná jsme to já, ale myslím, že ne, pokud ovšem muže z Athén nenazýváte Reky." Mluvil pomalu a těžkopádně jako naprostý hlupák. Pizarro už se s takovými lidmi setkal a podle jeho zkušeností to nikdy nebyli tak velcí hlupáci, za jaké se vydávali. Pro jistotu zbystril pozornost. "A nejsem žádný démon, ale úplně obyčejný člověk, velmi obyčejný, jak si můžeš všimnout."

Pizarro se pqrhdavě ušklíbl. "Rád kouskuje slova, že?"

"To není nejzábavnější, můj příteli." odpověděl ten druhý a nenučené složil ruce za zády, stál tam klidně, s úsměvem se díval

do dálky a čas od času se zhoupl na špičkách svých nohou.

"No?" řekl Tanner. "Stvořili jsme Sokrata nebo ne? Věř mi, že tohle je to pravé."

Richardson zvedl hlavu a příkývl. Hned vypadal spokojeněji, ale také zvědavěji. "Zatím je všechno v pořádku, to musím uznat. Skutečně obstál podle předpokladů."

"Ano."

"Možná jsme opravdu vyřešili problém informační kontaminace, která nám ničila předchozí simulace. Nezachytili jsme zatím žádné degradační signály."

"To je povaha, co?" řekl Tanner. "Líbilo se mi, jak šel přímo k Pizarrovi bez nejmenší známky strachu. Vůbec se ho nebál."

"Proč by měl?" zeptal se Richardson.

"A co ty? Kdybys procházel bůhví jak absurdním místem, nevěděl bys, kde jsi, ani jak ses tam dostal, a najednou bys viděl tak příšerného bastarda, jako je Pizarro, který by stál přímo před tebou, navlečený v brnění a s mečem, v ruce..." Tanner potřásl hlavou. "No, třeba ne. On je koneckonců Sokrates - a Sokrates se nebál ničeho, kromě nudy."

"Ale Pizarro je pouhá simulace. Není to nic než software."

"To mi říkáš pořád. Ale Sokrates to neví."

"Pravda," připustil Richardson. Na okamžik se zamyslel.

"Určitě riziko tuje."

"Co?"

"Jestli je Sokrates takový, jak ho popisuje Platón, a zřejmě by takový měl být, pak si může přivodit značné potíže. Pizarro s největší pravděpodobností nebude mít pochopení pro jeho slovní hříčky. A v tom existuje jistá teoretická možnost, že u něj dojde k agresivní reakci."

Tohle Tannera zaskočilo. Obrátil se a řekl: "Chceš mi naznačit, že by mohl Sokrata nějak ohrozit?"

"Kdoví?" řekl Richardson. "V praxi samozřejmě může být jeden program zlikvidován druhým. Stejně tak by jedna simulace mohla být nebezpečná pro jinou. Všechno to je úplně neznámá oblast, Harry. Pro nás a pro lidi v tanku vlastně taky."

"Říkáš mi, že jsi Athénan, ale nejsi Řek. Jaký to dává smysl?" zachmuřil se vysoký prosedivělý muž. "Mohl bych se, tuším, zeptat Pedra de Candii, on je Řek, ale ne Athénan. Jenže ten tu není. A nejsi ty náhodou blázen jako já?"

"Nemám představu o tom, kdo jsi. Je možné, že jsi bůh?"

"Bůh?"

"Ano, řekl Sokrates. Prohlížel si nevzrušeně toho člověka s drsnou tváří a chladným pohledem. "Zřejmě jsi Arés. Vidím ti v očích, že jsi válečník, a máš na sobě brnění, ačkoliv já jsem takové brnění ještě nikdy neviděl. Zde je všechno tak podivné, že by tu vážně mohlo být sídlo bohů, a potom by tvůj oděv byl božským brněním, předpokládám. Jestli jsi Arés, tak tě zdravím s úctou, která ti náleží. Jsem Sokrates z Athén, syn kamenika."

"Mluvíš samé nesmysly. Neznám tvého Area."

"To je přece bůh války! Každý ho zná. Kromě barbarů, ovšem. Znamená to, že jsi barbar? Hovoříš tak, pravda - ale já sám také hovořím jako barbar, a to jsem používal jazyk Hellady celý svůj život. Řada věcí tu skutečně nemá vysvětlení."

"Zas ten váš jazykový problém," řekl Tanner. "Vy jste nezvládli ani klasicke řečtinu? A nebo oba mluví španělsky?"

"Pizarro myslí, že mluví španělsky. Sokrates myslí, že mluví řecky. Ale ta řečtina samozřejmě není v pořádku. Nevíme vůbec nic o tom, jak zněl kterýkoliv jazyk před objevením Zvukových záznamů. Můžeme se jen dohadovat."

"Ale nemůžete..."

"Šššš," řekl Richardson.

"Možná jsem bastard, ale nejsem barbar, chlape, tak drž svůj jazyk na uzdě. A víckrát už se nerouhej," řekl Pizarro.

"Odpusť mi, jestli jsem se rouhal. To bylo z nevědomosti. Pověz mi, jak jsem se prohřešil, a já už to víc nebudu opakovat."

"Tím ztřeštěným vyprávěním o bozích. O tom, že já jsem bůh. Podle mého tak může mluvit jen pohan, a ne Řek. A ty nejspíš budeš z nějakého pohanského rodu v Řecku. Protože jen pohan všude vidí bohy. Copak já vypadám jako bůh? Já jsem Francisco Pizarro z Trujilla v Estremaduře, syn skvělého vojáka Gonzala Pizarra, plukovníka pěchoty, který sloužil ve vojsku velkého vojevůdce Gonzala de Cordova. Já sám jsem bojoval v celé řadě válek."

"Tak ty nejsi bůh, ale jen voják? Nu. Já byl také vojákem. Řekl bych, že se - stejně jako většina lidí - budu cítit lépe ve společnosti vojáků než ve společnosti bohů."

"Voják? Ty?" Pizarro se zasmál. Ten ubohý prostý človíček, otrhanější než poslední podkoní, ten a voják? "V jakých válkách?"

"V Athénských válkách. Bojoval jsem v Poteidaie, kde nám Korint'áné dělali potíže a odmítali daň, která nám náležela. Bylo tam velmi chladno, obléhání bylo dlouhé a skličující, ale my jsme svůj úkol splnili. Pak jsem o pár let později bojoval v Déliu proti Boiót'anům. Tehdy nás vedl Lachés, ale dopadlo to s námi špatně, byli jsme nuceni ustoupit. A potom," řekl Sokrates, "když byl Brásidas v Amfipoli a oni poslali Klóna, aby ho vyhnal, tak..."

"Dost," přerušil ho Pizarro a netrpělivě mávl rukou. "O těch válkách nic nevím." Bezpochyby je to jen řadový voják, pomyslel si. "Podle mého jsme tedy na místě pro mrtvé vojáky."

"To znamená, že jsme mrtví?"

"Už dávno. Teď je králem Alfonso, nebuděš mi věřit kolikátý, a papežem Pius. Pius šestnáctý, tak jo, myslím, povídal ten démon. Američan také vyprávěl, že teď je rok 2130. Poslední rok, na jaký se pamatuju, byl 1539. Co ty na to?"

Muž, která si říkal Sokrates, opět pokrčil

rameny. "V Athénách jsme používali různé letopočty. Ale řekněme, z polemických důvodů, že jsme mrtví. To je velmi pravděpodobné, vzhledem k tomu, jak zdejší prostor vypadá a jak éterické se mi zdá být mé tělo. Jsme tedy mrtví a tohle je posmrtný život. Ptám se: jde o místo, kam se dostanou bezúhonní lidé, nebo ti, kdo bezúhonní nebyli? A nebo se všichni lidé po smrti dostanou na stejné místo, ať už byli ctnostní nebo ne? Co si myslíš ty?"

"Na to jsem ještě nepřišel," řekl Pizarro.

"Hm, A ty jsi byl za svého života počestný nebo ne?"

"Jestli jsem hřešil?"

"Ano, to slovo je možné použít."

"Chce vědět, jestli jsem hřešil," řekl Pizarro ohromeně. "Ptá se mě na mé hříchy? Žil jsem počestný život? Co tím sleduje?"

"Rád bych se přizpůsobil," řekl Sokrates.

"Kvůli argumentaci mi, prosím, dovol několik otázek..."

"Tak už to začíná," řekl Tariner. "Vidíš? Vážně jste to dokázali! Sokrates se ho snaží přimět k rozhovoru!"

Richardsonovi zahořelo v očích. "Ano, opravdu. To je úžasné, Harry!"

"Sokrates s ním bude mluvit pořád doko-la."

"Tím bych se nebyl tak jistý," řekl Richardson.

"Nikomu jsem nezůstal nic dlužen," řekl Pizarro. "Každou ránu jsem vrátil. V tom není žádný hřích. To je jen zdravý rozum. Člověk dělá, co je nezbytné, aby přežil a uhájil své místo na světě. Někdy jsem mohl zapomenout na postní den, ano, nebo vzít jméno boží nadarmo - to jsou hříchy, já vím, bratr Vincente mi to vždycky vyčítal - ale znamená to, že jsem hříšník? Vykonal jsem pokání tak brzy, jak jen to bylo možné najít si pro něj čas. Tohle je hříšný svět a já nejsem jiný než ostatní, tak proč bych měl být potrestán právě já? Co? Bůh mě stvořil takového, jaký jsem. Stvořil mě k obrazu svému. A já věřil v jeho syna."

"Pak jsi tedy ctihodný muž?"

"Rozhodně nejsem hříšník. Jak už jsem ti povídal, pokaždé, když jsem zhřešil, bylo mé pokání tak velké, že mi hříchy musely být odpuštěny."

"Nuže," řekl Sokrates, "potom jsi opravdu ctihodný muž a já jsem se dostal na dobré místo. Ale rád bych si byl absolutně jistý. Řekni mi znovu: je tvé svědomí úplně čisté?"

"Co jsi zač? Zpovědník?"

"Jen hloupý muž, který hledá pochopení. A ty mi ho můžeš usnadnit, když se zúčastníš mého zkoumání. Jestli jsem přišel na místo pro ctihodné lidi, pak i můj život musel být bezúhonný. Ulehčí mi proto mé přemýšlení a pověz mi, zda nemáš na svědomí něco, čeho bys litoval."

Pizarro se znepokojeně pohnul. "No dobrá," řekl, "zabil jsem krále."

"Špatného? Nepřítele vašeho města?"

"Ne. Byl moudrý a laskavý."

"Pak máš čeho litovat. Neboť zabít moudrého krále, to je opravdu hřích."

"Ale on byl pohan."

"Co?"

"Odmítal Boha."

"Odmítal svého vlastního boha?" řekl Sokrates. "Potom třeba nebylo tak nesprávné ho zabít."

"Ne. Odmítal mého Boha. Dával přednost svému. A proto byl pohan. I jeho lidé byli pohaní, protože ho následovali. Tak to nemohlo být. Hrozilo jim věčné zatracení, kdyby ho následovali. Zabil jsem ho kvůli duším jeho lidí. Zabil jsem ho z lásky k Bohu."

"Podle tebe tedy všichni bohové jsou odrazem jediného Boha?"

Pizarro se zamyslel. "V jistém smyslu je to tak, předpokládám."

"A služba Bohu je sama o sobě zbožná?"

"Jaká jiná by měla být než zbožná, Sokrate?"

"Chceš říci, že se chová zbožně ten, kdo věmě slouží svému bohu v souladu s jeho učením?"

Pizarro zachmuřeně odpověděl: "No - jestli se na to díváš takhle, ano!"

"Pak myslím, že jsi zabil zbožného krále a jeho vraždou ses prohřešil proti Bohu."

"Pochej!"

"Ale zamysli se nad tím: službou svému bohu musel zároveň sloužit i tomu tvému, protože každý služebník boží je služebníkem pravého Boha, jenž v sobě zahrnuje všechny naše imaginární bohy."

"Ne," řekl Pizarro podrážděně. "Jak by mohl být služebníkem božím? Nevěděl nic o Kristovi. Nechápal nejsvětější Trojici. Když mu kněz nabídl Bibli, odhodil ji s pohrdáním na zem. Byl to pohan, Sokrate. Tak jako ty. Vůbec ničemu nerozumíš, jestli se domníváš, že Atahualpa byl zbožný. Nebo myslíš, že mě přesvědčíš."

"Opravdu, vím toho o všem velmi málo. Ale říkáš, jak byl moudrý a laskavý?"

"Svým pohanským způsobem."

"A byl to dobrý král svého lidu?"

"Zdálo se. Jejich země vzkvétala, když jsme ji objevili."

"Ale přesto nebyl zbožný."

"Vždyť jsem ti to už vysvětloval... Nikdy neuznal svátost, odmítal ji až do okamžiku své smrti, kdy přijal křest. Pak by se mohl stát zbožným. Ale tehdy už byl odsouzen k smrti a na jeho spásu bylo příliš pozdě."

"Křest? Pověz mi, co je to, Pizarro."

."Svátost."

"A to je?"

"Posvátný obřad. Kněz při něm používá svěcenou vodu. Díky tomu obřadu se stáváš členem svaté matky církve, jsi zbaven hříchu, prvotního i skutečného, a dostáváš dar Ducha svatého."

"Musíš mi někdy o těch záležitostech vyprávět podrobněji. Takže díky křtu jste toho dobrého krále udělali zbožným? A potom jste ho zabili?"

"Ano,."

"Jenže on už byl zbožný, když jste ho zabíjeli. Pak jeho vražda určitě byla hříšná."

"On musel zemřít, Sokrate!"

"A proč?" zeptal se Athénan.

"Sokrates ho usvědčil z vraždy," řekl Tanner. "Podívej!"

"Koukám. Ale tak jednoznačně to nebude," řekl Richardson. "Jejich základní východiska jsou od sebe příliš vzdálená."

"Uvidíš."

"Opravdu?"

"Už jsem ti povídal, proč musel zemřít," řekl Pizarro. "Protože jeho lidé ve všem stáli za ním. A tak uctívali slunce, když jim řekl, že slunce je Bůh. Jejich duše by skončily v pekle, kdybychom je v tom nechali pokračovat."

"Pokud ho ale ve všem následovali," řekl Sokrates, "tak by ho jistě následovali i ke křtu a stali by se zbožnými, což by muselo těšit vás i vašeho boha! Není to tak?"

"Ne," řekl Pizarro, aniž by si přestál mnout vousy na bradě mezi prsty.

"Proč myslíš?"

"Protože král souhlasil se křtem až poté, co byl odsouzen k smrti. Stál nám v cestě, chápeš? Byla to překážka pro naši sílu! Tak jsme se ho zbavili. On by nikdy ze svobodné vůle nevedl svůj lid po správné cestě. Proto jsme ho zabili. Jenomže jsme spolu s tělem nechtěli zabít i jeho duši, a tak jsme mu řekli: Podívej, Atahualpo, my tě pošleme na onen svět ale když se od nás necháš pokřtít, uděláme to rychle, když ne, upálíme tě zažíva, a to velice pomalu. On samozřejmě se křtem souhlasil a my jsme ho zardousili. Co jiného mu zbývalo? Musel zemřít. Ale my všichni jsme dobře věděli, že se stejně na pravou víru neobrátil. Uvnitř zůstal takovým pohanem, jakým býval vždycky. Nicméně zemřel jako křesťan."

"Jako co?"

"Křesťan! Křesťan! Ten, kdo věří v Ježíše Krista, syna božího!"

"Syn boží," řekl Sokrates zmateně. "A to křesťané věří také v Boha, nebo jen v jeho syna?"

"Jaký jsi hlupák!"

"Tonepopírám."

"Přece je Bůh otec, Bůh syn a pak ještě Duch svatý."

"Ach," řekl Sokrates. "A v kterého z nich začal ten váš Atahualpa věřit, než jste ho zardousili?"

"Ani v jednoho."

"A přesto zemřel jako křesťan? Aniž by věřil byt' jen v jediného z vašich tří bohů? Jak to?"

"Díky křtu," řekl Pizarro rozmrzele. "Co záleží na tom, čemu věřil? Kněz ho pokropil svěcenou vodou! Pronesl slovo boží! Když je obřad správně vykonán, duše je spasena bez ohledu na to, jestli člověk něčemu rozumí nebo věří! Jak jinak by bylo možné křtít nemluvně? Nemluvně nechápe nic a nevěří ničemu - ale přesto se stane křesťanem, když se ho dotkne svěcená voda!"

"Řada věcí je tu pro mě záhadná," řekl

Sokrates. "Nicméně se domnívám, že král, kterého jste zabili, byl stejně zbožný jako moudrý, protože jste ho omyli vodou, jakou předpisují vaši bohové, a tak jste zabili dobrého krále, žijícího díky křtu ve shodě s vašimi bohy. Což je pro mě velmi zlé; neboť zde nemůže být místo, kam by po smrti přicházeli počestní lidé, a proto ani můj život nebyl bezúhonný, jinak bych nerozuměl vůbec ničemu, ani tomu, co je to za místo, ani tomu, proč jsme tady."

"K Čertu s tebou, pokoušíš se mě dohnat k šílenství?" zakřičel Pizarro a sáhl po rukojeti svého meče. Vytasil ho a vztekale jím zamával kolem sebe. "Buď zticha, nebo tě rozsekám na tři kusy!"

"Ach ne," řekl Tanner. "Tolik povyku pro dialektickou metodu."

"Nemám v úmyslu působit ti nepříjemnosti, příteli," řekl Sokrates mírně. "Jen se snažím některé věci pochopit."

"Jsi hlupák!"

"To je samozřejmě pravda, jak jsem již několikrát uznal. No ale, když na mě míníš zaútočit mečem, tak prosím. Ovšem pochybuji, že bys tím něčeho dosáhl."

"K Čertu s tebou," zabručel Pizarro. Podíval se na svůj meč a přikývl. "Ne. Ne, to by mi nepomohlo, že? Prošel by tebou jako vzduchem. A ty bys zůstal stát a nechal mě, abych se tě pokoušel zasáhnout, aniž bys mrknul okem, vid? Vid?" Potřásl hlavou. "Přece jenom nejsi hloupý. Naopak, nezadal by sis ani s nejmazanějším knězem, jakého jsem kdy znal."

"Opravdu jsem hloupý," řekl Sokrates. "Vím toho velmi málo. Pořád se však snažím porozumět světu a nebo přinejmenším porozumět sám sobě."

Pizarro po něm vrhl zlostný pohled. "Ne," řekl. "Neskočím ti na tvou pýchu. Něco už o lidech vím, starce. Zním tvou hru skrz naskrz."

"Jakou hru, Pizarro?"

"Vidím tvou nadutost. Pokládáš se za nejmoudřejšího muže na světě, který musí poučovat ubohé hůpy s mečem, jako jsem já. Vydáváš se za hlupáka, abys odzbrojil své protivníky dřív, než je pokoříš."

"Jedna nula pro Pizarra," řekl Richardson. "Bezvadně prohlédl Sokratův trik."

"Třeba četl něco z Platóna," namítl Tanner.

"Byl negramotný."

"To bylo tehdy. A teď?"

"Nesmysl," řekl Richardson. "Používá jen selský rozum a ty to moc dobře víš."

"Já to nemyslel vážně," řekl Tanner. Překlonil se kupředu, aniž by spustil oči z holotanku. "Bože, to je ohromné, když je posloucháš. Oni vypadají absolutně reálně."

"Oni jsou," řekl Richardson.

"Ne, Pizarro, vůbec nejsem moudrý," řekl Sokrates. "Ale ani hlupák jako já nemusí být nejhoupějšímu mužem, který kdy žil."

"Myslíš, že jsi chytrější než já, co?"

"Jak to můžeš říci? Nejprve bych musel vědět, jak chytrý jsi ty."

"Dost chytrý na to, abych začal svůj život jako bastard, ošetřující prasata, a skončil ho jako vojenský velitel Peru."

"Ach, potom jsi musel být velmi moudrý."

"Myslím, že ano."

"Nicméně jsi zabil moudrého krále, protože nechtěl uctívat Boha stejným způsobem jako ty. Bylo to chytré, Pizarro? Jak přijal jeho lid zprávu o tom, že jste jim zavraždili krále?"

"Vzbouřil se proti nám. Zničili své vlastní chrámy a paláce, ukryli před námi své zlato a stříbro, spálili své mosty a svedli s námi nelítostný boj."

"Možná by pro vás bylo užitečnější, kdybyste ho nechali naživu, co myslíš?"

"Nakonec jsme je přemohli a udělali jsme z nich křesťany. Svůj záměr jsme tedy uskutečnili."

"A nedalo se totéž provést moudřejší způsobem?"

"Snad," řekl Pizarro vyhyčlivě. "Ale i tak jsme to dokázali. To je hlavní, ne? Dosáhli jsme toho, co bylo naším cílem. Budiž, třeba byla i lepší cesta. Jenom andělé pracují bezchybně. My jsme nebyli andělé, budiž, ale přesto jsme získali všechno, kvůli čemu jsme přišli, Sokrate. Budiž."

"Teď je to podle mého jedna jedna," řekl Tanner.

"Souhlasím."

"Hrají opravdu báječnou hru."

"Přemýšlím o tom, koho ji necháme hrát příště," řekl Richardson."

"Mě spíš zajímá, co jiného by se s tím dalo dělat, kromě hraní her," řekl Tanner.

"Dovol, abych ti vyprávěl příběh," řekl Sokrates. "V delfské věštírně jednou pověděl mému příteli, že není moudřejšího muže nad Sokrata; ale já o tom silně pochyboval a trápilo mě, že mám poslouchat věci tak vzdálené pravdě. Proto jsem se rozhodl najít muže, který by byl prokazatelně moudřejší než já. Tehdy v Athénách žil politik, pověstný svojí moudrostí, a tak jsem ho navštívil a podrobně si s ním pohovořil. Po chvíli jsem však začal zjišťovat, že se mýlí všichni ti, kdo ho pokládají za moudrého, včetně jeho samého. On se totiž jen zdál být moudrý. A já pochopil, že jsem skutečně moudřejší než on. Ani jeden z nás nevěděl nic opravdu podstatného, on však nevěděl nic a myslel, že ví všechno, kdežto já si alespoň uvědomoval, že nic nevím."

Přinejmenším v jednom bodě jsem tedy byl moudřejší než on. Nemyslel jsem si, že vím to, co nevím."

"Chceš se mi vysmívat, Sokrate?"

"Naopak, hluboce si tě vážím, příteli Pizarro. Přesto dovol, abych pokračoval. Navštívil jsem další moudré muže, ale oni také, třebaže si byli jistí svou moudrostí, nedokázali jasně odpovědět na cokoli. Až se mi zdálo, že jejich moudrost je tím menší, čím větší je jejich věhlas. Navštívil jsem velké básníky a dramatiky. Ale v jejich dílech byla obsažena moudrost jen proto, že

nalézali inspiraci u bohů, nicméně je samotné to moudrými neučinilo, i když si to 0 sobě mysleli. Navštívil jsem kameníky, hrnčíře a další řemeslníky. Všichni byli mistry svého oboru, většina z nich se však bezdůvodně domnívala, že díky tomu už rozumí celému světu. A tak to šlo pořád. Nebyl jsem schopen nalézt nikoho, kdo by prokázal skutečnou moudrost. Možná, že všetkyně nakonec měla pravdu; přesto, že jsem hlupák, nikdo není moudřejší než já. Ale všetkyně často mluvily pravdu, aniž by to mělo nějaký význam; podle mého nejspíš prohlásila jen to, že vůbec nikdo není moudrý, neboť moudrost je vyhrazena bohům. Co na říkáš, Pizarro?"

"Říkám, že jsi velký hlupák a navíc strašně ohydný."

"Mluvíš pravdu. Přece jen jsi moudrý. A upřímný."

"Upřímný, povídáš? To bych netvrdil. Upřímnost je hra pro blázný. Lhal jsem vždycky, když bylo třeba. Podváděl jsem. Nedržel slovo. Nejsem na to pyšný, pochop mě. Jenomže jinak ničeho nedosáhneš. Myslíš, že jsem chtěl zůstat celý život u prasat? Chtěl jsem zlato, Sokrate! Toužil jsem po moci! Po slávě!"

"A dosáhl jsi toho?"

"Ano, všeho."

"A uspokojilo tě to, Pizarro?"

Pizarro pohlédl na Sokrata. Pak stáhl rty a odplivl si.

"Nebylo to k ničemu."

"Proč myslíš?"

"Ano, k ničemu. Nikdy jsem si nedělal žádné iluze. Ale i tak bylo lepší to všechno mít, než nemít. I když nakonec stejně nic nemá žádný význam. Nakonec všichni zemřeme, slušný člověk i ničema, hlupák i král. Život je podvod. Říkají nám, že se máme snažit, bojovat, dobývat... a proč? No? Pro pár let, co uplynou kolem nás. A pak zmizí v nenávratnu. Podvod, říkám."

Pizarro se odmlčel. Díval se na své ruce, jako kdyby je nikdy předtím neviděl. "Co jsem povídal? Myslel jsem to vážně?" Usmál se. "No, předpokládám, že ano. Ačkoliv, život je všechno, co máme, a proto z něj chceme získat, co se dá. Což znamená získat zlato, moc a slávu."

"Tos měl. Ale zřejmě už nemáš. Pizarro, příteli, kde teď jsme?"

"Rád bych to věděl."

"Já také," řekl Sokrates suše.

"On je skutečný," řekl Richardson. "Oba. Všechny viry už asi budou mimo systém, protože tohle tady je něco úžasného. To má hodnotu nejen pro vědce, to zaujme i veřejnost, Harry."

"To bude znamenat ještě mnohem víc." Tannerův hlas zněl nějak nezvykle.

"Co tím myslíš?"

"Ještě to nevím jistě," řekl Tanner. "Ale rozhodně se mi to zdá být ohromné. Napadlo mě to už před pár minutami a zatím to úplně nevykrytalizovalo. Ale řekl bych, že by to mohlo změnit celý tenhle zatracený svět."

Richardson se díval překvapeně a zmateně.

"O čem, ksakru, mluvíš, Harry?"

"Například o novém způsobu řešení politických sporů," řekl Tanner. "Co třeba takový konflikt mezi dvěma národy? Připomínal by středověký turnaj, dá-li se to tak vyjádřit. Každá strana by při něm použila osobnosti, které bychom pro ně simovali - něj významnější mozky, vyvolané z minulosti a zapojené do sporu..." potřásl hlavou. "Něco podobného. Vyžádalo by si ta samozřejmě spoustu práce. Ale má to nesmírné možnosti."

"Středověký turnaj... konflikty s použitím simulací? To máš na mysli?"

"Slovní souboj. Žádné skutečné klání, proboha."

."Nevím, jak..." začal Richardson.

"Ani já ne, zatím. Neměl jsem o tom vůbec mluvit." , "Ale..."

"Později, Lewe. Později. Nech mě ještě chvilku přemýšlet."

"Jaký je tvůj názor na tohle místo?" řekl Pizarro.

"Nevím. Ale rozhodně to není svět, kde jsme už jednou pobývali. Jsme tedy mrtví? A co nás opravňuje k takovému tvrzení? Naopak, mám dojem, že jsi živý."

"A já bych totéž řekl o tobě."

"Podle mého by to také mohl být nějaký jiný druh života. Podej mi ruku, zde. Cítíš něco?"

"Ne. Necítím nic."

"Ani já ne. Přesto vidím dvě sevřené dlaně. Dva staří muži stojí v oblacích a tisknou si ruce." Sokrates se usmál. "Ty jsi ale musel být pořádný darebák, Pizarro!"

"Ano, samozřejmě. A co ty, Sokrate? Ty nejsi o nic lepší. Starý užvaněný darebák. Líbíš se mi. Byly chvíle, kdy mě tvé klábosení dohánělo k šílenství, ale také jsem se pobavil. Opravdu jsi byl vojákem?"

"Ano, když to mé město potřebovalo."

"Řekla bych, že na vojáka vis zatraceně málo, jak to na světě chodí. Ale snad bych tě pár věcí ještě dokázal naučit."

"Skutečně?"

"Ovšem," řekl Pizarro.

"Byl bych tvým dlužníkem," řekl Sokrates. *

"Dejme tomu Atahualpa," řekl Pizarro. "Co mám udělat, abys pochopil, proč jsem ho musel zabít? Nebyly nás ani dře stovky a jich dvacet čtyři milióny; jeho slovo bylo zákonem a bez něj neměli nikoho, kdo by jim velel. Jestliže jsme je chtěli porazit, museli jsme se ho samozřejmě zbavit. Tak jsme to udělali a oni podlehli."

"Jak se to zdá být jednoduché."

"Jednoduché to zkrátka je. Poslouchej,

starce, on by přece stejně zemřel, dřív nebo později. Jenomže takhle jeho smrt aspoň přinesla užitek: Bohu, církvi, Španělsku. A Franciscu Pizarrovi. Rozumíš?"

"Myslím, že já ano," řekl Sokrates. "Ale co král Atahualpa?"

"Každý král by to pochopil."

"V tom případě by vás zabil hned, když jste vstoupili do jeho země."

"Bůh si však přál, abychom ho přemohli, a umožnil mu, aby to pochopil. Ano. Ano, tak se to muselo stát."

"Třeba tu někde je i král Atahualpa; pak bychom se ho mohli zeptat," řekl Sokrates.

Pizarrovi zajiskřilo v očích. "Matko boží. ano! Skvělý nápad! A kdyby mě nechápal, pokusil bych se mu všechno vysvětlit. Možná, že bys mi pomohl. Umiš mluvit, umíš zacházet se slovy. Co říkáš? Pomůžeš mi?"

"Proč bych si s ním nepohovořil, když ho potkáme," řekl Sokrates. "Opravdu bych rád věděl, zda také on pokládá za užitečné, že jsi ho zavraždil."

"Jsi kluzký jako úhoř!" zasmál se Pizarro. "Ale přesto se mi líbíš. Moc se mi líbíš. Pojdme. Podíváme se po Atahualpovi."

*přeložil Miroslav Valina
ilustroval Teodor Rotrekl*

Jerome Bixby

Je to dobrý život

Teta Amy seděla na verandě, houpala se sem tam v křesle s vysokým opěradlem a ovívala se, když se po cestě vyšplhal na kole Bili Soames a zastavil před domem.

Potil se pod odpoledním "sluncem". Vyndal z velkého koše nad předním kolem krabici potravin a vydal se přední cestičkou k domu.

Toník seděl na trávníku a hrál si s krysou. Chytil ji ve sklepě, když ji před tím přesvědčil, že čichá sýr, ten nejbohatěji vonící, nejjemnější a nejlahodnější sýr, jaký kdy nějaké kryse mohl zavonět, a tak vylezla ze své díry. Toník ji teď ovládal svou myslí a nutil ji k různým kouskům.

Když si krysa všimla přicházejícího Billa Soamese, pokusila se utéct, jenže Toník si na ni vzpomněl. Krysa předvedla na trávě přemet vzad a zůstala ležet. Celá se chvěla a z jejích očí vyzařovala malá, černá hrůza.

Bili kolem Toníka přešel co nejrychleji a s mumláním dorazil k předním schodům. Mumlal si něco pokaždé, když přišel do domu Fremontových, když ho míjel, nebo když na něj i jenom pomyslel. Dělali to tak všichni. Každý se snažil myslet na hlouposti, na věci, které měly pramalý význam - třeba že dvě a dvě jsou čtyři a to krát dvě je osm a tak podobně. Úplně všichni se snažili své myšlenky důkladně zpřeházet a nechat je přelétávat hned sem, hned tam, aby si v nich Toník nemohl čist. Mumlání pomáhalo. Kdyby totiž Toník vytáhl z vaší hlavy něco důležitého, mohlo by ho napadnout nějak to použít - třeba vyléčit vaši ženě chronické bolesti hlavy nebo vašim dětem zánět průšnic, přimět vaši starou krávu, aby dávala mléko jako dřív, opravit záchod... A i když by ve skutečnosti nemusel chtít uškodit, nedalo se očekávat, že by měl v takových případech pojem o tom, jaká je pravá cesta k nápravě.

To se dělo v případech, že vás měl rád. Mohl se pokusit vám svým způsobem pomoci. Následky mohly být dost strašné.

Pokud vás neměl rád... no, tak to mohlo být ještě horší.

Bili položil krabici s potravinami na zábradlí verandy a mumlat si přestal jen na tak dlouho, aby stačil říct: "Máte tu všechno, co jste chtěla, slečno Amy."

"Ach výborně, Wiliame," řekla Amy Fremontová bezděčně. "Panebože, nezdá se vám to horko dnes strašně?"

Bili Soames se shrbil. Prosebně jí pohlédl do očí. Prudkým pohybem dal najevo své *ne* a potom znovu přerušil své mumlání, byť zjevně nechtěl. "To prosím neříkejte, slečno Amy... je hezky, prostě hezky. Opravdu, je to *krásný den!*"

Amy Fremontová vstala z houpacího křesla a přešla přes verandu. Byla to vysoká, hubená žena s usměvavým prázdnem v očích. Asi tak před rokem se na ni totiž Toník zle utrhl, protože mu řekla, že by neměl dělat z kočky kočičí předložku, a i když ji odjakživa poslouchal víc než kohokoli jiného - což znamenalo sotva občas - tentokrát ji uhodil. Myšlenkami. A to byl konec rozzářených očí Amy Fremontové, konec Amy Fremontové, jakou ji všichni znali. Tenkrát se po Peaksvillu (46 obyvatel) roznesly zvěsti, že dokonce ani členové Toníkovy rodiny nejsou v bezpečí. Od těch dob si každý dával pozor dvojnásob.

Možná Toník jednoho dne odčiní to, co tetě Amy udělal. Jeho rodiče v to doufali. Až bude starší, možná toho zalituje. Jestli ovšem něco takového bude možné. Teta Amy se totiž hodně změnila a navíc Toník teď už neposlouchá vůbec nikoho.

"Pro všechno na světě, Wiliame, přece si nemusíš takhle mumlat," pravila teta Amy. "Tobě Toník neublíží. Ty máš dobroto, vždyť on tě má rád!" Zvýšila hlas a zavolala na Toníka, kterého už mezitím přestala krysa bavit, a tak ji nutil, aby sama sebe sežrala. "No řekni, zlatíčko, nemáš rád pana Soamese?"

Toník se na prodavače přes trávník

zahleděl tím svým zářivým, zvlhlým, purpurovým pohledem. Neřekl nic. Bili Soames se pokusil o úsměv. Toníkova pozornost se po vteřince obrátila zpátky ke kryse. Už si stačila sežrat ocas, nebo ho spíše rozkousat, protože ji Toník přinutil kousat rychleji, než stačila polykat, a tak se fialové a rudé kousíčky povalovaly všude kolem po zelené trávě. Právě teď měla krysa potíže - nemohla dosáhnout na své zadní partie.

Topomě, s tichým mumláním a snahou ze všech sil nemyslet na nic zvláštního, sešel Bili po cestičce, nasedl na kolo a šlápl do pedálů.

"Uvidíme se večer, Wiliame," zavolala za ním ještě teta Amy.

Jak se Bili Soames opíral do pedálů, z hloubi duše si přál, aby mohl šlapat dvakrát víc a být co nejrychleji co nejdál od Toníka i od tety Amy, která prostě čas od času zapomínala, jak *opatrný* člověk musí být. A to neměl dělat, protože Toník to zachytil. Zachytil tu touhu dostat se od domu Fremontových rychle pryč, jako by v něm bylo něco *špatného*, a tak zamrkal svými purpurovými očima a vyslal za Bilym lehce rozmrzelou myšlenku. Opravdu jen lehce^ protože měl dnes dobrou náladu a navíc měl Billa rád, nebo ho alespoň neměl nerad, aspoň ne dnes. Bili Soames chtěl být rychle pryč, a tak mu Toník nevrle vypomohl.

Šlapal nadlidskou rychlostí, neboť ve skutečnosti bycikl vezl jeho. Pak Bili zmizel dole na cestě v oblaku prachu a letním horkem dolehlo zpět jeho tiché a zděšené bédování.

Toník se zadíval na kysu. Už si sežrala půlku břicha a chtěla bolestí. Myšlenkou jí udělal hrobeček hluboko v kukuřičném poli a poslal ji tam. Kdyby mu to s úsměvem poradil otec. Tehdy mu řekl, že by se mohl takhle zbavovat tvorů, které zabije. Potom obešel dům. V horkém, mosazně žlutém světle linoucím se zhůry vrhalo jeho tělo podivný stín.

Teta Amy zatím v kuchyni vybalovala potraviny. Sklenice od Masona rozestavěla po policích, maso a mléko dala do lednice, velké plechovky s cukrem a moukou strčila pod dřež. Lepenkovou krabici položila do rohu, aby šiji tam pan Soames zase vyzvedl, až přijde příště. Byla už ušpiněná, otlučená, natržená a ošoupaná. ale byla to jedna z mála, které v Peaksvillu zůstaly. Vybledlými červenými písmeny na ní stálo: *Campbellova polévka*. Poslední polévkové konzervy (ale i všechny ostatní) byly snědены už dávno, zbývala jen nevelká obecní zásoba, ze které si vesničané brali jen za výjimečných okolností - krabice však přetrvávala dál, jako rakev. Až bude po ní i po ostatních, budou muset muži nějaké vyrobit ze dřeva.

Teta Amy vyšla ven zadním vchodem, kde ve stínu domu seděla Toníkova matka a vylupovala hrachové lusky. Stačilo, aby přejela po lusku prstem 3 hrášky *lup - lup - lup* naskákaly na pánvičku, kterou měla na klině.

"Wiliam dovezl jídlo," řekla teta Amy. Unaveně klesla vedle maminky na židli s rovným opěradlem a znovu se začala ovívat. Ve skutečnosti nebyla stará, ale od té doby, co ji Toník uhodil svými myšlenkami, zdálo se, jako by se něco pokazilo nejenom v její hlavě, ale i v celém těle. Nebylo chvíle, kdy by si nepřipadala unavená.

"Ach to je dobře," řekla maminka. *Lup - lup*. Buclaté hrášky skákaly do pánve.

V Peaksvillu neustále všichni říkali: *O, to je báječné, nebo Není to senzace?* přestože se nic nedělo a o ničem nebyla řeč - dokonce i v případě nešťastných událostí, j'ko byly úrazy a úmrtí. Vždycky říkali: *Bezva*, protože kdyby se pokusili vyjavit své skutečné pocity, mohlo by je Toníkovo vědomí zachytit. A co by se potom mohlo stát, to nikdo nevěděl. Jako třeba tenkrát, když Sam, manžel paní Kentonové, přišel zpátky ze hřbitova, protože Toník: měl paní Kentonovou rád a slyšel, jak kvůli němu pláče.

Lup.

"Dnes je televizní večer," řekla teta Amy. "To mám radost. Každý týden se na to tolik těším. Už se nemůžu dočkat, co uvidíme dnes."

"Přivezl Bili maso?" zeptala se maminka.

"Ano," teta Amy se ovanula a zvedla oči k té bezbarvé, mosazně žluté nebeské záři. "Proboha, vždyť je takové horko. Kdyby tak Toník mohl zařídít, aby se jenom o trošičku ochladilo..."

"Amy!"

"Ach!" Matčin ostrý tón pronikl tam, kde utrápený výraz Billa Soamese neuspěl. V přehnané úzkosti si teta Amy zakryla ústa svou drobnou dlaní. "Ach, promiň, má drahá." Její bleděmodré oči přelétly ze strany na stranu, aby se přesvědčily, že Toník není na dohled. Ne že by na tom nějak moc záleželo - nemusel být blízko vás, aby věděl, co si myslíte. Obvykle se ale, pokud vylo-

ženě nebyla jeho pozornost na někoho zaměřena, zaobíral svými vlastními myšlenkami.

Jenže některé věci prostě jeho pozornost přitahovaly - a člověk si nikdy nemohl být jistý, které to zrovna jsou.

"Tohle počasí je báječné," řekla maminka.

Lup.

"Ach ovšem," přisvědčila teta Amy. "Je to nádherný den. Za nic na světě bych nechtěla, aby se počasí změnilo!"

Lup.

Lup.

"Kolik je hodin?" zeptala se maminka.

Teta Amy seděla na místě odkud mohla kuchyňským oknem zahlédnout na polici nad kamny budík. "Půl páté," řekla.

Lup.

"Chtěla bych, aby se dnes večer stalo něco zvláštního," řekla maminka. "Přivezl Bili dobré libové maso na pečínku?"

"Dobré a libové, má drahá. Víš, zabíjeli právě dnes a poslali nám to nejlepší."

"Dan Hollis bude tak překvapený, až

Vše pro dítě. Heslo, které se ale nesmí přehánět - třeba v tom případě, když to dítě je mutant.

zjistí, že dnešní televizní sešlost je zároveň i oslava jeho narozenin!"

"Ano, také si myslím. Jsi si jistá, že mu to nikdo neprozradil?"

"Všichni přísahali, že mu nic neřeknou."

"To bude opravdu skvělé," přikývla teta Amy s pohledem bloudícím po kukuřičném poli. "Takové narozeniny."

"Tak..." maminka odložila pánev s hráškem vedle sebe, vstala a oprášila si zástěru. "Raději už bych měla jít zatopit v peci. Pak můžeme začít chystat stůl." Zvedla pánev s hráškem.

Zpoza rohu se vynořil Toník. Ani se na ně nepodíval a pokračoval dál v chůzi pečlivě udržovanou zahradou - všechny zahrady v Peaksvillu byly pečlivě udržované, ba velmi pečlivě - minul nepoužitelné kvetoucí auto Fremontových, snadno se dostal přes plot a zamířil dál do pole.

"No není to dnes nádherný den?" pronesla maminka trochu víc nahlas, když obě kráčely k zadním dveřím.

Teta Amy se ovanula. "Překrásný den, má drahá. Prostě *báječný*"

Toník si to už mašíroval po poli, mezi šumícími, vysokými řadami zelených stonků. Měl rád vůni kukuřice. Živá kukuřice nad hlavou, mrtvá pod nohama. Bohatá půda v Ohio, hustě pokrytá plevem a tlejícími kukuřičnými klasy, každým krokem protlačovaná mezi prsty bosých nohou. Toník totiž zařídil, aby minulou noc

pršelo, aby dnes všechno krásně vonělo a dýchalo.

Šel přímo k okraji pole, přes něj a pak ještě dál - až tam, kde lesík stinných zelených stromů zakrýval chladivou, vlhkou, tmavou půdu, bujný listnatý podrost, zpřeházené, mechem porostlé skály a pramínek, který naplňoval čistou, průzračnou tůňku. To bylo místo, kde Toník rád odpočíval a pozoroval ptáky, hmyz a malá zvířátka, která šustila, pelášila a cvrlikala kolem. Rád ležel na chladivé zemi, hleděl vzhůru tou pohybuující se zelení nad hlavou a pozoroval hmyz poletující mezi měkkými, nejasnými slunečními paprsky, jež tam stály jako šikmé, zářivé pruty natažené mezi zemí a korunami stromů. Dával přednost myšlenkám tady těch malých tvorečků před myšlenkami, se kterými se setkával venku; ty, které probíral na tomhle místě, nebyly sice příliš silné ani abnormálně zřetelné, dokázal z nich však získat dost, aby pochopil, co to tvorečkové mají rádi a co chtějí. Strávil pak spoustu času tím, že se snažil připodobnit hájek tomu, jaký ho chtěli mít. Ten pramen tu nebyl odjakživa, to jen jednou našel v nějaké chlupaté hlavičce žízeň, a proto tady vyvedl na povrch proud průzračné, chladivé podzemní vody a pak už jen s pomrkáváním pozoroval, jak tvoreček pije a cítí jeho radost. Tůňku uťáhl! později, když narazil na malinkatou tužbu zaplavat si.

Udělal skály a stromy, keře a jeskyně, slunce tady a támhle stín, prostě jen proto, že ve všech těch drobných mozečcích cítil touhu - nebo instinktivní potřebu - mít takové a takové místo pro odpočinek, takové a takové místo pro páření, takové a takové místo pro hry, takový a takový domov.

A tvorečkové ze všech okolních polí a luk jako by poznali, že tenhle hájek je dobré místo, protože jich sem přicházelo stále víc a víc; pň každé své návštěvě nalezl tady Toník víc tvorů než posledně, víc tužeb a potřeb, o něž se bylo potřeba postarat. Pokaždé se tam našel nějaký tvor, jakého Toník ještě nikdy neviděl, a tak propátral jeho myšlenky, zjistil co potřebuje a pak mu to dal.

Rád jim pomáhal. Rád cítil jejich prostou vděčnost.

Dnes odpočíval pod silným jilmem a své rudé oči zamířil k červenočermému ptákovi, který se v hájku právě objevil. Cvrlikal na větvi nad jeho hlavou, poskakoval sem a tam, myslel si své drobné myšlenky. A Toník mu udělal prostorné, měkké hnízdo, do něhož pták brzy přihopsal. ,

U tůňky právě pilo dlouhé, hnědé zvíře s lesklou kožešinou. Jeho hlava byla další, do níž Toník nahlédl. To zvíře myslelo na menší zvířátko, které pelášilo po druhé straně tůňky a hledalo hmyz. Onen tvoreček ale netušil, že je v nebezpečí. Dlouhé, hnědé zvíře dopilo, natáhlo nohy ke skoku - a Toník je poslal do hrobečku v poli.

Tenhle druh myšlenek neměl rád.

Připomínalo mu to ty, které ho Čekaly venku mimo hájek. Kdysi dávno na něj někteří lidé mysleli stejně a jednou v noci se schovali a počkali si, až se bude vracet z hájku. On se jen zamyslel a poslal je do pole. Od té doby ten zbytek lidí neuvažoval - aspoň ne příliš zřetelně. Teď kdykoli na něj pomysleli, nebo byli blízko něj, byly jejich myšlenky zmatené a zpřeházené jedna přes druhou, takže si jich moc nevšímal.

Občas rád pomáhal i jim, ale nebylo to jednoduché, a ani příliš vděčné. Nikdy nebyli šťastní, když byl šťastný on - v jejich hlavách byl zase zmatek. A tak trávil víc času tady.

Chvilí všechny ty brouky, ptáky, mušky a chlupatá zvířátka pozoroval a pak si začal s jedním ptákem hrát. Nutil ho prudce vzlétat a padat, divoce se proplétat mezi stromy, dokud náhoda nechtěla tomu, že jeho pozornost na chvíli upoutal jiný pták a tamten narazil do skály. Rozhněvaně poslal skálu do hrobu na poli, ale s ptákem už moc dělat nemohl. Ne proto, že byl mrtvý (jakože opravdu mrtvý byl), ale proto, že měl zlomené křídlo. A tak se vrátil zpátky domů. Nechtělo se mu znovu se vláčet kukuřičným polem, a tak prostě přešel do domu, rovnou do sklepa.

Tam dole bylo hezky. Příjemně, šero, vlhko a svým způsobem voňavo, jelikož maminka naskládala na dlouhou polici na vzdálenější stěně zavařeniny a potom, když tu začal svůj čas trávit Toník, přestala tam chodit. Zavařeniny se zkazily, vytekly ven a rozlily se po špinavé podlaze. Toníkovi se ta vůně zamlouvala.

Chytil další krysu a zase ji přesvědčil, že cítí sýr. Vyhrál si s ní do sytosti a pak ji poslal rovnou do hrobu, hned vedle toho dlouhého zvířete, které zabil v hájku. Teta Amy krysy nesnášela, a tak jich zabíjel spousty, protože měl tetu *většinou* rád a občas dělal i věci, které chtěla. Její myšlenky se navíc podobaly těm, které nalézal v malých chlupatých hlavičkách tam v hájku. Už dlouho se nestalo, aby na něj pomyslela ve zlém.

Po kryse si začal hrát s velkým černým pavoukem v rohu pod schody. Přiměl ho běhat sem a tam dokud se jeho pavučina nerozechvěla a nezatřpytila se ve světle dopadajícím sklepním okénkem jako odlesk na stříbrné vodní hladině. Potom naháněl do pavučiny ovocné mušky, až se pavouk pěkně rozehrál, jak se je snažil všechny omotat. Pavouk měl mušky rád a jeho myšlenky byly silnější, než jejich. Na způsobu, jakým je měl rád, bylo sice cosi zlého, ale nebylo to zcela zřetelné a navíc, mouchy neměla ráda teta Amy. ; Nad hlavou ušly šer kroky, - jak maminka přecházela po

kuchyni. Jeho rudé oči zamrkaly, na okamžik skoro zauvažoval o tom, že by ji přinutil zastavit se - ale pak si to rozmyslel a *vylezl* na půdu. Poté, co chvilí vykukoval kulatým okýnkem v přední stěně dlouhé, střechou zakryté místnosti na trávník před domem, prašnou cestu a vlnící se pšeničné pole Hendersonových za ní, stočil se do nepřírozené pozice a oddal se částečnému spánku.

Za chvíli se začnou scházet lidé na televizi, uslyšel uvažovat maminku.

Spal ještě dál. Měl rád televizní večery. Teta Amy se vždycky hrozně ráda dívala na televizi, a tak jí jednou nějakou vymyslel. Bylo tam tenkrát ještě pár dalších lidí a teta Amy byla moc zklamaná, když chtěli odejít. Tak s nimi cosi udělal - a teď chodili na televizi všichni.

Líbila se mu ta pozornost, které se mu při té příležitosti dostávalo.

Toníkův otec přišel domů kolem půl sedmé. Vypadal utahaně, byl špinavý a zakrvácený. Byl spolu s ostatními na pastvinách Dunnových. Pomáhal vybírat krávu, která měla být poražena tento měsíc. Potom to sám udělal, rozporcoval ji a v ledárně u Soamesových maso nasolil. Ne, že by o tu práci stál, ale na každého muže občas přišla řada. Včera pomáhal McIntyroví kosit pšenici. Zítra ji začnou mlátit. Ručně. V Peaksvillu se všechno muselo dělat ručně.

Políbil ženu na tvář a zasedl ke kuchyňskému stolu. Usmál se a řekl: "Kde je Toník?"

"Tady někde kalem," odpověděla maminka.

Teta Amy stála u kamen, ve kterých plápolalo dřevo, a míchala na pánvičce hrášek. K peci se vrátila i maminka, otevřela ji a podlila pečení.

"No, byl to dobrý den," řekl tatínek. Ze zvyku. Potom upřel zrak na mísu a prkno na válení těsta, ležící na stole. Přičichl k těstu "Mmhm," zhodnotil, "dneska bych spořádal celý bochník sám, takový mám hlad."

"Doufám, že Danu Hollisovi nikdo neřekl, že dnes bude oslava jeho narozenin," řekla jeho žena.

"Ani muk. Byli jsme zticha jako mumie."

"Přichystali jsme mu takové krásné překvapení!" "Úhm? Cože?"

"No... vždyť víš jak má Dan rád hudbu. A minulý týden našla Thelma Dunnová na jejich půdě *děs kul*" "Ne!"

"Ano! A tak jsme řekly Ethel, aby se zeptala - chápeš, ne doopravdy *zeptala* - jestli ji nemá. A on řekl, že ne. No řekni, není to nádherné překvapení?"

"To tedy určitě je. Deska, jen si to představ! Musí být krásné najít takovou věc! Co je to za desku?"

"Perry Como a zpívá *Ty jsi mé slunce*"^d "Tak to ať se propadne. Tu melodii jsem měl vždycky rád."

Na stole leželo pár čerstvých mrkví. Tatínek si jednu vzal, na své hruď si ji očistil a zakousl se do ní. "Jak se to Thelmě podařilo?"

"Ach, vždyť víš - prostě se jen dívala po nových věcech."

"Mhm." Tatínek žvýkal mrkev. "To mi řekni, kdo má ten obrázek, který jsme tuhle nedávno našli? Vlastně se mi líbil - ta stará[^] plachetnice, jak si pluje..."

"Smithovi. Příští týden ho budou mít Sipichovi a dají Smithovým starou hudební skříň, my dáme Sipichovým..." a tak prošla celý ten zkusmý řád věcí, jež budou v neděli v kostele putovat z jedné ženské ruky do druhé.

Přikývl. "Tak se mi zdá, že ten obrázek nebudeme mít ani na chvíli. Podívej, miláčku, nemohla by ses pokusit dostat od Reillyových tu detektivku? Ten týden, co jsme ji měli, jsem měl tolik práce, že jsem všechny příběhy nestačil dočíst..."

"Zkusím to," řekla jeho žena pochybovačně. "Ale tuhle jsem slyšela, že van Husenovi našli ve slepě stereoskop." V jejího hlase zazněla výčitka. "Sami si ho nechali celé dva měsíce, než o něm komukoli v řekli..."

"Nepovídej," pravil tatínek, jehož to zjevně zaujalo. "To by mohlo být zajímavé. Hodně obrázků?"

"Myslím, že ano. Uvidíme v neděli. Ráda bych ho měla, jenže u van Husenových máme ještě dluh za toho jejich kanárka. Nechápu proč si ten pták musel vybrat na umření zrovna *naš* dům... Určitě byl nemocný, když jsme ho dostali. A já teď prostě nemám Betty van Husenovou čím uspokojit - dokonce se nechala slyšet, že by na chvíli ráda naše *piano*!"

"Víš co, miláčku, zkus to s tím stereoskopem - nebo prostě sežeň něco, o čem si myslíš, že by se nám mohlo líbit." Konečně

usmál. "Tak to má býti Ty nové věci jsou. *báječné*. Je to krásné moct mít kolem sebe věci, které člověk nikdy předtím neviděl, a vědět, že když někomu druhému něco dáš; uděláš ho tak šťastným... to je opravdu báječná věc."

"Báječná věc," opakovala jeho žena jako ozvěna.

"Jenže už brzy žádné nové věci nebudou," ozvala se od kamen teta Amy. "Najdeme všechno, co se najít dá. Můj bože, to bude zlé..."

"Amy!"

"Však..." její oči změkly a strnuly,, známka opětovné nepřítomnosti. "Bude to svým způsobem ostudné - žádné nové věci..."

"Tak nemluv," řekla maminka roztřeseně. "Amy *bud ztichal*"

"Je to *dobré*" pravil tatínek nahlas familiérně, hlasem, který se nedal přeslechnout. "Taková řeč je *dobrá*. Je to v pořádku, miláčku - cožpak to nechápeš. Pro Amy je dobré, když si mluví co chce. Je pro ni dobré cítit se zle.. Všechno je v pořádku. Všechno *musí být* v pořádku..."

Toníkova matka byla bledá. Stejně jako teta Amy, neboť nebezpečí tohoto okamžiku konečně proniklo oblačným příkrovn zastírajícím její mysl. Někdy bylo obtížné zacházet se slovy tak, aby následky nemohly být katastrofální. Jenže člověk prostě nikdy *nevěděl*. Byla spousta věcí o nichž bylo lepší nemluvit, a ani nemyslet na ně, jenže snaha nemluvit o nich či nemyslet na ně mohla prokázat stejně zlou službu, kdyby Toník poslouchal a rozhodl se s tím něco udělat. Člověk si jednoduše nemohl být jistý, co je Toník snadno schopný vyvést.

Všechno muselo být dobré. Muselo to být báječné v té podobě jak to bylo, i když to vůbec dobré nebylo. Vždycky. Protože každá změna mohla být horší. Tak strašlivě horší.

"Ach můj bože, no samozřejmě, že je to dobré," řekla maminka. "Můžeš mluvit jak chceš a všechno je v pořádku. Jistě, může tě napadnout, že by to mohlo být ještě *lepší*, než je teď..."

Teta Amy míchala hrášek a v očích měla strach.

"Jistě," řekla. "Jenže mně se zrovna teď nechce mluvit. A je to... je to *dobré*, že se mi nechce mluvit."

Tatínek pravil s unaveným úsměvem: "Jdu se ven umýt."

Začali přicházet kolem osmé hodiny. Tou dobou už měly maminka a teta Amy velký stůl v jídelně i dva menší stoly po stranách přichystané. Svíčky hořely, židle byly rozestavené, tatínek rozdělával v krbu velký oheň.

První přišli John a Mary Sippichovi. John měl na sobě svůj nejlepší oblek, po dni stráveném na McIntyrových pastvinách byl náležitě vydrhnutý a růžolící. Oblek byl pečlivě vyžehlený, ale, na loktech a na manžetách se už látka začínala třepit. Starý

spolkl poslední kousek mrkve. Byla ještě trochu nezralá a tvrdá. Díky Toníkovým rozmarům ohledně počasí to bylo tak, že nikdo nikdy nevěděl, které plodiny vzejdou a jestli vzejdou, jaký budou mít tvar. Nezbyvalo, než pěstovat všeho hodně a ono se vždycky něčeho urodilo dost, takže bylo zas na nějakou dobu vystaráno. Jen jednou se stalo, že se obilí urodilo moc, a tak ho byly tuny dopraveny na kraj Peaksvillu a vysypány do prázdnoty. Jinak by se nikdo

ani nenadechl, až by se začalo kazit.

"Víš přece, jak je hezké mít kolem sebe nové věci," pokračoval tatínek. "Je hezké myslet si, že ve sklepích, na půdách a ve stodolách a pod jiným haraburdím může být ještě spousta věcí, které zatím ještě nikdo nenašel. Tak jaksi pomáhají. Nakolik vůbec něco může pomoci..."

"Psst!" maminka se nervózně rozhlédla kolem.

"Ach, ovšem," řekl tatínek a spěšně se

McIntyre stále ještě pracoval na tkalcovském stavu, snažil se ho dát dohromady podle učebnic, ale zatím to šlo pomalu. McIntyre byl Šikovný chlap, pokud šlo o dřevo a nářadí, jenže tkalcovský stav je trochu tvrdý oříšek, když nemůžete sehnat kovové součástky. McIntyre byl jedním z těch, kteří se zpočátku chtěli pokusit Toníka přesvědčit, aby udělal věci, které vesničani potřebují, jako jsou šaty, konzervované potraviny, léky a benzín. Od té doby se nemohl zbavit pocitu, že to, co se stalo rodině Terrancových a Joeovi Kinneymu, byla jeho vina a ze všech sil se snažil, aby to ostatním vynahradil. Od té doby se také nikdo nepokoušel Toníka přesvědčit, aby něco dělal.

Mary Sippichová byla drobná, veselá žena, která přišla v prostých šatech a okamžitě se jala pomáhat mamince a tetě Amy s posledními zásahy do večere.

Dalšími příchozími byli Smithovi a Dunnovi, kteří měli domky vedle sebe dole při cestě, jen pár metrů od prázdnoty. Přijeli v kočáře Smithových taženém jejich starým koněm.

Potom se objevili Reillyovi z druhé strany ztemnělého pšeničného pole a večer doopravdy začal. Pat Reilly zasedl k velkému pianinu v přední místnosti, rozložil si na stojánku lístky s těmi nejoblíbenějšími a spustil. Hrál něžně a procítěně, jak jen dovedl - ale nikdo nezpíval. Toník měl velmi rád hru na piano, ale ne zpěv. Často vylezl ze sklepa, slezl z půdy, nebo *prostě při se l*, usadil se na horní desku piana a pokyvoval hlavou, když Pat hrál *Milenku*, *Bulvár ztracených snů* nebo *Noc a den*. Zdálo se, jako kdyby dával přednost baladám, sladce znějícím písním - ale jakmile někdo začal zpívat, Toník se zkoumavě rozhlédl z vršku piana, po čemž každého chuť do zpívání na dlouhou dobu přešla. Později usoudili, že piano bylo to, co Toník zaslechl jako první, dřív než se mu vůbec pokusil někdo zazpívat, a teď cokoliv, co se k zvuku piana přidávalo, neznělo správně a kazilo mu radost.

A tak hrál každou televizní noc Pat Reilly na piano a tím večer začínal. Toník mohl být kdekoliv, ale hudba ho vždycky potěšila, navodila mu dobrou náladu. A to už věděl, že se všichni scházejí na televizi a čekají na něj.

Do půl deváté se dostavili všichni, kromě sedmnácti dětí a paní Soamesové, která je hlídala v budově školy na druhém konci městečka. Peaksvillské děti se nikdy, nikdy nesměly k domu Fremontových ani přiblížit - nikdy od doby, kdy se malý Fred Smith z legrace pokoušel vytahovat na Toníka. Mladším dětem o něm vůbec nic neřekli. Ty starší na něj už většinou zapomněly, nebo jim řekli, že je to pěkný uličník, ke kterému se nesmí za žádnou cenu přiblížit.

Dan a Ethel Hollisovi přišli pozdě. Dan vešel do místnosti a ještě nic netušil. Pat Reilly hrál na piano, až ho ruce bolely -

nadřel se s nimi ten den pořádně - a teď vstal a všichni se nahnuli kolem Dana Hollise, aby mu popřáli hodně štěstí k narozeninám.

"No teda, ať se propadnu," zářil Dan. "To je senzace. Já o tom neměl ani tušení... kruci, to *JO paráda*!"

Předali mu své dárky - většinou věci, které sami ručně vyrobili, byť se mezi nimi našlo i pár, které měli jako své vlastnictví a teď mu je dávali, aby byly jeho. John Sipich mu dal ochranný amulet, ručně vyřezaný z kousku ořechového dřeva. Ten, který měl před tím, se mu asi před rokem zlomil a ve vesnici se nenašel nikdo, kdo by ho dokázal spravit. Přesto ho pořád nosil na krku, protože kdysi patřil jeho dědečkovi a byl to krásný, těžký starý kousek ze zlata s stříbra. Za všeobecného smíchu si připevnil amulet na řetízek a ocenil, že si John musel dát s jeho vyřezáváním pořádnou práci. Potom mu Mary Sipichová dala pletenou vázanku, kterou si hned uvázal a vyměnil ji za tu, která už byla obnošená.

Reillyovi pro něj vyrobili malou krabičku na nejrůznější věci. Neřekli na které, ale Dan prohlásil, že si do ní schová své osobní klenoty. Vyrobili ji z krabičky od cigaret, ze které sloupali papír a vnitřek vystlali sametem. Vnější strana byla vyleštěná a ozdobená pečlivou, jestli ne mistrovskou Patovou rytinou - i té se dostalo uznání. Dan dostal spoustu dalších dáreků - dýmku, pár tkaniček, vázankový špendlík, pletené ponožky, pár hloupostí a pod vážky ze starých šlů.

Každý dárek rozbaloval s nesmírnou radostí a hned na místě toho na sebe navlékl tolik, kolik jen šlo, včetně podvazků. *Zapálil* si dýmku a prohlásil, že lepší kouř ještě neměl, což nebyla tak úplně pravda, protože ta dýmka nebyla ještě pořádně zakouřená. Pete Masners ji měl kdesi pohozenou od chvíle, kdy ji dostal jako dárek od příbuzného, který nebyl místní a nevěděl, že přestal kouřit.

Dan si nacpal hlavičku dýmky velice pečlivě. Tabák, to byla vzácnost. Dalo se mluvit o obrovském štěstí, že právě před tím, než se s Peaksvillem stalo, co se stalo, se Pat Reilly rozhodl zkusit si na zadním dvorku nějaký vypěstovat. Moc se mu tam nedařilo, a potom ho ještě museli všelijak zpracovat, nařezat a tak dál, zkrátka byla to vzácnost.. Aby ušetřili dolní konce, používali všichni dřevěné špičky, které jim vyrobil starý McIntyre.

Jako poslední ze všech dala Thelma Dunnová Danovi objevenou gramofonovou desku.

Danovy oči se zamlžily ještě dřív, než vůbec balíček rozbalil. Poznal, že je to deska.

"Sakra," řekl potichu. "Copak je tohle. Skoro mám strach se podívat..."

"Tu ještě nemáš, můj milý," smála se Ethel Hollisová. "Nevzpomínáš si, jak jsem se tě ptala na Ty jsi mé slunce?"

"A sakra," řekl znovu. Opatrně rozbalil papír a zůstal stát, mazlil se s deskou

a svými velkýma rukama přejížděl po ohraňných drážkách, přerušovaných mastnými, tenkými příčnými škrábanci. Rozzářenýma očima se rozhlédl po místnosti a všichni jeho úsměv opětovali, protože věděli, jakou má radost.

"Šťastné narozeniny, miláčku," vykřikla Ethel, vrhla se na něj, objala ho a dala mu pusku.

Svíral desku oběma rukama a jak se k němu přitiskla, odtáhl ji stranou. "No tak," smál se a uhýbal hlavou. "Dávej pozor... vždyť držím vzácnost!" Přes paže své ženy, které měl stále ještě kolem krku, se znovu rozhlédl po ostatních. "Poslyšte, myslíte, že bychom si ji mohli pustit? Proboha, co já bych za to dal, abych zas uslyšel nějakou novou hudbu... jenom úvodní část, orchestrálku, než začne Como zpívat?"

Tváře vystrízlivěly. Po chvíli řekl John Sipich: "Myslím, že raději ne, Dane. Koneckonců, vlastně ani nevíme, kdy přesně zpěvák nastoupí - bylo by to příliš velké riziko. Raději si počkej až domů."

Dan Hollis desku váhavě odložil na stolek k ostatním dárkům. "To je *dobře*," začal automaticky, ale zklamaně, "že si ji tady nemůžu přehrát."

"Ano, jistě," řekl Sipich. "Je to *dobře*" A aby vyvážil Danův zklamaný tón, ještě jednou zopakoval: "Je to *dobře*"

Večereli a světlo svíček ozařovalo jejich rozesmáté tváře. Vyjedli všechno do poslední kapky lahodné omáčky. Maminka a teta Amy sklídily uznání za hovězí pečení, hrášek, mrkev a křefkou kukuřici. Ta přirozeně nebyla z kukuřičného pole Fremontových - všichni věděli, co tam je; a pole zarůstalo plevelem čím dál víc.

Potom rychle smlsli dezert - domácí zmrzlinu a koláčky. A pak se už všichni narovnali na židlích, rozpovídali se a čekali na televizi.

O televizních večerech se nikdy moc nemumlalo - všichni se sešli, dostali u Fremontových dobrou věčen, což bylo přeci příjemné, potom začala televize a nikomu to vlastně ani nepřišlo - prostě bylo nutné se s tím smířit. Bylo samo o sobě příjemné se takhle sejít a nemuset hlídat, co člověk říká, tak pečlivě, jako za všech jiných okolností a kdekoliv. Když už vám přišla na mysl nějaká nebezpečná myšlenka, stačilo začít si mumlat, klidně uprostřed věty. Když se někomu něco takového stalo, ostatní si ho prostě nevšíмали, dokud se mu zase neudělalo lip a nepřestal.

Toník měl televizní večery rád. Za celý minulý rok při nich vyvedl jen dva nebo tři ošklivé kousky.

Maminka postavila na stůl láhev brandy a každý dostal do malé skleničky. Alkohol byl ještě vzácnější než tabák. Vesničané uměli dělat víno, jenže hrozny nebyly takové, jaké měly být, dozajista ani technologie nebyla úplně správná a víno také za moc nestálo. Ve vesnici zůstalo jen pár lahví skutečného alko'holu - čtyři rezné, tři

skotské, tři brandy, devět lahví opravdového vína a půl lahve Drambuie, která patřila starému McIntyroví (jen pro svatby). A když bylo po nich, bylo po všem.

Později všichni litovali, že se brandy vůbec na stole objevila. Stalo se totiž to, že Dan Hollis jí vypil víc, než jí vypít měl a ještě to smíchal se spoustou domácího vína. Zpočátku nikdo nic zlého netušil, protože se to navenek nijak zvlášť neprojevovalo a navíc, byly to jeho narozeniny a krásný večer k tomu. Toník měl tyhle sešlosti přece taky rád a neměl by mít důvod něco udělat, dokonce i kdyby poslouchal.

Jenže Dan Hollis měl špičku a udělal hloupost. Kdyby viděli, že to na něj přichází, mohli ho vzít ven a trochu se s ním projít aby neměl důvod něco udělat.

Poprvé si toho všimli, když se přestal smát uprostřed vyprávění o tom, jak Thelma Dunnová našla desku a upustila ji, jenže deska se nerozbila, protože ona udělala nejrychlejší pohyb ve svém životě a chytila ji. Už se zase s deskou mazlil a toužebně vzhlížel k gramofonu Fremontových, který stál opodál v rohu. Najednou se přestal smát, jeho obličej povadl, potom se zachmuřil a řekl: "Ach, Kriste."

V místnosti bylo v mžiku ticho. Takové licho, že bylo slyšet i točení koleček v dědečkových hodinách v předsíni. Pat Reilly hrál tiše na piano. Přestal. Jeho ruce zůstaly viset nad zežloutlými klávesami.

Pod nápojem studeného větru, který zavanul krajkovými záclonami arkýřového okna, se svíčky v jídelně rozblíkal.

"Hraj dál. Pate," řekl Toníkův otec potichu.

Pat znovu spustil. Hrál *Noc a den*, ale jeho oči zíraly stranou na Dana Hollise, a tak se mu noty pletly.

Dan stál uprostřed místností, v ruce měl desku. V té druhé svíral skleničku brandy tak pevně, že se mu křečovitě třásla.

Všichni se na něj dívali.

"Kriste," pronesl znovu a znělo to jako sprosté slovo.

Reverend Younger, který "se bavil s maminkou a tetou Amy u dveří, také říkal Kriste - ale to bylo při modlitbě. Ruce měl sepnuté, oči měl zavřené.

John Sipich se pohnul kupředu. "No tak, Dane... Je to *dohře*, že můžeš takhle mluvit. Ale nechceš přece mluvit moc."

Dan setřásl ruku, kterou mu Sipich položil na rameno.

"Ani desku si nemůže přehrát," řekl nahlas. Sklopil oči k desce a potom se rozhlédl po okolních obličejích. "Ach, můj bože..."

Škubl skleničkou brandy směrem ke stěně. Tekutina vyšpláchla a v pramíncích stekla po tapetách.

Několik žen zalapalo po dechu.

"Dane," zašeptal Sipich, "Dane, nech toho."

Pat Reilly přitlačil na klávesy, aby přebil

zvuk hovoru. Jestli ovšem Toník poslouchal, stejně to nebylo nic platné.

Dan Hollis přešel k pianu a lehce se kolébající, se postavil za Patovu záda.

"Pate, to nehraj. Zahřej tohle." A začal zpívat. Tiše, chrltivě a falešně. "Ať nám hodně štěstí... ať nám hodně štěstí..."

"Dane!" vykřikla Ethel Hollisová. Pokusila se proběhnout místností k němu, ale Mary Sipichová ji popadla za ruku a zadržela ji: "Dane!" vykřikla znovu. "Přestaň!..."

"Proboha, buď zticha," zasyčela Mary a přistrčila jfk jednomu z mužů, který ji zakryl ústa rukou a udržel ji na místě.

"... hodně štěstí, náš Dane," zpíval Dan. "Ať máš hodně štěstí!" Přestal a zahleděl se na Patu Reillyho. "Zahraj to, Pate. Zahraj to, abych mohl zpívat pořádně.... vis přece, že neudržím melodii, když ji někdo nehraje!"

Pat Reilly položil ruce na klávesy a začal hrát *Milenku*, pomalým waltzovým tempem, tak jak to Toník měl rád. Obličej měl bílý, ruce se mu pletly.

Dan Hollis zíral přes místnost ke dveřím jídelny. Na Toníkovu matku a jeho otce, který se k ní mezitím připojil.

"Vy jste ho měli." Slzy se zatřpytily na jeho tvářích, jak na ně dopadlo světlo svíček. "To vy jste si ho *museli* udělat..."

Zavřel oči a slzy se mu vyvalily ven. Nahlas spustil: "Ty jsi mé slunce... mé jediné slunce... Přinášíš mi štěstí... , když smutek mám..."

Do místnosti vstoupil Toník.

Pat přestal hrát. Ztuhl. Všichni ztuhl. Závan větru rozvlnil záclony. Ethel Hollisová se ani nemohla pokusit vykřiknout - omdlela.

"A tak tě prosím, neber mi mé slunce... neber ho pryč...." Danův hlas se zájknutím skončil v tichu. Jeho oči se rozšířily. Natáhl obě ruce před sebe, v jedné skleničku, ve druhé desku. Škytl a řekl: "Ne..."

"Zlý člověk," řekl Toník a udělal z Dana Hollise něco, co by nikoho ani ve snu nenapadlo, že je možné. Potom tu věc poslal hluboko, hluboko do hrobu v kukuřičném poli.

Deska a sklenička žuchly na koberec. Ani jedno se nerozbilo.

Toníkův rudý pohled obletl místnost.

Pár lidí si začalo mumlat. Všichni se pokoušeli o úsměvy. Mumlání naplnilo místnost něčím co vypadalo jako vzdálené zvuky souhlasu. A z toho se ozvaly dva jasné hlasy.

"Ó, to je velmi dobře," řekl John Sipich.

"Výborně," řekl Toníkův otec s úsměvem. Měl v usmívání větší praxi než většina ostatních. "Báječně."

"To je bezva... prostě paráda," pravil Pat Reilly, i když se mu z očí valily slzy a začal znovu hrát na piano. Potichu a rozechvělými rukama, které si vzpomněly na *Noc a den*. Toník si vylezl na vršek piana a Pat hrál celé dvě hodiny.

Potom se dívali na televizi. Všichni přešli

do přední místnosti, zapálili jen pár svíček a rozestavili židle kolem televizoru. Měl malou obrazovku. Všichni nemohli sedět tak blízko, aby mohli vidět, ale na tom stejně nezáleželo. Dokonce ho ani nezapínali. Proč taky, když by stejně nešel, protože elektrina v Peaksvillu nebyla.

Prostě jen seděli, sledovali vířící, svíjející se obrazce na obrazovce, poslouchali zvuky vycházející z reproduktoru a žádný z nich neměl tušení, co to všechno znamená. Nikdy. A bylo to vždy stejné.

"Je to opravdu pěkné," řekla jednu chvíli teta Amy, sledujíc bledýma očima nesmyslné záblesky a stíny. "Ale líbilo se mi to o trochu víc, když byly kolem města a mohli jsme chytit opravdový..."

"Ale proč, Amy!" ozvala se maminka. "Je to dobré, že říkáš takové věci. Výborné. Ale přece to nemyslíš vážně. Vždyť tahle televize je *mnohem* lepší než cokoli, co jsme tu mívali!"

"Jasně," připojil se Jonh Sipich. "Je to krásné. Je to nejlepší program, jaký jsme kdy viděli!"

Seděl na pohovce a spolu s dvěma muži přidržoval Ethel Hollisovou v poduškách. Drželi jí ruce, nohy a rukama ji zakrývali ústa, aby nemohla zase začít křičet.

"Je to opravdu *dobré*" řekl znovu.

Maminka vyhlédla oknem za ztemnělou cestu, za ztemnělé pšeničné pole Hendersonových, až na nesmírné, nekonečně šedé nic, ve kterém se jako duše vznášelo Peaksville - nezměrné nic, jež bylo vidět právě v noci, když skončil Toníkův mosazně žlutý den.

Nebylo dobré uvažovat o tom, kde by mohli být.... vůbec to nebylo dobré. Peaksville prostě bylo někde. Někde mimo svět. Bylo tam, kde se ocitlo toho dne před třemi lety, kdy Toník opustil její lůno a staříčkový doktor Bates - kež mu bůh dopřeje pokoje - vykřikl, upustil ho a pokusil se ho zabít. Jenže Toník zavměl a udělal tu věc. Přemístil vesnici někam. Nebo zničil celý svět a nechal jen vesnici. Pravdu neznal nikdo.

Nebylo dobré se o to zajímat. Vůbec nic nebylo dobré - dalo se jen žít, jak se muselo žít. Muselo, muselo provždy žít, dokud je Toník nechá žít.

Napadlo ji, že takové myšlenky jsou nebezpečné.

Začala si mumlat. Začali i ostatní. Bylo zřejmé, že všichni přemýšleli.

Muži na pohovce si něco pošeptali a pošeptali to i Ethel Hollisové. Když potom povolili ruce, mumlala si i ona.

Toník seděl na přijímači a dělal televizi, oni seděli kolem, mumlali si a sledovali nesmyslné, mihotavé tvary až dlouho do noci.

Dalšího dne napadl sníh a zničil půlku úrody - ale byl to *dobrý* den.

Přeložil **Petr Kotrle**
Ilustroval **M. Fibiger**

Daína Chavianová

Zavinil to robot

Havana, 19. února 2157

Drahý Reni,
využívám toho, že Leda letí na Ganymedes a posílám Ti pár řádek. Sotva se dozvěděla o našem odloučení a o tom, jak mě mrzí Tvůj odchod, nabídla se, že s sebou vezme můj dopis, aby k Tobě dorazil rychleji. I když se podle toho, co mi řekla, zastaví na Deimosu krátce, stačí ho hodit do schránky na letišti dřív, než bude pokračovat v cestě.

Robi mi předal Tvůj lístek na rozloučenou. Nedovedeš si představit, jak jsem byla nešťastná. Četla jsem ho tolikrát, až se některá písmena setřela.

'Ale miláčku! Nechápeš, že naše manželství nemůže skončit kvůli takové hlouposti? Myslet si něco takového je absurdní. Všechno se stalo kvůli Robimu - ten chudák to udělal v nejlepším úmyslu. Kdybys ho viděl teď... Je tak smutný! Je to moc citlivý robot a teď jen skřípe a naříká.

Kromě toho, jestliže budeme spravedliví, musíme uznat, že Ty, lásko moje, máš na tom přinejmenším stejnou vinu jako on. Kdyby nebylo těch ztracených skleněných kondenzátorů, nestalo by se nic. Návod je přece naprosto zřetelný: "Ukládat mimo dosah robotů." Na cos myslel, když jsi je nechával na polici v kuchyni? Jistě na ty své příšerné saturnské kruhy. Nepochopím, čím Tě ta odporná zvířata mohou přitahovat...

Ale abychom se vrátili k Robimu. Kdybys dal skleněné kondenzátory tam, kam patřily, nikdy by šije nevzal, aby je mohl vyměnit za svoje. A Ty víš, jak to působí na jemný mechanismus robota: byl v takové euforii, že když jsi od něj chtěl Lunární tonikum na vlasy, nedal si pozor a dal Ti zmizík.

Opakuji, že **si za to** můžeš sám! Koho by napadlo dát zmizík vedle Lunárního toniku!

Dovedu si představit, co sis myslel:

Kdybys byla naučila Robiho nebrat cizí věci, nebyl by si vyměnil kondenzátory. Máš pravdu, ale jen zčásti: protože Robi, miláčku, je ještě velmi malý a nezná význam slova NE. Továrna posílá roboty na trh s etiketou: "Dobrý robot umí všechno", a každé dítě ví, jakou práci to dá, dostat tuhle hloupost z jeho malého kovového mozku.

Musíš zapomenout na tu hloupost se zmizíkem. Buď čestný a uznej, že to nebyla jen jeho vina. Kromě toho, co se Ti vlastně stalo? Půl roku jsi neměl vlasy. Ale pak Ti narostly tak rychle!

Ano! Už vím co si myslíš. Jsi posedlý tím incidentem v laboratoři. Ztracená laboratoř! Ani nevíš, jak jsem se zaražovala, že Robi skončil (alespoň na čas) s těmi Tvými choulolistivými experimenty.

"Může za to roboti" to bylo první, co jsi zařval to ráno po "pohromě" - jak tomu Ty říkáš - a vůbec jsi nebral na vědomí, že chudáček Robi je vepředu a že by to mohlo být osudné pro jeho mechanismus.

Ale, kterou hlavičku napadlo, že malý robot může odlišit ještěrku od saturnských kruků? I kdybys napolo spal, nikdy jsi neměl Robimu dovolit, aby uklidil laboratoř, když to v nejlepším úmyslu nabízel. A už vůbec jsi ho neměl žádat, aby hodil mrtvé ještěrky do odpadu. : Skutečnost, že se Robi spletl a místo Tvých ještěrek vyprázdnil terária s živými kruhy, není tak důležitá. Ale nikdy Ti nedovolím, abys ho obviňoval z toho, co se stalo pak.

To, že se Tvým zbožňovaným krukům povedlo utéct z odpadu, vrátit se do laboratoře, rozbít dvě lahvičky martánského inkoustu Věčnost, sežrat pokusné krysy a roznést Tvé nesrozumitelné papíry s poznámkami po celém bytě, to se tedy určitě Robiho netýká. Ten jenom splnil Tvůj rozkaz vytáhnout mrtvé ještěrky. To jsi spíš měl použít své ztracené kruhy jako

pokusná zvířata, když už sežrali Tvé krysy, místo abys v přítomnosti toho chudáka malého křičel jako zuří věc.

Ale ne, to bych od Tebe chtěla příliš mnoho. Krukové Tě pobláznili tak, že sotva jsi je pochytil, mluvil jsi s nimi jako s dětmi a znovu jsi je láskyplně dal do jejich sklenice.

To je ostuda! Nevím co by si pomysleli naši přátelé, kdyby Tě viděli, jak stojíš před klecí a pozoruješ ta strašná zvířata, která se umějí jen šklebit a vyplazovat na člověka jazyk.

Já to opravdu nedokážu pochopit. Vážně si, miláčku, myslím, že bys měl asi navštívit psychiatra. Tu Tvoji práci na Deimosu jsem nikdy nepovažovala za dobrou pro Tvou duševní rovnováhu a teď se mi zdá, že Ti skutečně ublížila...

Ale nechme stranou tuhle nepříjemnou příhodu a mluvmě o nás.

Jestli se vrátíš na Zem, mohli bychom si udělat pár dní dovolené. Jsem si jistá, že na Základně nebudou proti.

Myslela jsem na hotel Selen a ve Varaderu. Bylo by to ideální místo pro nové líbáčky, říká se, že Kosmický bar je kouzelný a navíc jediný na Kubě, kde se dá poslouchat dobrá prostorová hudba.

Robi stojí právě vedle mě. Dívá se mi přes rameno, jak Ti píšu a jen zamrkal radostí, když jsem ho ujistila, že brzo přijedeš. Jsem přesvědčená, že to uděláš. Nejen proto, že mě miluješ, ale také proto že na celé Zemi jenom já snesu Tvé hnusné kruhy, bez kterých nemůžeš žít.

Čekám Tvůj kosmogram se zprávou, kdy se vrátíš.

Brian W. Aldiss

Slintající strom

I.

"Já se vážně docela {iobře vyznám v problematice čtyřrozměrného prostoru," řekl mladý muž se světlými vlasy.

"Hm," odpověděl jeho společník a dál se díval na noční oblohu.

"Zdá se, že někdo co nevidět čtyřrozměrný prostor definuje. Vitiěl jsi už kresby, které maloval Aubrey Beardsley? Jako by v nich něco čtyřrozměrného bylo."

"Hm," řekl zase jeho druh.

Stáli na povlovné stráni nad ospalým východoanglickým městečkem Cottersallem a pozorovali hvězdy, které se třpytily v mrazivém lednovém vzduchu. Oba nedávno překročili dvacítku. Ten, který se zabýval čtyřrozměrným prostorem, se jmenuje Bruče Fox a pracuje jako mladší úředník v norwichské advokátní kanceláři Prendergast a Toat. Jeho společník, který zatím pronášel jen samá hm, se nazývá Gregory Rolles. Je ještě vyšší než jeho přítel, má šedé oči a tmavé vlasy a jako hrdina našeho průběhu je také přiměřeně hezký. On i Fox se hlásí - samozřejmě - nikoli veřejně - k volnomyšlenkářům, aby se odlišili od konzervativních cottersallských občanů. Ipějících na svých starosvětských názorech, přestože do konce devatenáctého století chybí jen několik málo let.

"Tamhle je další!"¹ zvolal Gregory a konečně tak prolomil linii svých jednoslabičných odpovědí. Ukázal rukou v pletené rukavici do souhvězdí Vozky. Meteor prořízl noční oblohu jako svítící střela, zazářil a zhasl.

"Ten byl krásný!"

"Víš," řekl Fox o chvíli, "je zvláštní, že hvězdy a mysl člověka jsou spojeny dohromady. Je tomu tak odjakživa. Dokonce i ve staletích nevědomostí před Charlesem Darwinem tomu nebylo jinak. Jako by hvězdy ovlivňovaly lidské osudy. Týká se to i nás, Gregu. Pomohly nám zbavit se přítěže starého způsobu myšlení, nemám pravdu?"

"Znáš přece můj názor. Jsem přesvědčen, že některé hvězdy jsou obydleny.

Samozřejmě obydleny lidmi." Zhluboka se nadechl, aby vychutnal účinek, který tato slova na něho měla. "Lidmi, kteří jsou pravděpodobně lepší než my a žijí ve spravedlivé společnosti."

"Já vím, podle tebe jsou obydleny socialisty!" přerušil ho Fox. To byl bod, na kterém se se svým svobododomyslným přítelem nemohl shodnout. Sdílel spíše názor pana Toata, svého šéfa, který tvrdil, že socialisté chtějí rozvrátit stávající pořádek. "Pcha! Hvězdy plné socialistů!"

"Pořád lepší, než hvězdy plné křesťanů!" odsekl Gregory. "Ostatně - kdyby byly hvězdy plné křesťanů, nepochybně bychom tu dávno měli jejich misionáře, kteří by nás obraceli na jejich víru a kázali nám, jak se máme modlit!"

"Rád bych věděl, jestli budeme někdy létat k jiným planetám, jak to předpovídá Nunsowe Creen a Jules Věrné," řekl Fox. Chtěl pokračovat ve své úvaze, ale *zarazil* se, protože na obloze se objevil další meteor.

Jako předchozí i tento vylétl ze souhvězdí Vozky. Letěl však mnohem pomaleji, zářil do červena a blížil se k nim. Oba mladí mužové vykřikli a uchopili se za paže. Meteor byl neobvykle velký. Jeho jasně oranžový střed přecházel do karmínova a nechával za sebou stopu. Přeletěl nad jejich hlavami (později se přeli, zda s rachotem nebo nehučně) a zmizel za skupinou stromů. Krajina ještě okamžik zářila jeho světlem.

Musel dopadnout blízko.

"Bruče, viděls to?" zvolal Gregory. "Tohle nebyl obyčejný meteor!"

"Byl hrozně veliký! Co to mohlo být?"

"Třeba konečně přilétla návštěva z hvězd, jak jsme se o ní před chvílí bavili!"

"Gregu, musel spadnout na farmě u Grendonů! To jsou přece tví známí!"

"Máš pravdu! Hned ráno k nim zajedu a zeptám se, jestli něco neviděli!"

Potom vzrušeně debatovali a podupávali přitom nohama, jak přituhovalo. Jejich rozhovor byl typickým příkladem

konverzace dvou mladých a optimistických lidí. Téměř každá věta začínala "nebylo by to báječné, kdyby -"nebo "Představ si, kdyby -" a pak se svým nápadům bláznivě smáli.

Najednou Fox řekl: "Člověče, už je nejmíň devět! Měl jsem být dávno doma!"

"Ano, dvě hodiny utekly jako voda. Pojďme, vrátíme se domů."

Nevzali si svítilnu, protože noc byla jasná a suchá. K nejbližším domkům Cottersallu to měli pouhé dvě míle. Šli svižným krokem zavěšení do sebe, aby jeden druhého zachytil, kdyby uklouzl na ledě nebo škobrtl v kolejších vyjetých povozy. Zvláště Fox pospíchal, protože musel v pět ráno vstávat, chtěl-li na svém bicyklu přijet do práce včas.

Městečko již spalo. Jen v pekařově domě, kde si Gregory pronajal světničku, svítila plynová lampa a ozývalo se odtud brnkání na piano. Když zastavili u bočních vrátek, Fox se otázel: "Půjdeš ráno ke Grendonům?"

"Určitě. A zjistím, jestli je ta kosmická loď nevypálila."

"A nechceš konečně přiznat, že tam půjdeš hlavně kvůli .hezké Nancy Grendonové?"

"Ale, kamaráde!" plácl Gregory svého přítele do zad. "Nemusíš žárlit! Chodím tam za otcem, nikoli za dcerou. Je to pokrokový člověk a velmi mě zajímá. Nancy je hezká, to je pravda, ale její táta - to je člověk přímo nabitý elektřinou!"

Se smíchem si potřásli rukama a rozloučili se.

, Na Grendonové farmě už tak vesele nebylo. Ale to se Gregory dozvěděl později.

2.

Ráno vstal jako obvykle před sedmou. Když zapaloval punčošku plynové lampy a žehral na pekaře, otálejícího se zavedením elektriny, vzpomněl si na podivuhodný úkaz, který večer s Foxem pozorovali. Paní Fennová, pekařova žena, mu zapálila v kamnech, přinesla horkou vodu na holení a vložnou na mytí a o něco později velký podnos se snídaní.

Gregory prováděl obvyklé ranní úkony zcela mechanicky. Nedokázal se soustředit ani na ovesnou kaši s kousky skopového. Jeho myšlenky se zabývaly úvahami, co pád meteoru mohl způsobit. Nakonec se rozhodl, že se hned po snídani oblékne a vypraví ke Grendonům.

Naštěstí si mohl dovolit nakládat se svým časem podle vlastního uvážení. Nemusel jako jiní mladí muži do práce, protože jeho otec byl bohatý. Edward Rolles se za krymské války seznámil s Escoffierem a s pomocí tohoto znamenitého a slavného kuchaře uvedl na trh/fiový prášek do pečiva Eugenol. Výrobek byl chutnější a pro lidský organismus přijatelnější než konkurenční značky a záhy po něm byla obrovská poptávka. Výsledkem otcova snažení bylo, že Gregory mohl vystudovat na univerzitě v Cambridgi.

Ted' měl v kapse diplom a rozvažoval, co bude dělat. Jenže - jakou životní dráhu si má zvolit? Získal široké vědomosti v přírodních vědách, i když se domníval, že spíše stykem s ostatními studenty, než přičiněním profesorů. Napsal několik esejí, které si vysloužily uznání, a publikoval pár tuctů básní, což ho lákalo ke spisovatelské kariéře. Ale zdravý rozum mu říkal, že život člověka, který nepatří k privilegované třídě, nese velké riziko chudoby a hladu, což ho přimělo k vážným úvahám o vstupu do politiky. Neméně sběhlý byl i v náboženství, ale ani ve snu ho nenapadlo, že by se měl někdy nechat vysvětlit na kněze.

Zatímco se potýkal s představami o své budoucnosti, odešel z domova na venkov, protože jeho vztahy s otcem nebyly nikdy nejlepší. Vybral si východní Anglii a doufal, že než se jeho názory vytříbí, podaří se mu shromáždit materiál na knihu, kterou chtěl (záměrně a trochu otcí natruc) nazvat "Toulky se socialistickým naturalistou". Zdrojem inspirace mu byl bodrý farmář Grendon. Jeho dcera Nancy uměla hezky malovat a Gregory si přál, aby na titulní stranu jeho knihy namalovala malý emblém. Rovněž předpokládal, že mu bude dovoleno věnovat své dílo muži, kterého si cenil nade vše - svému příteli a spisovateli Herbertu G. Wellsovi.

Teple se oblékl, protože ráno bylo nepříjemně chladné. Sešel do pekařovy stáje a vyvedl na dvůr mladou klisnu Daisy. Vyšvihl se do sedla a pohroužil se do svých myšlenek, kuň znal cestu zpaměti.

Přestože slunce bylo více než hodinu nad obzorem, obloha i krajina působily pochmurně jednotvárně. Ve východní Anglii se setkaly dva druhy půdy propletené zmateným korytem řeky. Část neobdělávatelná vřesoviště a stejně neúrodné bažiny. Bylo tu jen pár stromů, vesměs zakrslých, takže čtyři statné jilmy na hranici Grendonovy farmy byly viditelné zdaleka.

Terén směrem k farmě zvc4na stoupal.

Pozemek kolem domu připomínal spíše úrodný ostrov uprostřed bažin, močálů a četných tůní, v nichž se zrcadlila tupá barva oblohy. Vrata za mostem byla jako vždycky doširoka otevřená a Daisy se přebrodila blátem ke stáji, kde ji Gregory přivázal ke žlabu ovsu. Sotva vyšel ze stáje, přihnal se k němu fenka Cuff i se štěnětem, kterému říkali Lardie, a oba se na něho rozštěkali. Gregory je podrbal na hlavách a zamířil k domu.

Nancy vyběhla ze dveří dřív, než k nim dorazil.

"Gregory, včera jsme tu měli vzrušující večer!" zvolala a ani si neuvědomila, že ho oslovila křestním jménem. "Zrovna jsem si chtěla jít lehnout, když jsem uslyšela rachot a uviděla světlo! Přiběhla jsem k oknu a podívala se přes záclonu ven! Bylo to strašně veliké, svítilo to jako slunce a spadlo to do našeho rybníka! Vypadalo to jako obrovské vejce!"

"Meteor!" řekl Gregory a poprvé si povšiml norfolkského přízvuku v Nancyině hlase. "Taky jsem ho včera viděl! Chodíme teď s Foxem každý večer ven, abychom mohli pozorovat Aurigidy, to je meteorický roj ze souhvězdí Vozky. Zdálo se nám, že spadl někde blízko!"

"Málem spadl na náš dům!" řekla Nancy. Byla dnes velmi hezká, kaštanové vlasy měla sčesané na jednu stranu a vzrušení jí přidávalo na kráse.

Ve dveřích se objevila její matka, byla v zástěře a s šátkem na hlavě. Kolem krku měla přehozený vlněný šál.

"Nancy, honem pojď dovnitř! Nemůžeš být venku jenom v halence, když je taková zima! Holka bláznivá, vždyť celá prochladneš! Dobrý den, pane Gregory! Myslela jsem si, že k nám dnes zajedete. Pojďte dál, ať se trochu ohřejete!"

"Dobrý den, paní Grendonová. Nancy mi právě pověděla o tom velkém meteoru."

"Jo, Bert Neckland říkal, že to byla jenom padající hvězda. Ale všechna zvířata se hrozně polekala a vyváděla jako pominutá. Tak nevím, co to bylo."

"Je z toho něco v rybníku vidět?" zeptal se Gregory.

"Pojď, půjdeme se tam podívat!" navrhla Nancy.

Paní Grendonová se otočila a vešla důstojně do domu. Kráčela nezvykle vzpřímeně, s neočekávaným břemenem před sebou. Měla dvě děti, kromě Nancy ještě syna Archieho, ale ten se nepohodl s otcem a učil se ff kováře v Norwichi. Porodila ještě tři děti, které byly pro cottersallské zimy typické. Ale teď* byla paní Grendonová opět gravidní a očekávala narození dítěte s příchodem jara.

Cestou k rybníku spatřili farmáře. Pracoval se dvěma pomocníky na západním poli. Grendon sice zvedl hlavu, ale na pozdrav jim nezamával.

"Tvého otce pád meteoru nevzrušil?" zeptal se Gregory.

"Jak by ne! Vzal pušku a šel se s Bertem Necklandem podívat k rybníku, co to bylo. Ale viděli jen bubliny a páru nad hladinou. Ráno už o tom moc nemluvili. Otec říkal, že práce musí pokračovat, ať to spadlo cokoli."

Zastavili se na břehu rybníka. Jeho hladina se rozlévala do šířky. Přímou proti nim ústil mělký potok. Chvilí pozorovali klidnou a temnou hladinu. Nancy pak ukázala ke starému větrnému mlýnu, který stál na levém břehu.

Bláto po dopadu meteoru vyšplácho vysoko, postříkalo celou přední stěnu až nad horní rám dveří. Dokonce i spodní část křídel byla pocákána od bahna.

Gregory si se zájmem prohlížel spoušť.

"To musela být pořádná slupka!"

Ale Nancy byla myšlenkami jinde. "Nezdá se ti, že táta pracuje příliš tvrdě?" zeptala se. "Když zrovna není venku, hledí pořád do těch svých příruček a brožurek o elektřině. Nenajde si pro sebe chvíli k odpočinku."

"Hm," řekl Gregory. "To, co spadlo do rybníka, muselo být dost velké. Škoda, že nevidíme pod hladinu. Moc by mě zajímalo, co to bylo!"

"Máma si myslí, že když jsi jeho přítelem, tak bys mu měl domluvit. Chodí hrozně pozdě spát, málokdy před půlnocí, a v půl čtvrté už zase vstává. Jestli tak bude pokračovat, uštvě se k smrti. Promluvíš si s ním o tom?"

"Nancy, měli bychom zjistit, co to do rybníka vlastně spadlo. Musí to tam být, nemohlo se to rozpustit. Jaká je tam hloubka?"

"Gregory, ty mě vůbec neposloucháš! Vykašli se na ten meteor a -"

"Ale to je přece důležitá vědecká událost, Nancy! Copak nechápeš, že -"

"Ty jsi hrozný, Gregory! Pořád si vedeš svou! O nějaké pitomé vědě, která mě vůbec nezajímá! Vždyť to byl jenom kus kamene, který spadl z nebe! Slyšela jsem, jak se o tom otec bavil s Bertem Necklandem! Oba s tím názorem souhlasili!"

"Bert Neckland tak toho o meteorech ví!"

"Kromě toho je mi strašná zima! Jestli chceš, tak tady stůj a dívej se na rybník až do večera! Ale já půjdu domů! Ani mě nenapadne, abych tu kvůli nějakému zpropadenému meteoru zmrzla!" Otočila se a rozběhla se ke stavení.

"Nancy, počkej!" zavolal za ní Gregory. Když se nezastavila, mávl rukou a zadíval se znovu na hladinu. Nancy měla nepochybně nejhezčí vlasy v okolí, ale Gregory ho zajímal více její otec, farmář Grendon.

Ať už do rybníka spadlo cokoli, bylo to tam, několik metrů od něho pod tmavou hladinou. Jak rád by zjistil, co to je! Představil si, co by se stalo, kdyby se mu to podařilo. Jeho jméno by se rázem ocitlo na titulní straně listu The Morning Post, Královská společnost by mu udělila čestné členství a otec by ho doma nadšeně přivítal.

Otočil se a zamyšleně zamířil ke stodole. Když vstoupil dovnitř a čekal, až si oči přivyknou šeru, slepice se s hlasitým kdákáním rozlétly na všechny strany. Ano, tady někde by měla být loďka, pokud ho paměť neklame. Grendon si na ní pravděpodobně vyjížděl zamlada se svou nastávající na reku Oast. Ale teď už ji dlouho nepoužíval.

Gregory se vyšplhal na žebřík, aby se rozhlédl. Kočka vyskočila a jako blesk sjela po trámu dolů. Loďka ležela u protější stěny. Bylo v ní všelijaké harampádí, ale naštěstí také vesla.

Odvázal loďku a vytáhl ji ze stodoly, ale pak si uvědomil, že je neslušné brát bez dovolení cizí majetek. Vrátil se do domu a otázel se paní Grendonové, zda by se mohl projet v loďce po rybníku. Farmářova žena mávla shovívavě rukou a řekla, že si může s loďkou dělat, co chce, stejně ji už nepoužívají.

Gregory dotáhl loďku k rybníku a spustil ji na vodu. Dřevo bylo vyschlé a na několika místech propouštělo, ale dalo se to vydržet. Opatrně nastoupil, aby se neumazal od slámy se slepičím trusem, a odrazil se od břehu.

3.

Z loďky vypadala farma, nebo alespoň to, co z ní Gregory viděl, poněkud ponuře. Zčernalý starý mlýn se nakláněl nad rybníkem a jeho křídla nepřijemně skřípala ve větru. Velká stodola bez oken, s uvolněnými prkny a rozjetými stěnami připomínala rozplácitou žabu a zdálo se, že se musí každým okamžikem rozpadnout. Stejně málo udržované byly i chlévy pro dobytek opodál, takže nová, ještě neomítnutá budova "strojovny", kde Grendon Vyráběl elektřinu, se nepřírozeně vyjímal i oproti domu, který stál za ní a z něhož bylo vidět jen patro a střecha s neforemným komínem. Když se Gregory chopil vesel a zamířil k protějšímu břehu, pobaveně si pomyslel, že kdyby se Grendon podíval někdy na svou usedlost z rybníka, určitě by ji prodal nebo přestavěl.

Uprostřed rybníka se zastavil a odložil vesla. Naklonil se přes okraj a zadíval se do vody. Hladina se vlnila, jako by v ní něco plulo, ale nic neviděl.

Náhle do loďky něco narazilo. Gregory málem Upadl. Zachytil se

v posledním okamžiku a otočil hlavu, aby zjistil, co to bylo. Nic neviděl - zato slyšel nějaké zvuky. Jako by někde blízko dýchal pes. Loďka se začala naklánět.

"Co to je?" vykřikl Gregory a cítil, jak se mu ježí vlasy. Loďka se zahoupala, jako by se někdo neviditelný pokoušel do ní vyšvihnout. Gregory polekaně uchopil veslo a mávl jím nad okrajem loďky, který byl blíže k hladině.

Veslo ve vzduchu do něčeho narazilo.

Překvapeně upustil veslo a natáhl ruku. Jeho prsty nahmataly něco pružného a slizkého. Ve stejném okamžiku ho něco prudce udeřilo do paže.

Instinktivně uchopil veslo a bodl s ním před sebe. Jeho konec do něčeho narazil a potom se ozvalo šplouchnutí. Loďka se zhoupla a Gregory jen náhodou nevyletěl ven. Jak se pokoušel získat rovnováhu/zakopl a rozplácl se do mokré slámy se slepičím trusem na dně. Bez meškání vyskočil, popadl vesla a zuřivě pádloval ke břehu. Tam vytáhl loďku z vody a běžel k domu.

Zastavil se až přede dveřmi, kde se mu vrátil rozum. Srdce mu ještě divoce tlouklo, ale mozek již začal přemýšlet o tom, co viděl a co se stalo. Ale co se vlastně stalo?

Gregory se otočil a přinutil se vrátit k rybníku. Hladina byla rovná jako zrcadlo, jen tu a tam se na ní objevila drobná vlnka. V loďce stála voda.

Jsem to ale blázen, pomyslel si. Málem jserrí převrhl loďku a potom jsem zpanikařil jako malý kluk. Potrásl hlavou a odtáhl loďku do stodoly.

4.

Gregory zůstal na oběd jako mnohokrát předtím, ale až do večerního dojení farmáře nespátl.

Josephu Grendonovi táhlo na padesátku a byl o hezkých pár let starší než jeho žena. Měl hubený vážný obličej a dlouhé vousy mu na věku rozhodně neubíraly, spíše naopak.

Vrátil se z pole za soumraku. Vcelku srdečně se s Gregorym přivítal a podíval se na krávy ve chlévě. Potom šel do strojovny, aby zapálil hořáky pod kotlem parního stroje, který roztáčel generátor na výrobu elektřiny.

Gregory ho následoval. "Cítím tady vůni budoucnosti," řekl s Úsměvem. Na dopolední dobrodružství už zapomněl.

"Budoucnost se bude muset beze mne obejít," odpověděl Grendon. "Budu dávno mrtvý."

"To říkáte pořád. Přitom se mýlíte - budoucnost se teď na nás přímo valí."

"V tom máte pravdu, Gregory, ale já se toho už nezúčastním. Nezapomínejte, že jsem příliš starý. Víte, co jsem včera večer četl v jedněch londýnských novinách? Prý nejpozději do padesáti let bude každý venkovský dům zásobován elektrickým proudem z jedné velké elektrárny v Londýně. Potom už tento stroj nebude k ničemu."

"Zcela určitě to přinese úpadek plynárenského průmyslu. Vyvolá to velkou nezaměstnanost."

Grendon přistoupil ke stroji a chvíli s něčím manipuloval. "Samozřejmě v zapadlých primitivních místech, jako je třeba Cottersall, nebudou mít plyn ani za tisíc let. Ale elektřina se vede z jednoho místa do druhého snadněji než plyn. Už je tady!"

Poslední farmářova slova patřila žárovce nad jejich hlavami, která začala slabě svítit. Grendon i Gregory stáli bez hnutí a dívali se na ni v úžasu nad zázrakem nejnovější techniky. Tlak páry rostl. Kůže pás běžel rychleji a rychleji a světlo žárovky bylo stále jasnější. Ačkoliv u Rollesů měli jak plynové, tak elektrické osvětlení, Gregory doma nikdy necítil takové vzrušení, jako tady v divočině, kde nejbližší žárovka byla pravděpodobně až v Norwichi, více než půl dne cesty odtud.

"Proč jste se vlastně rozhodl vyrábět elektřinu?" zeptal se Gregory.

"Je to bezpečnější než

chodit s hořícími lucernami do stodoly, do stájí a chlévů a všude, kde je sláma a seno. Když jsem byl malý, naše farma vyhořela, což mě přivedlo k přemýšlení... Mimochodem, říkal jsem vám, že u mě kdysi pracoval Necklandův starší bratr? Byl tady, dokud jsem nezavedl elektrinu. Je to náboženský fanatik. Když jsem poprvé rozsvítil žárovku, prohlásil, že její světlo je ďábelsky ostré, takže to nemůže být boží dlo, a tudíž nemůže strpět, aby její záře na něco dopadala. Tak jsem mu řekl: Co se dá dělat, hochu, když se setmí, budeš muset chodit po farmě s deštníkem. Urazil se, sbalil si věci, vzal výplatu a odešel."

"A už se nevrátil."

"Od té doby jsme ho neviděli."

"Blázen! Dnes je již přece možné všechno! Věk páry byl svým způsobem báječný, nebo se aspoň musel tak zdát lidem, kteří v něm žili. Ale nastupující doba elektřiny, to už budou hotové zázraky! Víte, černu věřím, Josephu? Věřím, že neuplyne mnoho let a budeme mít elektrické létající stroje. Kdoví, jestli nebudou tak velké, že s nimi budeme moci létat až na Měsíc. Abych řekl pravdu, nemohu se už dočkat nového, dvacátého století! Všichni lidé se sjednotí a teprve potom nastane skutečný pokrok!"

Gregory pokrčil rameny. "Nevím. V té době už budu v hrobě."

"Nesmysl! Vy se dožijete nejmíň stovek!"

Bledé světlo žárovky osvětlovalo strojovnu. Tma za oknem byla přímo kontrastně černá. Grendon spokojeně kývl hlavou, upravil olejové hořáky a potom vyšli na dvůr.

Přes lomoz parního stroje uslyšeli hluk z chléva. Krávy byly v době dojení obvykle klidné, ale tentokrát je něco znepokojilo. Farmář se rozběhl do chléva, Gregory v patách za ním.

-Ve světle žárovky uviděli neklidně pobíhající zvířata s koulejšíma očima. Bert Neckland stál s holí v ruce a s otevřenými ústy v protějším koutě.

"Na co u všech čertů hledíš!" udeřil na něho Grendon.

Neckland pomalu zavřel ústa a vydechl: "Něco tu bylo," řekl. "Hrozně jsme se polekali."

"Viděl jsi, co to bylo?"

"Ne, nebylo to vidět. Bylo to jako duch. Přišlo to dovnitř, sáhlo si to na krávy a na mě taky. Byl to duch!"

Farmář pohrdavě odfrkl. "Byl to jen nějaký vandrák! Nic jsi neviděl, protože ještě nesvítla žárovka!"

"To není pravda!" zavrtěl Neckland důrazně hlavou. "Ještě nebyla taková tma, abych neviděl! Říkám vám, ať bylo cokoli, přišlo to až ke mně a sáhlo si to na mě!" Ukázal před jedno stání: "Podívejte se! Vidíte, že vám nelžu? Byl to duch - a tady je jeho stopa!"

Shromáždili se kolem staré a okousané přepážky rzeji dvěma stáními. Na dřevě byl viditelný mokry pruh. Gregory se rozpomněl na ranní příhodu na rybníku a zamrazilo ho v zádech.

"Nesmysl," řekl farmář příkře, "je to jenom ožuzlané od krav. Koukni se, jinde to i okousaly. Nach těch volovin a dej se do dojení! Kde je Cuff?"

Ale Neckland se nehýbal.

"Vy mi nevěříte, co? Možná uvěříte aspoň vaší feně! Cuff to viděla a okamžitě na to zaútočila. Odkoplo ji to a ona utekla."

"Podívám se po ní," řekl Gregory.

Vyběhl -ven a začal na fenku volat. Byla již takřka úplná tma. Na dvoře nic neviděl, tak zamířil po chodníku z plochých, kamenů k prasečím chlívkům.

"Cuff!" zavolal a zastavil se. « Pod jilmy se ozvalo divoké zavrčení. Byla to Cuff.

Gregory udělal několik opatrných kroků vpřed. Začínal litovat, že si nevezl lucernu, ale pak si uvědomil, že Grendon je po zavedení elektřiny všechny vyhodil. Také ho mrzelo, že nemá zbraň.

"Kdo je tam?" zeptal se hlasitě.

Přiběhl Grendon. "Jdeme na ně!" řekl a vyrazil vpřed.

Kmeny čtyř jilmů se zřetelně rýsovaly proti západní obloze, která byla o poznání světlejší. Za nimi se leskla hladina rybníka. Fenka vyběhla na chodník. Sotva ji spatřili, něco ji uchopilo, zvedlo do výše a mrštilo k nim. Farmář ji zachytil do náruče.

Ve stejném okamžiku Gregory ucítil blízko sebe pohyb vzduchu, jako by kolem něho prošel někdo neviditelný. Do nosu mu vnikl zatuchlý zápach bahna. Otočil se. Žárovka nad chlévy osvětlovala chodník i prostor kolem. Nikde nebylo nic vidět.

"Zabili mou Cuff," řekl Grendon lítostivě.

Gregory poklekl vedle něho a prohlédl si tělo zvířete. Neneslo žádné viditelné stopy po zranění, ale bylo mrtvé.

"Věděla, že tam něco je," řekl. "Chtěla na to zaútočit, ale dostalo ji to dřív. Co to mohlo být?"

"Zabili mou Cuff," opakoval farmář. Zvedl tělo mrtvého psa a šel s ním k domu. Gregory zůstal stát a přemýšlel. "Co to u všech čertů mohlo být?" mumlal si pro sebe.

Když za sebou zaslechl kroky, polekaně se otočil. Ale byl to jen Bert Neckland.

"Ten duch opravdu zabil tu Starou čubu?" zeptal se.

"Ano," odpověděl Gregory. "Ale obávám se, že to bylo něco horšího než duch."

"Ba ne, byl to jenom duch. Viděl jsem jich už hodně. Já se duchů nebojím. Ty ano?"

"Když jsem se na tebe před chvílí díval ve chlévě, nezdálo se mi, že se jich nebojíš."

Neckland byl jen o pár let starší než Gregory. Byl to menší podsaditý muž s podobeným obličejem a tupým nosem, který mu dával trochu směšné a trochu

zatrpklé vzezření. Položil si ruce v bok. "Jak tak na tebe koukám, Gregory, taky nevyvádáš dvakrát odvážně!"

"Bojím se. A nestydím se to přiznat. Ale jen proto, že si myslím, že je to něco příšernějšího, než si umíme představit."

Neckland k němu přistoupil. "Když se tak bojíš, možná, že nám tady na farmě dáš v budoucnosti pokoj!"

"To sotva," opáčil Gregory a chtěl se vrátit k domu. Ale Bert mu zastoupil cestu.

"Na tvém místě bych sem víckrát nechodil," řekl a uchopil ho za klopy kabátu/ "A taky si zapamatuj, že Nancy se o mě zajímala dřív, než poznala tebe!"

"Tak je to tedy! Ovšem, já si myslím, že, Nancy by se měla rozhodnout sama, o koho se zajímá! Měl by sis to dobře zapamatovat!"

Gregory ho místo odpovědi odstrčil a zamířil k domu.

"Jestli tě tu ještě jednou uvidím, potká tě něco horšího, než nějaké strašidlo!" zakřičel za ním Neckland.

Gregory byl otřesen. Potlačovaná zloba v Necklandově hlase naznačovala, že Bert už delší dobu chová vůči němu zášť. Gregory nic netušil a choval se vůči němu přátelsky, domníval se, že Necklandův zarputilý výraz má příčinu v pomalejším myšlení a společenském rozdílu a vlídným jednáním se snažil tuto bariéru překlenout.

Napadlo ho, jestli by neměl jít za Necklandem a pokusit se s ním dohodnout: Ale pak si řekl, že to nemá smysl a šel se podívat za Grendonem.

5.

Gregory se vrátil do Cottersallu příliš pozdě, aby navštívil svého přítele Foxe. Druhého dne se silně ochladilo a Gabriel Woodcock, nejstarší obyvatel městečka, předpověděl, že bude brzy sněžit. Což nebylo ani moc odvážné proroctví, vezmeme-li v úvahu, že byl leden. Ovšem jeho, proroctví se během osmačtyřiceti hodin splnilo a získal si tím další učtu obyvatel městečka.

Oba přátelé se setkali v hostinci "U poutníka", kde více topili, i když na druhé straně tu zase měli slabší pivo než "U tří pytláků" na druhém konci Cottersallu.

Gregory podrobně vylíčil všechny události včerejšího dne, nezmínil se jen o hrubém chování Berta Necklanda. Fox napjatě poslouchal, pokoušel přitom z dýmky a upíjel pivo.

"Takže jak vidíš, Bruče," uzavřel Gregory, "do rybníku u větrného mlýnu spadl nějaký stroj, ve kterém žijí neviditelné bytosti s nepřátelskými úmysly. Přirozeně se začínám bát o své přátele. Neměl bych o tom říci policii? Co myslíš?"

"Jsem si jist, že Grendonům by nijak neprospělo, kdyby jim starý Farrish projížděl na svém rozhrkaném velocipedu po polích," řekl Fox. K místnímu představiteli zákona nechoval žádnou úctu.

"Ale nejsem si jist, jestli jsou tvé závěry správné, Gregory. Abys mi rozuměl - nepochybují o tom, cos mi pověděl, i když se to zdá ohromující. Ale nezapomeň, že my dva jsme návštěvu z kosmu více méně očekávali. Rozvoj užívání plynu a elektřiny musel být signálem pro polovinu vesmírných civilizací, že jsme udělali významný krok vzhůru na žebříčku intelligence. Bylo by divné, kdyby se někdo přiletěl podívat? A myslíš, že někomu ublížili záměrně?"

"Nerozumím ti, Bruče. Vždyť mě málem utopili! A zabili ubohou Cuff! To nebyl zrovna nepřátelštější začátek, nemyslíš?"

"Musíš se vžít do jejich situace. Řekněme, že přišli třeba z Marsu nebo z Měsíce a jejich svět se zcela liší od našeho. Možná, že se nás jenom bojí. A sotva můžeš označit za nepřátelské jednání, že se ti pokusili vlézt do loďky. Prvého nepřátelství ses dopustil ty sám, když jsi udeřil veslem."

Gregory se kousl do rtu. Na slovech jeho přítele něco bylo. "Hrozně jsem se polekal."

"Zrovna tak se možná polekali oni, když na ně Cuff zaútočila. Věříš, že je mi těch bytostí líto? Jsou tu samy, samy v nepřátelském světě."

"Zatím víme jen o jedné této bytosti." .

"Na tom nezáleží, Gregu. Ty ses úplně

vzdal svého osvíceného postoje. Najednou chceš ty nebohé bytosti zabíjet, místo aby ses pokusil s nimi dorozumět. Pamatuješ si, co jsi říkal o jiných světech plných socialistů? Pokus se tyto bytosti chápat jako neviditelné socialisty a potom pro tebe možná bude snazší dorozumět se s nimi."

Gregory se podrbal ve vlasech. Foxova slova na něho zapůsobila. Skutečně propadl panice a nechal se ovládnout předsudky. Následkem toho se zachoval jako domorodec, který poprvé uviděl lokomotivu.

"Asi se vrátím na farmu a podívám se tomu na kloub," řekl. "Brzy poznám, jestli ty bytosti potřebují pomoc. Jestli ano, tak jim ji poskytnu."

"Správně. A nemluv o nich pořád jako o bytostech. Nazvěme je podle místa, odkud přiletěli. Měli by se jmenovat Aurigiáni podle latinského názvu souhvězdí Vozky."

. "Dobře, řekjme jim tedy Aurigiáni," souhlasil Gregory. "Ale kdybys byl na mém místě ty, Bruče -"

"JáUťm, kamaráde, umřel bych strachem. Ale teď by ses měl co nejdříve sebrat a jít znovu na farmu. Hrozně mě zajímá, co jsou ti Aurigiáni zač. Věřím, že tu záhadu vyřešíš. Určitě to bude největší senzace po Sherlocku Holmesovi!"

A tak šel Gregory druhý den opět na farmu, aby zjistil, co jsou ti Aurigiáni zač, jak chtěl Fox vědět. Ale zjištění mu trvalo mnohem déle, než předpokládal. Především proto, že Aurigiáni se usadili tiše v rybníku a nedávali o sobě vědět.

Při obchůzce kolem rybníka nevypátral žádné další stopy, které by nasvědčovaly, že vyšli z vody. Nikdo také od smrti fenky nezaregistroval žádné rušivé vlivy nebo podezřelé jevy. Gregoryho to velmi mrzelo, neboť si vzal slova svého přítele k srdci a chtěl dokázat, že osvícená mysl může být při kontaktu s touto podivnou formou života prospěšná.

Po několika dnech pozorování dospěl k názoru, že Aurigiáni-odletěli stejně neočekávaně, jako se objevili. Teprve drobný incident ho přesvědčil, že tomu tak není, a ještě téhož večera popsal příhodu v dopise adresovaném do Worcesterského Parku v Surrey.

Milý pane Wellsi,

velmi se omlouvám, že jsem Vám nenapsal dříve, ale vinu na tom nese nedostatek nových událostí na Grendonově farmě. Teprve dnes se Aurigiáni opět objevili! Tedy pokud je výraz "objevili" vhodný pro neviditelné tvory.

Krmil jsem právě s Nancy Grendonovou na zahradě slepice. Všude kolem je ještě pořád dost sněhu, všechno je bílé. Jak se slepice sbíhaly k zmi, upozoroval jsem na dolním konci sadu pohyb. Vlastně žádný pohyb, jen větve jedné zakrslé jabloně se otřáslly a spadl z nich sníh. Potom se otřásla druhá jabloň a po ní padal sníh z dalších jabloní směrem k nám. Grendon nepokosil na podzim v sadu trávu a její stébla vyčnívala nad sním. Brzy jsem si všiml, jak jsou jejich konce někým neviditelným zatlačovány do sněhu! Upozornil jsem na tento úkaz Nancy. Tráva se přestala ohýbat několik kroků od nás.

Nancy byla zděšená, ale rozhodl jsem se, že se tentokrát zachovám více jako Angličan než posledně. Učinil jsem krok vpřed a zeptal se: Kdo jste? Co chcete? Jestliže jste přišli v míru, jsme vaši přátelé?

Nikdo mi neodpověděl. Udělal jsem další krok vpřed a teď se tráva ohýbala na druhou stranu, tvor tedy ustupoval. Podle stop ve sněhu jsem usoudil, že musí mít velkou končetinu a podle rychlosti, s jakou přibývaly stopy, jsem viděl, že přede mnou utíká. Zavolaal jsem na něho a také se rozběhl. Běžel kolem domu a v blátě na dvoře jsem jeho stopu ztratil. Ale instinkt mě vedl podél stodoly k rybníku.

Na břehu jsem viděl, jak se voda rozevřela a zase zavřela, a kolem se rozběhly vlny, jako by do ní vklouzlo nějaké

tělo. Kousky ledu na hladině se rozhoupaly, takže jsem mohl sledovat, kam neviditelný tvor pluje. Uprostřed rybníka vlny ustaly, zřejmě se potopil ke svému záhadnému hvězdnému stroji.

Tito tvorové, nepochybně to budou lidé, musejí být vodními bytostmi a možná žijí v kanálech Rudé planety. Představte si, pane Wellsi - neviditelné lidstvo! Idea stejně krásná a fantastická jako myšlenka Vašeho románu Stroj času!

Prosím, napište mi svůj názor. Věřte, že jsem zcela při smyslech a chci být co nejvěrnějším a nejpodrobnějším zpravodajem všech událostí na Grendonově farmě.

S úctou Váš přítel a obdivovatel

Gregory Rolles

Gregory se ovšem ve svém dopise nepřiznal, že Nancy se k němu přitiskla a svěřila se mu, že se bojí. A že se k němu tiskla celou cestu k domu, až do předsíně. Také se nezmínil, že zavrhl myšlenku, že tyto bytosti jsou nepřátelské a že za to sklídil Nancyin obdiv. A už vůbec ho nenapadlo napsat o úvahách, že Nancy je vlastně velmi hezké děvče a že by možná stála za to, aby kvůli ní riskoval nepřátelství dvou naprosto rozdílných lidí - Edwarda Rollese, svého otce, a Berta Necklanda, zemědělského dělníka.

V tom okamžiku však vstoupila do síně paní Grendonová a dva mladí lidé od sebe

rychle odskočili. Paní Grendonová již chodila velmi pomalu. Nový život v jejím lůně pro ní znamenal velké zatížení a držení těla tomu odpovídalo. Aby jí neznepokojili, neřekli jí, co na zahradě viděli. Nakonec ani nebyl na řeči čas, protože farmář se dvěma pomocníky vešli do kuchyně, stáhli žehličky a vysoké boty a dožadovali se oběda.

O týden později Gregory opět přišel na farmu. Jako záminku si vzal článek o elektrině, který našel v novinách. U oběda se hovořilo o páchnoucí rose.

Poprvé se o ní v Gregoryho přítomnosti zmínil Grubby. Spolu s Bertem Necklandem tvořili veškerou mužskou pracovní sílu, jakou si Grendon mohl dovolit. Zatímco Neckland byl považován za domácího a bydlel v domě /měl pokojík v podkrovní/, Grubby směl přespávat pouze ve staré chatrči za prasečími chlívkami, kde mu zvířata svým kvičením nahrazovala ukolébavku.

"Takovou rosou jsme tu ještě neměli, pane Grendone," řekl, jakoby předpokládal, že Gregory o tom ví. Grubby málokdy pronesl něco originálního.

"Byla neobyčejně bohatá," přikývl Grendon. "Jako na podzim."

U stolu se rozhostilo ticho, přerušované jen cinkáním lžic, žvýkáním a Grubbyho mlaskáním a srkáním.

"Ale to nebyla obyčejná rosa," řekl Grubby, když paní Grendonová krájela pečeného králíka. "To vím určitě!"

"Páchla po muchomůrkách," poznamenal Neckland. "Nebo jako bahno z rybníka."

Opět se všichni dali do žvýkání.

"O páchnoucí rose jsem už četl," řekl Gregory. "Taky o páchnoucích deštích, kdy z oblohy padaly žáby. Dokonce jsem četl o kroupách, v nichž byly živé ropuchy."

"Ty jsi vždycky četl o něčem, Čemu by Člověk nevěřil," podotkl Neckland. "Jenže my tady mluvíme o rose, která padala na naši farmě dnes ráno. A žádné žáby v ní nebyly."

"Nechtě toho," řekla Nancy. "Děláte si starosti kvůli troše rosy."

"Nikdy jsme takovou rosu neviděli, slečno Grendonová," řekl Grubby.

"Já jenom vím," přidala se paní Grendonová, "že dnes musím znovu prát prádlo. Nechala jsem ho přes noc venku a teď smrdí,"

"A nemá to něco společného s rybníkem?" zeptal se Gregory. "Například nějaké zvláštní vypařování."

Neckland se na něho pohrdavě podíval a chtěl něco říci. Ale Grendon ho ze svého místa v Čele stolu zarazil a ukázal vidličkou na Gregoryho.

"Možná máte pravdu. Protože ta rosa padala jenom na naší farmě. A to ještě ne všude, jen na straně u rybníka. Cesta byla vlhká až po vrata, metr za nimi byla suchá jako troud."

"To je pravda, pane Grendone," potvrdil Neckland. "Západní pole bylo celé mokré, ale na louku za mezi nepadla ani kapka. A, už se nám nese čaj s rumem!"

"Říkejte si, co chcete, ale taková rosa tady ještě nikdy nepadala," uzavřel Grubby.

Po obědě se s šálky v ruce odebrali do salónku. Vedle něho byla místnost, která sdílela se salónkem společný krb. Byl to Grendonův pokoj a topilo se v něm zřídkakdy. Farmář se do něho uchýlil, když čas od času prováděl účetní bilanci svého hospodářství. Ostatní členové domácnosti pokoje neužívali.

Grendon po obědě odešel do svého pokoje a Gregory ho následoval. Tady měl farmář všechny knihy - své Carlyly, Ainsworthy, Ruskiny a Lyttony a také Wellsův Stroj času, který mu Gregory věnoval o vánocích. Ale jinak tu bylo více vycpaných nebo v lihu naložených zvířat než knih.

Zvířata nepochybně preparoval Člověk, který o přírodě mnoho nevěděl, protože stála v pózách, jakých v živém stavu nikdy nemohla dosáhnout. Některá z nich měla dokonce voperovány další klouby, což bylo možno rozpoznat podle deformovaných končetin. Gregory při své první návštěvě musel značně namáhat svou fantazii, aby poznal, co je sova, pes, liška, kočka, koza a jehně. Pouze vycpaná ryba se skutečně podobala tvorům, kteří plavou ve vodě.

Gregory se podíval na vycpaná monstra a napadlo ho, že jestli někdo stvořil svět, pak bylo štěstím, že to nebyl člověk, který vycpával tato zvířata.

Grendon zachytil jeho pohled.

"Jak se vám líbí má zvířata?"

"Myslím, že byste měl preparaci a vycpávání věnovat větší pozornost."

Grendon neodpověděl, jenom mávl rukou.

"Uvidíte, že je to velmi zajímavý koníček," řekl Gregory.

Farmář zavrtěl hlavou.

"Mladý muži, jste ještě příliš mladý a vidíte život jen z jeho dobré stránky.. I když jste vystudoval univerzitu, je toho ještě hodně, co neznáte. Člověk musí nejdříve zestárnout, aby poznal skutečné hodnoty života. Ale to už je zase veškery elán pryč a zůstává jen tvrdošíjnost."

"Ale -"

"Nebudu už vycpávat zvířata. Nemám na to čas. Nemám čas na nic než na svou farmu."

"To není pravda! Přece -"

"Je to pravda. Nemluví do větru. Možná si s vámi někdy povídám, a snad vás mám i trochu rád, ale jinak pro mě nic neznamenáte." Podíval se Gregorymu zpřímá do očí a potom je pomalu sklopil. Byl v nich smutek. "Ani Marjorie už pro mě nic neznamená, i když dříve tomu bylo jinak. Teď mám svou farmu, víte? Já jsem má farma a má farma - to jsem já."

"Máte s ní hodně práce," řekl Gregory.

"Vy mi nerozumíte, hochu. Nikdo mi nerozumí. Tahle půda je špatná. Neúrodná. Každým rokem plodí méně. Se mnou je to také tak, rok od roku se ze mě něco ztrácí." Náhle vstal. "Měl byste jít raději domů, Gregory."

"Chtěl jsem vám pomoci, Josephhe."

"Já vím, myslíte to dobře. Ale běžte domů, dokud je venku hezky." Pohlédl oknem na prázdný dvůr. "Doufejme, že dnes v noci už ta páchnoucí rosa padat nebude."

7.

Páchnoucí rosa již nepadala. Za týden se na ni zapomnělo, i když nových událostí je na farmě málo a není mnoho věcí, o kterých se u stolu hovoří.

Minul únor. Nebyl ani výrazně horší, ani znatelně lepší než minulý únor. Jen na konci měsíce se přehnalo několik lijáků. Přišel březen a s ním nastalo jaro. Zvířata na farmě začala přivádět na svět své potomky.

Mlád'ata se rodila v překvapujícím množství. Jako by chtěla vyvrátit farmářovo přesvědčení, že zdejší půda je neúrodná.

"Nikdy jsem něco podobného neviděl!" řekl Grendon Gregorymu. Ani Gregory neviděl nikdy farmáře tak nadšeného a plného vzrušení.

Grendon vzal Gregoryho za paži a zavedl ho do chléva. Kolem mladé kozy poskakovala čtyři kůzlata, to poslední právě dělalo první krůčky na nejistých nožkách.

"Jsou čtyři!" ukazoval Grendon. "Slyšel jste někdy o koze, aby měla Čtyři kůzlata? Měl byste o tom napsat do londýnských

novin! Ale pojd'te se podívat k prasatům!"

Kvičení z chlévku bylo hlasitější než dříve, i zápach byl silnější. Když kráčeli po chodníku, Gregory vzhledl ke čtyřem velkým jilmům, jejichž větvičky byly obalené zelení. Napadlo ho, jestli v tom kvičení není něco nepřírozeného.

Grendonův chov prasat byl smíšený, s mírnou převahou velkých černých, která v jednom vrhu dává kolem desíti selat. Teď jich měla každá prasnice nejméně čtrnáct, kolem jedné velké černé svině jich poskakovalo dokonce osmnáct! Kvičení, které selata vydávala, bylo nesnesitelné. Gregorymu bylo Grendonovo nadšení nepochopitelné, ale pak si uvědomil, že toho ví o životě na farmě málo.

"Samozřejmě, že to všechna nepřežijí," řekl Grendon. "Prasnice nemá dost struků, aby uživila tak početné potomstvo. Ale je to rekord! Měl byste o tom napsat do Norwichského Oznamovatele!"

Grubby se přištrachal s dvěma vědry kmenů, tvář měl zrudlou námahou. "Nikdy jsem neviděl tolik selat!" řekl, když vylil obsah věder do koryt. "Měl byste o tom napsat do novin. Určitě jich nikdy nemají tolik!"

Gregorymu se nepodařilo, aby si o tom promluvil s Nancy. Jela s matkou do Cottesallu, protože v městečku byl trh. Poobědval s farmářem a jeho pomocníky - * paní Grendonová jim připravila studené jídlo - a vydal se na projížďku po farmě.

Slunce bylo ještě slabé. Nedokázalo proniknout daleko pod hladinu rybníka. Ale když se Gregory díval ze sedla do vody u břehu, zdálo se mu, že se přímo hemží pulci a mladými žábami. Z bahna vystřelil veliký brouk, chytil pulce a opět s ním zmizel v hloubce. Také dvě kachny se živily pulci a malými žábami. A za každou z nich plula celá armáda malých kachňat.

Objel stodolu a zamířil ke strojně. V korunách mladých stromků a na keřích hnízdili ptáci. Hnízda lindušek, rehků, vrabců i špačků byla přeplněna vejci. Příliš mnoha vejci.

Gregory se na chvíli zastavil a přemýšlel. Potom se obrátil a vrátil se k domu. Nancy stála mezi dvěma kupkami sena. Byla k němu otočena zády. Seskočil z koně a rozběhl se k ní.

"Nancy!" zvolal překvapeně.

Ale dívka se neotočila.

Gregory zpomalil a když k ní došel, položil jí ruku na rameno. "Nancy -"

Hlava se otočila. Gregory překvapeně vykulil oči, protože se díval na ovčí hlavu s Nancyiným šátkem uvázaným kolem dolní čelisti.

Hlava spadla a Gregory viděl, že byla napíchnutá na tyči. Kolem ní byl balík slámy oblečený do starých Nancyiných šatů. Gregory se otočil a chtěl jít zpátky ke své klisně, ale Neckland mu zastoupil cestu.

"Ha! Tak tě tu máme zase, co? Pořád se

tady motáš, i když jsem ti říkal, abys nás už neotravoval! Varoval jsem tě! Příště tě varovat už nebudu, pamatuj "si to! Necháš Nancy na pokoji a budeš si hledět svých knížek, rozumíš?"

Gregory na něj pohrdavě pohlédl.

"Hned jsem si myslel, že tak hloupý nápad mohl vzejít jenom z tvé nevzdělané hlavy! Rád bych věděl, co by tomu řekla paní Grendonová nebo sama Nancy. Nebo to ukážeme panu Grendonovi, co říkáš? Ty ses snad pomát, Necklande!"

"Varuju tě! Přestaň sem chodit! Nebo tě jednoho dne ztluču tak, že to budeš ty, kdo se pomate!"

"Nech těch blbostí a hled' si svého! Jestli sem chodím nebo ne, záleží na Grendonových a ne na tobě! Měl by sis to uvědomit! A jestli to tvá hloupá makovice nedokáže pochopit, budeme se muset vypořádat jinak!"

"Jase tě nebojím!"

"To je tvoje věc," řekl Gregory a odstrčil ho. Šel ke své klisně, vyšvihl se do sedla a aniž se s kýmkoli rozloučil, jel domů.

Sto metrů za vraty se zastavil a ohlédl. Farma byla jako po vymření. Nikde nebylo živé duše. Kolem kusu vyvýšené země jen bažiny a nad vším modrá obloha.

Budu muset počkat, pomyslel si. Teprve časem se ukáže, jestli loď z vesmíru přinesla dobro a užitek nebo pohromu.

V Cottersallu jel rovnou na tržiště. Před koloniálem uviděl Grendonův kočár, před kterým byl zapražen Nancyin poník Hetty. Dívka s matkou vyšly z obchodu. Gregory seskočil z koně a pozdravil je.

"Právě se chystáme navštívit paní Edwardsovou a její dcery," řekla paní Grendonová.

"Dovolila byste mi, prosím, abych si pohovořil s Nancy? Bude to jenom na deset minut."

Paní Grendonová, která v těžkém kožichu byla ještě objemnější, se podívala na něho, potom na svou dceru a znovu na něho.

"Hovoříte s ní na farmě, tak nevidím žádný důvod, proč byste s ní neměl hovořit tady, pane Gregory. Určitě si s ní chcete popovídat sám, ale nevíte kde. Jenže lidé tady v Cottersallu mají oči a uši všude a já nechci, aby má dcera přišla do řeči. Nepočkalo by to, až zase přijdete k nám?"

"Byl bych vám velmi vděčný, kdybych si směl pohovořit s Nancy ještě dnes. Má domáci, paní Fennová, má za obchodem malý salónek a určitě nám dovolí, abychom si tam s Nancy popovídali. Náš rozhovor bude ve vši počestnosti, paní Grendonová."

"Houby v počestnosti! Zítra o tom bude vědět celé městečko!" řekla a začala uvažovat. Nancy stála vedle ní se sklopenou hlavou a nezvedala oči ze země. Gregory na ni pohlédl. Zdálo se mu, že ji takto vidí poprvé. Pod modrým kabátem s kožšinovým límcem měla hnědooranžové bavlněné šaty a na hlavě čepici. Měla

hezkou a čistou pleť, jemné, ale plné rty a tmavé oči se skrývaly pod dlouhými řasami; Gregory si náhle připadal jako zloděj, který chce ukrást krásu, která mu nepatří. -

"Ale at'! Zlé jazyky člověk stejně neumlučí!" řekla paní Grendonová konečně. "Jdu teď k paní Edwardsové. Vy dva jste už dost staří, abyste věděli, jak se máte chovat. Ale za půl hodiny tě chci vidět u paní Edwardsové, Nancy! Rozuměla jsi?"

"Ano, maminko."

Pekařství bylo v sousední ulici. Gregory a Nancy šli mlčky. Gregory zavedl klisnu do stáje a pak vstoupil s Nancy zadním vchodem do salóнку za krámem. V tuto denní dobu pan Fenn spal v pokoji nahoře a paní Fennová byla v krámě, takže salónek byl prázdný.

Nancy se posadila vzpřímeně na židli.

"Můžeš mi říct, co to má znamenat? Takhle mě uprostřed města odtrhnout od matky? Musela jsem se červenat!"

"Nehněvej se, Nancy. Musím s tebou mluvit."

Pohrdave našpulila rty. "Jezdíš na naši farmu dostatečně často, abychom si mohli pohovořit tam. Ovšem to si mě skoro nevšimneš."

"To je nesmysl! Jezdím tam hlavně kvůli tobě, zvláště v poslední době. Jenže tebe víc zajímá Bert Neckland."

"Cože? Bert Neckland?" vyprskla smíchem. "To má být vtip? Proč by mě měl zajímat právě on? Ostatně, i kdyby mě zajímal, tobě by do toho nic nebylo."

"Bylo, Nancy! Protože tě miluji!"

Nechtěl to tak ze sebe vyhrknout, představoval si své vyznání lásky jinak. Ale bylo to venku. Aby zmínil nevýhodu, do jaké se dostal, přešel místnost, poklekl před dívkou na koleno a vzal ji za ruce.

"Myslela jsem si, že jezdíš za tátou."

"To bylo jen zpočátku, Nancy. Teď k vám jezdím kvůli tobě."

"To kvůli mně ses začal zajímat o farmářství? Proto k nám teď tak často jezdíš?"

"Ano, samozřejmě se také zajímám o farmářství, ale teď chci hovořit o tobě, Nancy. Řekni mi, máš mě aspoň trochu ráda? Dodej mi odvahu!"

"Jsi hrozně milý, Gregory, přiznám se, že jsi mi velmi sympatický, ale -"

"Ale?"

Sklopila oči. "Musíš si uvědomit, že tvé společenské postavení je jiné než moje. A kromě toho - ty nic neděláš."

Její odpověď ho zaskočila. S přirozeným egoismem mládí ho vůbec nenapadlo uvažovat, že by Nancy mohla mít vůči němu nějaké výhrady. Náhle si uvědomil nepřijemnou pravdu svého postavení, alespoň jak se jeví Nancy.

"Já -" zakoktal, "máš pravdu, když se ti zdá, že v současné době nic nedělám. Ale já jsem přijel do Cottersallu, abych studoval a četl, také si píši s několika velmi důle-

žitými osobnostmi. Kromě toho jsem se sem uchýlil především proto, abych se rozhodl o své budoucí kariéře. Ujist'uji tě, že nejsem žádný lenoch ani budižkničemu, jak si o mně možná myslíš."

"Ne, já si to nemyslím. Ale Bert říká, že mnohé večery trávíš v hostinci U poutníka."

"On to říká? A co je mu vlastně po tom, jak já trávím své večery! Nakonec i tobě, když na to přijde! Je to moje věc! Co si to ten Neckland dovoluje! To je ale drzost!"

Nancy vstala. "Jestli jsi mi chtěl říci jen tohle, udělám lépe, když půjdu za maminkou. Určitě je už celá nesvá."

"Och, jsem to ale blázen! Všechno jsem zpackal! Odpuš' mi to, Nancy!" uchopil dívku oběma rukama za zápěstí. "Prosím tě, zůstaň ještě chvíli a vyslechni mě! Chci si s tebou promluvit o vaší farmě. Děje se tam něco divného a vážně si myslím, že bys měla zůstat na noc v Cottersallu. Všimla sis, kolik se u vás narodilo mláďat? Třeba selat? Nezdá se ti to zvláštní?"

"Já na tom nic zvláštního nevidím. Ani táta ne. Pracuje od rána do večera a dobře se o zvířata stará. Je nejlepším farmářem v okolí. Proč by jeho zvířata neměla mít víc mladých?"

"Jistě, tvůj táta je skvělý člověk. Ale nejsou to jen jeho zvířata, co mají tolik mladých. Vrabčí hnízda jsou plná vajec. V rybníku je tolik pulců, že se voda jimi přímo hemží! Na vaší farmě se děje něco divného, Nancy, a chci udělat všechno, aby se ti něco nestalo!"

Vážnost, s jakou hovořil, a upřímnost, s jakou jí tiskl ruku, obměkčila dívčin vzdor. "Milý Gregory, vždyť ty vůbec nic nevíš o životě na farmě! Přes všechny knihy, které jsi přečetl! Aleje od tebe velmi hezké, že se o mě tak zajímáš."

"Budu se o tebe pořád zajímat! Protože tě miluji!"

"Neříkej to, musím se červenat."

"Budeš ještě rozkošnější!"

Položil jí ruce na ramena a když k němu vzhledla, objal ji a políbil.

Nancy vykřikla a vyprostila se z jeho objetí. Ale vykřikla velmi potichu.

"Gregory, to nesmíš! Teď musím jít za maminkou!"

"Ještě jeden polibek! Nepustím tě, dokud mi ho nedáš!"

Rychle ho políbila a rozběhla se ke dveřím. "Přijď zase brzy k nám!" zašeptala a zmizela v chodbě.

"S radostí!" odpověděl Gregory.

Ale jeho příští návštěva na farmě mu přinesla víc hrůzy než radosti.

*ilustroval Cyril Blazo
(pokračování příště)*

Stanislav Kužel

Odkaz Erenegu

Jack se mátoživě potácel po místnosti, spoře osvětlené nouzovkami, nepřítomně šátral před sebou, porážel židle, stojany, rozbíjel zkumavky a přístroje, těžkýma botama drtil sklo, popadané na podlahu. "Lonapur. Lonapur," šeptal, "kam jsem si ho vlastně schoval?"

Rozevřel s rozmachem kovovou skříňku s červeným křížem na dvířkách. Obaly s lékovkami, tuby, lesklé chirurgické nástroje, to všechno se vysypalo na pult a na zem.

Tady přece k sakru musí být, vždyť tu někde zamaskoval celý karton! Že by mu ho vyfoukla?

Alespoň na chvíli zapomenout na Ereneg, alespoň na chvíli nevidět tu prokletou fialovou září, ty děsivé fialové koule "Fialky" - s chapadly výbojů... Oči se mu horečnatě leskly, automaticky si olizoval okoralé rty. Odstrčil "felčara", zdravotního robota, který se mu hrnul na pomoc, zavrával však sám a těžce dosedl na podlahu. Zakroutil hlavou. Přímo u špičky jeho levé boty ležela žlutohnědá plastová krabička se zářivým nápisem LONAPUR...

Náhle byl plný energie. Bleskově po ní vystartoval, sevřel do dlaně a podezřívavě se rozhlédl kolem. Ne, nikdo ho nevidí, ani felčar, který už něco sbíral po zemi. Oddech si a zastrčil svůj poklad do kapsy. Těžce vstal, opřel ruku o laboratorní pult, nahnal nepříliš čistou sklenku a strčil ji do dávkovače vody. Chvějícími prsty vydlouhl s folie pilulku a zapil ji.

Zašklebil se odporem. Br... Od doby, co nefungoval ionizátor, měla voda nepříjemnou, zatuchlou až bahenní příchut'.

Zafuněl a rozhlédl se po tom nepořádku, který udělal, ale pak mávl rukou a poručil felčarovi: "Uklid' to!" A vypotácel se z laborky. Ani nevnímал poslušné "Ano, pane", které za ním vyslal biokybernetický robot. Opřel se o stěnu chodby a chvíli se nerozhodně rozhlížel, nápis na pancéřových dveřích vpravo se mu poněkud rozplýval, teprve s patřičným úsilím zaostřil oči,

uvědomil si, kde je. Červené verzálky stále ještě oznamovaly: "AKTIVNÍ REAKTOROVÁ ZÓNA, VSTUP JEN V OCHRANNÉM OBLEKU!"

"Ech, aktivní zóna, pf..." uchechtl se. Reaktory už nepracovaly od chvíle, kdy se prvním skokem odlepili od Erenegu. Zatracená rachotina... Letíme, nevíme kam, už ani nevíme proč... Jen když s sebou táhneme ten vzácnej materiálek, ten zatracený ergolit! Devět stotunových kontejnerů toho zázračného šmejdu, který se nedá zaplatit ani zlatem! Kdyby s tím už byli na Zemi, mohli se topit v prašulích a ne se tady vláčet neznámým koutem galaxie...

"Zatracený život!" zaklel na celou chodbu, která mu vrátila ozvěnu. Vykročil vlevo, tím směrem, kde se konec servisní paluby ztrácel v šeru nouzovek. Po těle se mu pomalu rozléval pocit uvolnění, Lonapur už začínal působit, ale ještě to nebylo to pravé, ještě ne, to správné potěšeníčko, ta správná slast nastane, až si k tomu přidá psychostimulátor, natáhne se na lehátko a vyčká, až přiletí Liliána...

Pořád se ještě opíral levou rukou o stěnu chodby, opocenou a místy pokrytou plísní. Klimatizace taky jela na minimum. Pulzátor připomínal špatně zatavenou konzervu, vyhozenou na smetiště, ano patří na smetiště, tahle parádní loď, a proto si začal pohvizdovat, aby ten hnus na stěnách nevnímал.

"A hele, i houby tady už rostou," vykřikl náhle rozradostně a nakopnul nepatrný trs čehosi, co připomínalo penízovky, šlapal pak dál a zase si pohvizdoval, vystoupal po schůdcích na první palubu a o hranu posledního si oškrábal zbytky hub. Už jenom pár kroků! Rozrazil dveře kabiny a... Na jeho lehátko seděla Karin!

"Padej," nechal dveře otevřené a doprovodil slova gestem, které nepřipouštělo jiný výklad.

Podívala se na něj prázdnýma očima: "Ty něco máš, Jacku!"

"Kde bych to sebral!"

"Naválí Hrabal ses v laborce a najednou vypadáš nějak moc dobře!"

Netrpělivě cinkala nehty o okraj skleničky na polici.

"Nic nemám, fakt!" řekl otráveně.

Mlčky, s výrazem mumie se na něj dívala. Její kdysi zbožňované oči se mu vůbec nelíbily, to strašné prázdno ho lekalo. Zašátral přece jen v kapse a s velkým sebezapřením jí hodil desetikusové balení.

Neudržela se a skočila po něm jako pes po kosti. Teprve když měla tabletku v ústech, se trochu uklidnila, teď už jí to nevezme! Z dávkovače načerpala páchnoucí kapalinu, pomalu zapíjela, oči přivířené očekávanou slastí, ohryzek jí putoval nahoru a dolů v napjaté, příliš bledé kůži krku.

Pozoroval ten ohryzek a napadlo ho, že by stačilo jen trochu stisknout... Ale proč, proč vlastně? Tahle ženská mu je tak lhostejná, že ani vražda mu nestojí za námahu. Ty doby, kdy ji objímal na úzkém lůžku její kabiny večer co večer, byly už dávno pryč a snad jen pud sebezáchovy a lítost ho přiměly k tomu, že ji několikrát vyrval z výstupní komory, odkud chtěla vyskočit bez skafandru. Že ji vytáhnul na poslední chvíli z drápů smrti, která už vlastnila téměř všechny ostatní z pulzátoru MAYO II. Ostatně, kolik scházelo, aby i on vyskočil do volného, plný bezbřehého zoufalství, tak jako Fred či Linda. "Zbabělci," řekl tenkrát. Ale neměli nakonec víc odvahy než on, když se rozhodli jednou pro vždy skoncovat s beznadějí, před kterou je postavil MAYO a prostor?

Cítil, že[^]si už nutně potřebuje lehnout, Lonapur se rozjížděl, zavalovaly ho vlny blaha a prázdnoty. Chtělo to klid a stimulátor, *zakázané* ovoce chutná nejvíc, tak ať už ta ženská vypadne!

"Vypadni!" Ukázal zase na dveře.

Dopila, otevřela oči, prázdné jako předtím, jako ten prostor před špicí jejích lodi, okázale a pomalu pokládala sklenku, utírala si kapky vody, které jí stékaly po bradě a jen co noha nohu mine šla ke dveřím.

Přirazil je za ní a z chodby slyšel její chraplavý smích, smích nad tím, že ho zase jednou dostala. Oťel si čelo, vydechl a vrhl se na lehátko, ne ještě ne, nejdříve trezor! Odhodil polštář, který ho ledabyly zakrýval, nastavil číselný kód, vsunul palec do snímače a dvířka se otevřela. Zašmátral uvnitř, vytáhl ve folii zabalenou plastovou krabici a otevřel ji.

Byl tam, byl. Ergolit! Jeho soukromý poklad, kilo a půl nejvzácnějšího kovu v galaxii, podivné sloučeniny, která dokázala třeba mnohonásobně transmutovat a vždy se za výdaje obrovského množství energie vrátit ke stejnému složení. Je to nepochopitelné, nikdo zatím neví, jak se to děje, ale brzy na Zemi poznali, že je to věčný rezervoár energie. A tenhle, tenhle ergolit je nejlepší ze všech, co kdy objevili! Je z Erenegu... Tohle když "střelí na černém trhu, budou mu dukety stačit do konce života, bez nějaké kreditky! -

Podívejme, jaké vydává světlo... Ne! Fialové světlo, světlo Erenegu! Jeden paprsek vystřelil z načernalého ergolitu a zamrazil ho na tváři. Bylo to jako bodnutí podchlazenou jehlou. Přibouchnul víko, chvíli na svůj poklad němě zíral, a pak ho rychle zabalil do kovové folie a zavřel do trezoru.

Fialové světlo, fialky z Erenegu... Ne, to není možné, to se mu jen zdálo! Zavrtěl hlavou, svalil se na lůžko a natáhnul se pro přísavky stimulatoru.

Přitlačil si elektrody na spánky. Už se nemohl dočkat. Karin ho pořádně zdržela. Stisknul spínač.

"Pilote Williamsi, při požití lonapuru se elektronická psychostimulace důrazně nedoporučuje! Pilote Williamsi..."

Zatraceně! Zapomněl na Bena! Rychle odstúpil hlavní počítač, který se míchal do všeho. Tenhle trik si co nejrychleji osvojil každý z posádky na většině dálkových lodí, protože kdo má rád, když mu mašina, tím spíše inteligentní, leze do soukromí?

Pak zavřel oči a pomalu se nořil do nirvány. Ať si Ben kecá co chce, tuhle kůru už absolvoval několikrát a byla to pohoda. Báječná! Tak teď! Odstartováno... Kolotoč barev se roztočil, duha, celé spektrum se míhá před očima, stačí si vybrat, ano, znovu... chci růžovou, ano Růžovou planetu, ano, už kráčí, ne vznáším se nad mořem plamenů, kdepak, to jsou růže, moře růží čajových, omamná vůně konejší a hladí a hřeje, utopit se tak v tom, ale ne, ještě ne, tam, kde teprve přiletá hejno vážek, hejno půvabného hmyzu s průhlednými závoji, jasně, to nejsou vážky, to je přece ona, princezna Liliana s doprovodem dvorních dam! Usmívá se, Liliana, usmívá se na mě, krásná ženská, krásná, jaký hrdinský čin mám pro tebe vykonat dnes, Liliano, stačí, když ukážeš, a já, tvůj sluha, tvůj hrdina vykonám cokoli...

A Liliana rozevívá náruč, klesáme do prachového peří okvětních plátek čajových růží, miluj mě, miluj, sténá, ano, zase té miluji, budu milovat, pořád, pořád, utonu v tobě a tvých růžích. Co je? Co křičíš pust' mě, ne nepustím, ty nesmíš Liliano vyskočit do volného, ne, ty nesmíš Karin vyskočit, jasně, dám ti všechno, ano, ano, Liliano, ano, Karin, pozor, fialová záře, kde se tady bere, tady na Růžové planetě! Ne, tohle není Růžová planeta, tohle jsou kontury černé a červené, fialové, čajové růže vadnou a černají, mění se v plameny, křídla, hoří mi křídla, Lilianě hoří křídla, pálí to Liliano, koho mám zabít, abys mohla ležet se mnou, padám, padám, houpy hou, houpy hou, voda, voda si se mnou pohazuje, kam plavu, kam, jsem Jonáš a velryba, to je náš těžební stroj, žralok, žrout ergolitu na Eregu, ne nechci to vidět znovu, neéé... Proč právě teď, kde je Liliana, také ji sežere, ano, právě se pomát, převalila se přes něj fialová koule, fialinka, ne, mě nech na pokoji, mě neéé... Lidé utíkejte! Ale co je, houpy hou, už zase voda, ano, chladivá voda, stříbrná voda, nádhera,, zelená tráva, ano, zelené stromy, modrá obloha, to je Země, jsem na Zemi, ano, na Zemi, k čertu s Erenegem, k čertu s Růžovou planetou, jsem na Zemi, plavu si, plavu, ne, vznáším se, vznáším, jako vážka nad rákosím, bloudím nad zátokou, kde jsi Liliano, ty patříš na Zem, přistávám, ne, já ne, pulzátor přistává, jsem doma, doma...

"Ty ošklivý robíku, proč neposloucháš svoji Karin? No jen počkej," zvatlala Karin mazlivě a hrozila rukou felčarovi, který slušně ustupoval do rohu laborky a jeho androidní mozek horlivě přemýšlel nad tím, co s takovými pacienty, jako je Karin, udělat.

Tak dobrá, já si to najdu sama, Jackovi si dal, to je jasný, já musím sama... Ale pust'!

S poněkud přihlouplým úsměvem dopadla do křesílka, které jí nijak šetrně přistrčil bikyber.

Zavřela oči a křeslo se jí stalo útlkem na celou hodinu té krásné opilosti. Usmívala se z narkotického snění, mumlala, máchala rukama, volala jména, Viktora, Eliz, Franka, jména, teď už jenom jména...

Když se probrala, ještě v ní doznívaly ty slastné vlny Lonapuru, chvíli přemýšlela, proč je vlastně v laborce, ale ano, přišla si pro Lonapur, aby už nebyla závislá na Jackovi! Určitě tu ještě nějaký musí být, kam ho schoval? A nebo ten robot?

Zvedla se, zamířila k lékárnice, otevřela dvířka a - políčky prázdné. Jak je to možné? Začala hledat všude kolem, honem, než zase začne otravovat ten felčar, no jasně, už ho má zase za zády, musí se ho zbavit!

"Tak dáš mi ten Lonapur, nebo ne, ty maškaro felčarská? Víš, že tady to není jinak k vydržení!"

Bikyber jen zavrtěl hlavou, "nic není, paní Karin" opakoval, "všechno posádka už

spotřebovala, poslední dávku vzal pilot Jack, ani o ní nevěděl, Lonapur dávno není!"

Musí mi nějak pomoci, musí mě přeci zachraňovat, od toho je zdravotník! Když mi bude zle, když se zblázním či co... Ano, je to jeho povinnost!

"Áááááááááá, áááááááááá," vyrazila ze sebe šlepný jekot a inspirována náhlým nápadem se rozběhla do chodby. "Áááááááááá..."

Koutkem oka viděla, jak se bikyber žene za ní. Ano, to je fajn, zabral, já ti dám chlapčičku, to uvidíš! Rychle odblokovala pancéřové dveře reaktorové haly, jasně teoreticky tu žádné nebezpečí nehrozí, ale on musí za ní, má to zafixováno v paměti..."

Trik se jí povedl přesně, schovala se na úzkou lávku za poklopem, felčar proběhl a stačilo do něj jemně strčit a padal dolů, do šachty. To už byla venku, pryč z toho nafialovělého přísvitů, který si ani neuvědomila, pryč od ergolitu, zabouchla poklop, zamkla, nejen kódem, ale i na mechanické zámky, tak - a teď' si dělej co chceš, robíku, jen si bouchej a volej Bena, já budu mít chvíli klid, abych se porozhlédla po laborce...

Měla smůlu. Hledala zběsile, čím rychleji se blížila nutná krize, kocovina z Lonapuru. Bála se těch depresí, znala to, vždy se bála, že to nezvládne, ale vzít si hned další dávku, to ne. Těch Vzácných pilulek má už jenom devět a čert ví, jak dlouho ještě na tyhle kocábce bude muset vegetovat...

V zapomenuté policičce s chemikáliemi našla lékovku s vitamimovým komprimátem, nasypala si dva tři do úst, třeba to pomůže, aby byla chvíli fit. Alespoň něco! Jak to má jinak na tyhle lodi přízraků vydržet, jak to mám k sakru vydržet, když tahle loď letí do pekel a ne na Zem!

Rozhmula naposledy obaly od léků, sedla si do křesílka a rozplakala se. Tohle přece není život, to je sebetýrání! Zatracená výprava, proč se jen nechala Jackem ukecat a dala se najmout? Prý - budeme bohatí, když přivezeme ergolit, každé gram se vyvažuje duketama, na Erenegu je nejlepší!

"Ne, už ne," vykňkla a tloukla si pěstmi do kolen, už nic nechci, nic, jenom domů, domů...

"Nebezpečí druhého stupně, vyhlašuji poplach pro posádku, nebezpečí druhého stupně, vyhlašuji poplach pro posádku, prudké zvýšení teploty a magnetických procesů v kontejneru číslo čtyři, bikybar Zdrav. IIIB přestal odpovídat na kontakty, ztrácím kontrolu nad skladovanými kontejnery teplota rychle stoupá, dosahuje už 800 stuňů, volám posádku, poplach 1. stupně! Ben posádce, vyhlašuji poplach 1. stupně, žádám absolutní hotovost!" Jen pomalu se jí prodírala do vědomí slova o poplachu, začala Bena vnímat, až když hovořil o felčarovi, Ano, Zdrav. IIIB neodpovídá na kontakty, čtvrtý kontejner, 800 stupňů - ne! To snad ne, vždyť' ho tam

zavřela ona! Co se to děje, co to způsobila,
CO SE TO DĚJE?

"Poplach prvního stupně, magnetická
bouře ve čtvrtém kontejneru, bikyber
neodpovídá, neodpovídá..."

Vyskočila a vyběhla na chodbu, začala
otevírat dveře do reaktorové haly, já jsem ho
tam zavřela, já ho tam odtud musím dostat,
blesklo jí hlavou, je to poslední bikybet,
který nám zbyl!

"Teplota čtvrtého kontejneru 960 stupňů,
magnetická bouře neznámého původu,
příčinu nedokážu určit, kontakty ztrácím,
jsem bez kontaktu, havárie, posádka, hlásím
havárii! Karin, stůjte, tam nesmíte, hrozí
havárie! Poplach 1. stupně, havarijní stav,
automatické systémy ochrany pulzátoru
uvedeny do provozu. Zavři ty dveře, Karin,
nebo zůstaneš tam, stůj!"

"K čertu Bene, já to asi zavinila, jdu lam!"

Odblokovala dveře haly, vyběhla na
můstek. Ovanul ji žár. Utíkala po můstcích
na zád' a tam, tam kdesi y prostoru
anihilátoru. obestavěného kontejneru,
bobtnala žlutočervená bublina taveného
kovu. Ještě krok, dva - ne, co to je? Zastavila
se nerozhodne. V tom uviděla, jak se vnitřní
pancíře rozestupují, to není možné, materiál
má v kódu okamžité smrštění.při narušení
cizím tělesem, ne tak tohle přeci nemohla
zavinit!

Jako by to bylo máslo, nejprve ruka, pak
postava rozhmula žhavý koy, decentně ze
sebe oklepala ještě žhavé kapičky roztavené
hmoty, a pomalu, se skřípěním se vydala na
pochoď, Karin na chvíli ztuhla, ano, to už
jednou viděla, to zažila...

"Ne... Já už nechci, ne, ne, ne, tohle néé!"

Otočila se a utíkala zpět ke dveřím.
Logická reakce, to ano, ale marně bušila do
pancíře. Ben uzavřel loď...

Zoufale nalehla na dveře. Nic. Pomalu se
otočila a podívala se zpět. Obrovské, snad
čtyřmetrové monstrum, matně připomínající
felčara, se zase dalo do pohybu. A v otvoru,
který po něm zůsta] ve stěně, pulzovala do
šera fialová záře. Svazky paprsků chvílemi
pohladily robota, který stále rychleji mířil
k ní.

"Pomoc," neovládla se, "pomoc, bestie
jsou tu, Bene, otevři! Bene, prosím, Jacku,
jsou tu bestie z Erenegu..." Zády se svezla po
dveřích na zem. Omdlela.

... Houpy hou, houpy hou, ne už nejsem
dítě, nejsem chlapec, budeš hrdina, Jacku,
říká starý vousatý král, má pichlavou koru-
nu, ne, to není král, to je. chniglandský
pižmoň-pichláč, pozor, nadýmá se, kde mám
laser? Á, tumáš? Ale co to? On se nadýmá,
ovšem, to není pižmoň, zrada... to je koule
z Erenegu, fialka, a valí se na nás, její
světelné pletence nás objímají, brr, to
mrazí, ne, hřeje, budu veliký, ano, budu
veliký hrdina, néé - nechci, ne, poplach,
vyhlašuji ; -.;í;J||

poplach, jasně, nebezpečí havárie, poplach, kdo vyhláší poplach, lo není možné, kde to jsem?

Ostrá bolest projela Jackovi hlavou. Ben se konečně dostal na frekvenci jeho stiinuátora. Aůůň - zavyl a posadil se.

Strhl snímače, které mu vysokým tónem rvaly uši a čtvrtily lebku, ještě chvíli mu lezly oči z důlků a nemohl popadnout dech, . chtělo se mu zvracet. Vzpomněl si na poslední sekvenci snu, bn\ tohle přeci není terapie, kterou chtěl, zase ty fialové příšerky! Kdy už se sakra toho přízraku Erenegu zbaví?

Co to říká ten počítač? "... dálkové ovládání zničeno, blokováno, člověk v nebezpečí, Karin v nebezpečí, zůstala v reaktorové hale. Poplach nejvyššího stupně. Vyhláší stav ohrožení, transmutovaný kyber Zdrav. IIIB ovládán neznámou silou proniká reaktorovou halou! Východ blokováno, Jacku, Pilote Williamsi, je to na tobě, Karin je v nebezpečí! Pulzátor v nebezpečí! Magnetická bouře v kontejneru číslo čtyři ohrožuje celý nákladový a motorický sektor, Jacku vstávej! Havarijní stav, musím odstřelit sektor 8, sekci 8/1 a 8/2..."

Mma náhle odplula z Jackovy hlavy: "Ne, to nesmíš, to zakazují, rozumíš, zakazují! Jdu tam!" Pochopil, že se stalo něco strašného, sen a hlášení počítače náhle dostalo souvislosti, ano. nikdo neví jak, ale bestie z Erenegu jsou na lodi a chtějí ji zničit! A Karin...? Kde se tam k ďasu vzala?"

Vyběhl na chodbu, laseromet v ruce. Měl ho vždy připraveny, chodil s ním i spát, od chvíle, kdy poznal příšerky z Erenegu, jej neodkládá a toho traumatu se už asi nezbaví...

Běžel chodbou k zádi potmělé lodi, skafandr, potřebuješ skafandr, znělo mu hlavou! Zastavil se před schůdky k laborce, oderval plombu z hotovostní skříňky, výborně, těžký skafandr íam byl, snad je v pořádku, vklouzl nohama do polonahých nohavic a bot, pokrčil hlavu a vsunul ji do helmy, narovnal se, zabouchnul dvířka na zádech a vykročil dolů, na technickou palubu.

Odsunul hledí skafandru.

•V tom šeru bylo mizerně vidět. Laser v podvěsu pravé ruky, minul laborku a už byl u těch prokletých d v e ř í ,

dvacet centimetrů speciálních pancéřových antiradiačních slitin, na nich stále ještě "Aktivní reaktorová zóna, vstup jen v ochranném obleku." Nastavil obvyklý kód. Ne, to nepomůže! Musel odervat a upálit všechny mechanické zámky, trhnutím otevřel dveře a Karin mu padla k nohám.

Jen koutkem oka uviděl to monstrum, pod kterým se právě bortil střední můstek, žhavá trhlina v prostoru kontejneru číslo 4 zůstávala ještě nezcelená, postřehl tam to přízračné fialové světlo a pochopil. Ano, Ereneg je pronásleduje i tady! Jedno světelné chapadlo vystřelilo z pukliny, omotalo robota a vyneslo ho na pevnou půdu. rychle se zachytil kovových výztuh stropu a výhružně se sunul dál...

Nešetrně odsunul Karin do bezpečí chodby, zvedl laser a zamířil na hlavu. Soustředil se na obličej transmutovaného robota. Ne, to přeci není Zdrav. IIIB, felčar, tohle monstrum má obličej lidský! Hlaveň se mu roztřásla. Sen pokračuje? Tohle je přeci Karel! To není možné, to je sen, jeho kumpán Karel, kterého tam. na Erenegu...

A teď, teď přišel proč? Panebože, to už není Karel, je to Viktor, ten jeho jízlivou grimasou stažený obličej, řve, obraz se rozmazává, už je to Liz, Eliz, Lizbetka, a už zase Járvo, Molly, co to má znamenat, kdo jsi, bestie, kdo?

Vykřikl, uskočil za pancíř před šlehem plamenného jazyka, který za ním vyslal robot, přibouchnul dveře, popadl Karin a vlekl ji chodbou ke schodišti. Byl nejvyšší čas. Stěna haly už začala sálat horkem a vydouvala se...

Lod' zasténala po celé své délce. Chvěla se jako raněné zvíře. Šlo o sekundy. Položil Karin do stínu schodů, sám zakleká a opřel se ramenem o boční lištu a zacíлил tím směrem, kde pukala stěna.

Automaticky se přesvědčil, • že je laseromet nastaven na maximum. Pět megawatt by mělo stačit. Najednou byl klidný, jako vždy před tím, když mu šlo o krk. Zaváhání v haie ho mrzelo, nechal se vyděsit halucinacemi! Kde by se tu vzali? Jsou přeci na Erenegu, všichni mrtví... Téměř strnul: Čtvrtý kontejner, ergolit z Erenegu. fialová záře... Jak je to možné?

Ještě chvíli hleděl skelnýma očima na žhavou bublinu, která pukala v místech protiradiační přepážky. Dveře zmizely zataveny do stěn. Stáhl si přes oči tmavý filtr.

Když se žhavou hmotou proklubal obrovský pařát, i v tom žáru podobný nedotčené lidské ruce, zalícil a krátce stiskl spoušť. Ozvalo se zapraskání a koncentrované světlo laserového paprsku tu zrudnost odseklo ve chvíli, kdy se stěny začaly bortit. Obluda, která ještě před hodinou byla poslušným "felčarem", kterého mohl odhodit rukou a poslouchal na písknutu se o cizí vůli drala do nitra lodi

s cílem ničit a zabít. Ano, to znal z Erenegu...

Znovu zvedl laseromet a postupně, jak se robot objevoval v té žhavé lávě, do něj pátil. Věděl, že mu nesmí dát šanci, aby po něm plivnul svým plamenem, jinak by byl konec... Když se robot konečně zhroutil, ozval se ještě výbuch v laboratoři, zbytek chemikálií zapracoval. Pak nastalo ticho, jen ustřelená ruka se ještě stahovala v křečích posledních impulsů. Stěny se automaticky začaly smřšťovat, jak jim kázal strukturální paměťový kód. Chodba se vyrovnávala a jen opálený nátěr za chvíli svědčil o nedávném boji.

"Zvládli jsme to, Bene, zvládli," oddechl si Jack a cítil, jak mu čírky potu stékají všude po těle, dýchal s rozkoší vzduch plný pachy spáleniště a sledoval, zda se Ereneg ještě o něco nepokusí.

"Situaci mám pod kontrolou, díky Jacku," ozval se Ben. "uzavírám "osmý sektor, reaktorovou halu, bariéra mezi kontejnerovými sklady a sektorem 8 obnovena. Kontejner číslo 4 pod kontrolou nemám, ale uzavřel se sám, v nitru slábne magnetická bouře... Pohotovost snižuji na stupeň tři."

"Fajn, Bene," řekl Jack a svlékal se ze skafandru. Už neměl sílu pověsit ho na místo. Nechal jej ležet pod schodištěm, laser hodil na ramena a zvedl Karin do náruče. Pomalu stoupal po schůdcích na velitelskou palubu, kolem ještě pach spáleniště, pach žhnoucího kovu a izolací. Ano, teď si připadal jako správný hrdina, který zachránil princeznu. Jenomže pak si vzpomněl na ty tváře, na tu galerii portrétů svých zahynulých druhů, která proběhla po obličeji robota a okamžitě měl po náladě. I když zase zvířetžil a zachránil pulzátor, A Karin, jistě, Karin a svoji kůži...

Uložil stále bezvládnou ženu na lehátko v kabině, připojil ji na stimulátor, kde automaticky nastavil regulátor na stupeň "regenerace životních funkcí" a teprve si uvědomil, jak je bledá. Strhaný obličej plný vrásek svědčil o prožitých utrpeních, ano, čert nám byl dlužen tuhle výpravu, ale když už jsme v tom, tak to musíme dotáhnout do konce...

Pohnula se, na chvíli otevřela oči, vydechla "díky Jacku" a pak snad usnula, protože stimulátor začal působit.

Chudák holka, do čeho jsem ji zatáhl, řekl si, jak byla mladá a krásná, a teď... Málem jsem ji před hodinou zaškrtil...

Vzdychl a pomalým, těžkým krokem unaveného člověka odcházelo do své kóje, zhroutil se do křesílka, natáhl nohy a laser položil na zem. Rozhlédl se po spartánsky zařízené cele. Pulzátory neoplývaly komfortem, protože se počítalo s rychlou dopravou mimoprostorem v hibernačních vanách. May o n sloužil jako nákladní loď a na 1. třídu měl nárok jenom kapitán a 1.

důstojník. Ale nechtěl se stěhovat do kabin obětí té odporné planety. S touhle lodí se už stejně nikam nedostanu! Věky bude bloudit subsvětelnou rychlostí prostorem, neovladatelná, dříve či později mrtvá... Proč to vlastně dnes, teď před chvílí, všechno neukončil? Proč nepustil transmutanta dovnitř a nepočkal na osvobozující, Čistý oheň? Teď bude zase měsíc a léta čekat na zázrak nebo na smrt, na to, že jejich hvězdolet skončí někde na vrakovišti u neznámé neutronové hvězdy, na konečné všech zbloudilých posádek a havarovaných lodí, které nenašly cestu zpět.

.Z dálky k němu pronikala slova počítače. V hlavě mu hučelo, dostavila se krize, ale ještě se nevzpamatoval. Co to ten Ben mele? "Kontejner číslo 4 nemám pod kontrolou, teplota neklesá pod sto stupňů Celsiovy

Hlubiny kosmu nabízejí bohatství, ale také šílenství a smrt.

stupnice. Hotovost 3. stupně nadále trvá!"

"Rozumím, Bene," ozval se mdle, "kolik je normální teplota v kontejnerech?"

"Mínus pět stupňů."

Trochu silná káva...

"Kolik mají ostatní kontejnery?"

"Ve trojce a šestce od padesáti do ščel-sátipěti, kolísá a postupně klesá, záření tam je v normě, magnetické procesy oslabeny. Ostatní mají předepsaných mínus pět. Reaktorovou halu mám plně pod kontrolou. Když se to uklidní, pokusím se opět o rozběh reaktorů prvního stupně." „

"Dobře, Bene, ale nejdříve musíš odstřelit kontejnery 4, 3 i 6. Je v nich ergolit z Erenegu, to znamená stále nebezpečí, viděls to sám před chvílí! Musíš je odstřelit do vesmíru! Příště to nemusíme zvládnout, rozumíš?"

"Nemám příkaz kapitána lodi!"

"Já jsem teď velitel, ostatní jsou mrtvi, Viktor také, Alan v hibernaci! To dobře víš a znáš poslušnost přebírání funkcí, ne?"

"Ovšem Ergolit je náklad nejvyšší důležitosti, nemáš právo bez konzultace se Zemí zbavit se nákladu!"

"Tak mě Bene spoj..."

"Víš, že to nejde, není dostatek energie, při průletu atomárním vodíkem byla zničena veškerá vnější pojítka..."

"Tak mě poslouchej," dostával se Jack do varu, "jsem hodnostně nejvyšší na palubě, spojení se Zemí není možné, vznikla krizová situace, tak kdo tady velí? Já, nebo ty? Takže - právem kapitána této lodi ruším všechny předchozí příkazy ohledně ergolitu! Kontejnery 3, 4, 6 odhodíš do prostoru! Když ne, vezmu tenhle laser a udělám z tebe šrot."

Počítač chvíli mlčel, než se ozvalo jeho "Rozumím".

"Celou operaci mi hod* na interní displej do kabiny. Nežlob se, ale chci to vidět..!"

"Rozumím, kapitáne Williamsi."

...8,7.6.5.....L... O!

Pulzační hvězdolet druhé třídy MAYO se zakymácel. Jack sledoval na monitoru, jak se tři kontejnery odpoutávají jeden po druhém a teprve pak si oddechl. Dobelhal se k lehátku a svalil se na něj.

"Příkaz vykonán... kapitáne," oznámil Ben. "Jaké jsou další úkoly?"

"Chtěl jsi rozjet reaktory, tak pokračuj. Pokus se o druhý stupeň, co když se konečně podaří propojit anihilační vazby..." řekl unaveně. "Chci domů, Bene, nic jiného mě už nezajímá. Chci na Zemi!"

"Rozumím ti Jacku... kapitáne Williamsi. Mám už jen dva opravářské roboty, energie se ztrácí přímo z reaktorů. Ale zkusíme to!"

"Nech mě spát, Bene, teď mě nech spát. Dělej co umíš."

Zavřel oči, ale spánek nepřicházel. Teprve nyní se dostavily deprese, které zpravidla následovaly po stimulaci s lonapurem, teprve teď na něj dolehla hrůza boje s mnohotvárnou obludou. Ano, ty tváře... Proč se tam objevily, pro ho pronásledují? A v takové chvíli? Kde to ten robot vzal, kdo ho řídil? Copak má ergolit paměť? Copak se už do konce života nezbaví prokletí Erenegu?

Před očima měl znovu - po kolikáté už? - tu pustou, skalnatou planinu s ostrými špicemi skal na obzoru, krajinu, která znala jen rudou barvu krve a černý stín smrti... Jak to vlastně začalo, ta jeho cesta do pekla?

Zase viděl ten obraz děsu, když se fialové koule poprvé odhodlaly k akci. Viděli je už předtím, ale brali je jako přírodní úkaz, podobný poněkud větším kulovým bleskům. Neměli tušení, co dovedou. Vevalily se do roklí, kde těžili nejlepší koncentrát ergolitu, jejich světelná chapadla stejně jako chapadla chobotnic se přísávala na stroje, těžební roboty, ano, i na lidi, vše, co bylo pozemského, náhle dostávalo cizí vůli, měnilo rozměry i podstatu. Zase slyšel nelidský řev Tamary a Billa a Billa sama sebe, jak utíká k transportéru, jak ho hrůza žene, aby nastartoval a ujížděl. Pravda, pak zastavil, otočil věž a pátil do těch fialových bestí, jenomže ty hladově polykaly energii laserových paprsků a rostly. Tak sešlápl pedál antiprotonového děla, všechno zmizelo v ohni anihilace, ano, i Tamara, i Bili čtvrcený na kousky, i transportér s Karlem a Járvo, který spěchal z druhé strany soutěsky na pomoc. Vlastně - ti dva měli dobrou smrt...

Ne, tehdy mu ještě nikdo neřekl "zbabělce", nikdo mu neřekl "vrahu", všichni jen chtěli odletět, ale v tom momentě viděl do nenávratna vzdalující se kreditkartu, krytou kopami duket. Přemluvil

Viktora, aby tedy těžili-v jiné lokalitě, tam fialové koule, ty zatracené fialky, třeba nebudou, a když, tak už víme jak rva ně, ne...? Aio, dal se přemluvit, kapitán, za tou hromadou ergoítu super-kvality taky viděl nekonečné konto, ty hromádky duket, prokletých zlatých kuponů, za které Člověk koupil kdekoliv na známých planetách co chtěl, lovecký trofeje, žrádlo, chlást i ženský... Přeci se dali najmout na tuhle výpravu právě proto, že byla riziková a vynesla kreditku i dukety, kryté haldou zlata... Zlata, nebo ergoítu, co je cennější?

Ne, to co přišlo, to nechtěl, chtěl si jen nabrat trochu ergoítu. Pravda, čistě pro sebe, jako Felix, mít pojistku proti náhodě, proti špatným časům, kdyby nebyla ta kreditka na takový balík jak počítali. Navíc, byla místa, kde na kreditky kašlali a chtěli platit jen v tvrdejch a ty mohl dostat především za ergolit prodaný pod rukou...

Samozřejmě, Viktor ho musel vidět, právě když si pakoval svou krabici, hned to pochopil a řval na něj, že za tohle ho může postavit před soud, "je to zakázaný, to si pamatuj, paŠeráku!"

Ne, opravdu to nechtěl, ale bezděky Viktora odstrčil plný vzteku, že ho načapal. Spadl do ty rokle děsu a než k němu slezl, už ho omotala fialka svými chapadly. Bylo to opravdu hrozné, najednou mu rostl před očima a strašně řval, museli to snad všichni slyšet, ale nedalo se nic jiného dělat, pustil to do něj.

Pak ho Molly nařkla z vraždy. Začali se mu vyhýbat, báli se ho, tušil, že ho obviní, až se vrátí na Zemi. Věděli sice jen to, co jim řekl, o ergoítu nic, ale už jasně viděl, že po něm půjdou, nic nedostane, žádný kreditky, žádný dukety. Tak to ne, rozhodl se. A některým trochu pomohl. Stačilo si jen počkat, aby všechno bylo dílem náhody, trochu pošimrat fialku laserem a pak? Copak může nechat žít transmutanty, obludy, které vraždí ostatní? Všichni vyděšeně prchali, jak se na ně ten novodobý gólem valil, tak co zbývalo.než namířit laser a...? Chvilí byl pro ně zachránce, góod boy, Jack, a tak pokračoval. Zbylo jich jen šest. Zavázal šije mlčením, když se odlepili od Erenegu. Po prvním pulzu se ale vynořili bůh ví kde, když odešly reaktory a nešel nahodit druhý stupeň pro anihilaci. Energie se ztrácela, nikdo nevěděl proč, Ben taky ne, Frankovi a Lindě selhaly nervy a šli si zaplavat do prostoru - bez skafandrů...

Zbyli čtyři, rozhodli si služby, vždy pět let v hibernaci, pět let služba. Alan s Renátou sloužili první kolo, on s Karin teď druhý, jenomže po roce si šli hrozně na nervy.

Jediné východisko byl lonapur a stimulátor. říše snů,a představ...

; jPře válo val se, zaháněl obrazy z ErenegU jinými, lákalk sobě do snu Lilianu, až nakonec přeci jen usnul. Noční můra Erenegu ho ale tlačila, vykřikoval hrůzou, ale spal... Probral se až po dlouhé době, zpocený a vyčerpaný. Jeho oči chvíli bloudily po stropě, než mu mozek signalizoval, že něco je jinak. Prudce se posadil. Je na Zemi! Nad hlavou mu plulo modré pozemské nebe, slyšel i štěbetání.ptáků, šumot větru, cítil vůni borového lesa. Ale ne... Zvedla se v něm vlna vzteku, když si uvědomil, že je na lodi, že tuhle iluzi mu vytváří počítač, iluzi, kterou předváděl jen když bylo dostatek energie. Ale jak to? Jak se mu to povedlo?

Vypotácel se do chodby. Pravá noha krátce zabořila, poklesl v kolenu, nesměl na ni plně přenášet váhu. Snad ho přeci jen ten robot netrefil? Nevzpomínal si. Rozhlédl se kolem, ano, příšeří zmizelo, nouzovky už neblikaly, osvětlení jelo naplno, belhal se podél stěny velitelské paluby, stále ještě plesnivé a zvlhlé špatnou ventilací, a automaticky mířil do pilotní kabiny, aby zjistil, co se děje...

Kde je Karin, blesklo mu hlavou. Není ještě v bezvědomí?

"Karin!"

Ruka, která mu uklouzla po plísní, ztratila oporu. Zapotácel se, musel se opřít zády. V tu chvíli ji uslyšel. Vylekal se. Už dlouho neslyšel její veselý zvonivý smích, který teď naplnil celou palubu, klokotal, vířil, trhal smutek na kousky. Svým tónem přímo řval uši, jak se blížila.

Zbláznila se, napadlo ho. Jen zvolna k němu přicházelo to, co volala mezi záchvaty smíchu a vzlyků. Země, země...

"Jacku, miláčku, Země!" Vlétla mu do náruče, oči radostně vytřeštěné, smála se a plakala zároveň. "Jacku..."

"Panebože, tak je to tady. Opravdu se

zbláznila, kde by se tu vzala Země? Snad nemyslí ten barevný strop a voňavou esenci v kabině?

"Co je 5 tebou Karin, co ječíš, Karin!" Zatřásl s ní a když se znovu bláznivě rozesmála, vlepil jí facku.

Odskočila jako uštknutá a žalostně se na něj podívala!

"Já se nezbláznila, počítač, Ben... Přístroje Jacku, ukazují směr, náš MAYO se chytnul, vracíme se, vracíme se domů... Orientece, motory, rozumíš? To znamená Země!"

Zblednul a srdce se mu sevřelo. Jestli to není pravda, tak to tentokrát nepřežiju! Tentokrát ne! Odstrčil jí a s pravou nohou ve v leku vyrazil do pilotní.

Zůstal stát jako přimražený. Ano, je to pravda! Všechny pulty, displeje, teletěny, všechno žilo a spiklenecky mrkalo na Jacka. Na centrálním panelu bylo skutečně napsáno Benem: KURS - PLANETA ZEMĚ.

"Bene," zachrčel, protože v krku mu vyrostl chuchvalec strachu, že to je nadále sen. "Bene, co to je za divadlo?"

"Ben zdraví velitele! To není divadlo, Jacku, to je pravda! Ten nápis je správný - vracíme se k Zemi..." "Opravdu, se vracíme?" "Opravdu, veliteli. Orientoval jsem loď v prostoru a čekám další příkazy. Zbavil jsi pulzátor ergo litu, to byl správný příkaz! Absorboval zřejmě další energii, protože další pokus o zapálení reaktorů už vyšel! Mám loď plně pod kontrolou. Mohu přejít do pulzace?"

"Pulzace... Domů," vydechl Jack. "Domů..." řval pak na celý hvězdolet.

"Kapitáne Jacku Williamsi, mohu přejít do pulzace?" opakoval Ben.

"Ovšem, můžeš, Bene, přejdi do pulzace!"

"Jenom dva skoky a budeme u Země, veliteli. Za hodinu startuji!"

Blaženě se usmál a opře! se o stenu.

Ohlédl se. Karin stála za ním a po tvářích jí tekly slzy.

"Plač, jen plač, holka, ať to slzy z tebe všechno odplaví..."

Hvězdolet MAYO II se vynořil z pulzace přesněve vypočteném bodě, mezi drahami Neptuna a Pluta. Jack si vždycky představoval, jaká to musí být skvělá podívaná: v prázdnotě vesmíru se náhle materializuje stříbrný mrak, chvíli se chvěje, bobtná jako rosol a pak se z něj vyklubuje kolos, gigantická kosmická loď, pulzátor...

Ted* všichni čtyři seděli za svými pulty ve velitelské kabině a s napjatými tvářemi

čekali, až se jim ozve planetární centrála, aby jim vymezila návratový koridor a místo přistání. Snad to bude Měsíc, aby byli co nejbližší rodné planetě, vytoužené Zemi. Začali být netrpěliví. Spěchali. Expedice na rozbitém hvězdoletu je stála deset pozemských let života, možná i víc! Pulzace času neubírá,

prolétneš mimoprostorem a už jsi doma. Ale to musí být loď v pořádku, ne jak o May o, který byl ochromen po prvním skoku od Erenegu!

Hm, ta anabáze měla souvislost s ergolitem z Erenegu, uvažoval Jack, Ben -má pravdu.

Když odhodil kontejnery, úžasně rychle se podařilo nastartovat reaktory i druhý stupeň a přešli do pulzace! Byl to správný nápad, Jacku! Zase tě všichni plácali po zádech, i ten Anal, když ho vytáhli z hibernátoru. A přitom jim zbylo ještě dost ergolitu v ostatních, z jiné planety, aby společnost na výpravě neprodělala a všechny královsky vyplatila...

Usmál se při pomýšlení na bohatství, které je čeká. Balík dostanou chvíli po přistání - a ještě¹ je budou vydávat za hrdiny. Překonali sami sebe a nástrahy vesmíru, opravili hvězdolet a vrátili se domů! Jistě, pár týdnů asi stráví v izolaci, pod lékařskou kontrolou, aby náhodou nezavlekli mezi pozemšťany nějakou infekci. Bude je vyslýchat komise, budou se vyptávat, proč zahynula většina posádky, proč museli zlikvidovat třetinu nákladu, ale tak to je vždycky, když to neklape na sto procent. A když budou držet pohromadě, tak jim nic nepříšijou.

Jen aby Alan s Renátou nemluvili! Budou se ještě na Zemi bát o krk? Asi ano. A proto budou mlčet, bude to v pohodě, protože souhlas je spoluvina a nakonec - Alan taky musel odstřelit Sudstroma, když ho fialka před jeho očima proměnila v obludku třikrát tak velkou! To byl tehdy dobrej tah! A Renáta? Ta se přizpůsobí...

"Centrála se ozvala, máme spojení se Zemí," ozval se Ben, "přepínám monitor!"

Na obrazovkách terminálů i na centrálním panelu se objevil spojař meziplanetární centrály dálkových letů, profesionálně se usmál a vysypal za sebe:

"Vítáme posádku pulzátoru Mayo II opět doma! Tak co, chlapi, jak L je? Kde jste se nám těch 1 devět let toulali? My už jsme vás málem oplakali!"

"Kde jsme se toulali? U Erenegu," řekl ack. "Zbyli jsme jenom čtyři..." :|
"Odkášlal si.f|
"Mluví s||
vámi první-.,;:i:

pilot Jack Williams. Převzal jsem velení po kapitánovi a prvním důstojníku, když zahynuli na Erenegu."

Linka na chvíli oněměla, spojař viditelně znervózněl, když k němu slova doletěla a pak se znovu pokusil o úsměv:

"To je náhoda! Ahoj Jacku, tady Kenn Praat... Ty, je mi to moc líto... Pokoj všem padlým! Poslyš, Jacku, než vám hodím koordináty,, chce s vámi mluvit komodor Perkl. Dávám linku..."

"Vítám vás, posádko, ať už v jakémkoliv počtu. Pokoj zesnulým... Nu, jsme rádi, že jste dorazili, byť trochu se zpožděním... Ale, hmm, nemám pro vás zcela uspokojující zprávy. Jestli máte na palubě ergolit z Erenegu, musíte se jej urychleně zbavit za hranicemi sluneční soustavy, a to pěkných pár miliard kilometrů," začal komodor téměř bez obalu. "Nebyli jste totiž jediní, kdo riskoval na Erenegu přistání a těžbu. Za tu dobu, co jste se ztratili, se tam vypravilo pár dalších lodí a tak víme, že se tam děje něco neobvyklého. Ted' je to zakázaná zóna!"

"Měli pravdu, děje se tam něco neobvyklého. Tahle planeta nám totiž zlikvidovala dvanáct členů posádky, komodore! A ergolitu z Erenegu jsme se zbavili hned po problémech, které jsme měli na lodi. Dostanete všechno v úředním letovém protokolu... Ale jinak jsme čistí, máme jen ergolit z jiných planet. Komodore, dejte nám koridor, ať už jsme doma! Věřte, nebyla to procházka."

"Rozumím, veliteli Williamsi. Beru vás za slovo... Vyčkáte příletu dvou doprovodných člunů a přistanete na Marsu, v přístavu Velký Syrt. Spojař vám ,+ předá koordináty. Přeji hodně štěstí, posádko a nashledanou na Zemi. Myslím, že budeme mít o čem povídat..."

Když zmizel z obra-,
zovky spojař a

Ben ohlásil konec spojenf, ozval se dotčeně Alan: "Proč nám dávají doprovod? Na Syrt přeci trefíme se zavázanejma očima!"

"To ano, spíš jde o to, jestli někdo příliš nekecal," řekl s důrazem na poslední slova Jack.

"A nevíš kdo?" naježila se Renáta. "Co když je to úplně jinak? Co když má Ereneg paměť? Anebo ten svinský ergolit? Sám jsi přece tvrdil, že paměť mít musí. Když se na tebe řítíl transmutovanej felčar, měnil tváře! Předvedl všechny, který tam zůstali! Co když to Ereneg předvedl i detailama těm, co tam přistáli po nás, co pak? !"

"Ne," lekla se Karin a zbledla. Podívala se na Jacka. Seděl se zaťatými zuby a bubnoval prsty do opěradla křesla.

"Co se ria mě tak díváte," promluvil téměř klidně. "Když budete vypovídat tak, jak jsme se dohodli, nikdo nás nedostane, rozumíte? Tam, ne Erenegu - to přeci byly ::i::

všechno nešťastný náhody! Nemůžeme za to, že nás čtyři fialky nesežraly. A nebo jsme se měli taky nechat, aby nás roboti roztrhali, nebo aby nás odstřelili..." Odmlčel se a vypravil si své transmutované kolegy.

"Ovšem, nikdo nám nic nedokáže," přidala se Karin.

"Mě s Renátou určitě ne," pokýval hlavou Alan. "Ale co vy? Opravdu jste tak čistý, jak tvrdíte? A kdo shodil Viktora do rokle? Kdo poštlal fialky na Molly? My snad? Abyste věděli, já v tom už dál nejedu. Disciplinárka z toho bude tak jako tak, ale já vrahy krýt nebudu!"

"Co jsi to řekl?"

"Jen pravdu, Jacku! A nech ten laser na pokoji, Renáta tě má na mušce!"

"Neblázni, prosím tě! Všechno zkazíte. Bez nás jste vedle, bez prachů a zaměstnání! Vždyť se nic prozradit nemůže!"

"Kdepak," zavrtěl Alan hlavou. "Uvěřím tvejm řečičkám a za rohem... Stačí to, co jsi způsobil!"

"Ale já nechtěl, opravdu ne! Alane, kamaráde... Renáto! Proboha, proto jsem vás nechával na pokoji? Něco vám povím. Mám ještě ulitou krabici ergolitu, toho nejlepšího. Prodáme ho na černém trhu. Je to bez rizika. Zapláceno dostaneme to v duketách, ne na kreditce. Za dukety můžeš mít absolutně všechno v celém vesmíru! Rozdělím se s vámi! Rozdělím se s vámi o ty prachy! Alane...?"

"Odkud máš ten ergolit, co?"

"No odkud... Na Erenegu byl nejlepší, tak..."

"Ne, proč jsi to udělal, Jacku?" vykřikla Renáta, "ty nás chceš opravdu zničit? Okamžitě to svinstvo vyhod! Nepustí nás na Zemi!"

"Kdo na to přijde, kdo?"

"Jacku," řekla mírně Karin, "prosím tě, vyhod' to! Alane, když to vyhodí, budete mlčet? Prosím..."

Jack ztuhl. Karin... Taky si chce zachránit kůži. Ovšem, všichni to chtějí teď' hodit na mě!

"Udělej, co říká Karin," ušklíbnul se Alan, "pak uvidíme..."

"Že jsem nenechal tuhle loď bouchnout! Že jsem se na vás nevykašlal a rval se s tím robotem! Že jsem vám to vůbec kdy vyžvanil! Já hlupák! Celý pulzátor by šel k čertu a vaše dušičky s ním. A já, já bych měl taky pokoj! I od tebe, Karin..." Složil hlavu do dlaní.

"Jacku... ty, ty..." Karin se na něj málem vrhla. Instinktivně vycítila, že teď' jí jde o všechno. Jacka musí hodit přes palubu, jinak se sveze s ním. "Kašlu na tebe, rozumíš, kašlu!"

"Vyškrabte si oči, to bude nejlepší," poznamenal Alan suše.

Jack zatajil dech a počítal do pěti. Pak se odhodlal k poslednímu pokusu:

"Tak poslouchejte, lidi, naposledy se

ptám - rozdělíte se se mnou o ty prachy za ergolit, nebo ne? Moc vám stejně z naší výpravy na kreditkách nezůstane, až vás komise proklepne. A moje jedno kilo - to je milion v tvrdých, hezky v duketách, ne na kreditce! Obstarám to sám a ty prachy dostanete, přísahám, každý dvě stě padesát - výměnou za mlčení!"

Chvilí bylo ticho, pak si Alan demonstrativně odplivnul.

"Sežer si to!"

Nastalo ticho. Jack se podíval na Karin, ale ta sklopila hlavu.

Zvedl se.

"Budete litovat... Taky nejste čistý, o tobě, Kariri, nemluvě!"

"Kam jdeš?" reagoval Alan.

"Sežrat si ergolit, když dovolíš, kamaráde!"

"Poslyš, žádný pitomosti, Ben tě bude hlídat!"

"Jasně, Bene, dej na mě dobrý pozor, ať si nic neudělám, jo?"

Zaklapl za sebou dveře. Už věděl, co udělá. Vezme ten svůj "poklad" a... Vakuum ho přijme milosrdně, stejně jako Franka a Lindu, stejně jako stovky jiných nešťastníků, kteří pochopili, že Zemi už nikdy neuvidí...

Ruce se mu třáslly. Naposledy otevřel tu plastickou krabici, aby se pokochal svým bohatstvím, které ho nyní s konečnou platností vzdálilo lidem, modravé Zemi, radovánkám s kamarády. Ergolit z Erenegu... Všechno pro tuhle hromádku kamení obětoval! Všechno!

Z nenápadných, černě lesklých hrudek a kamínků té podivné látky náhle probleskla fialová záře. Příznačná fialová záře a pomalu sílila. Tak, tu taky vidí naposledy, uchechtnul se. Dnes všechno naposled! Vždycky se toho fialového přízraku bál, ano, z té záře šla hrůza. Tam na Erenegu i tady, na pulzátoru, když prošlehávala z kontejneru. Ale proč? Plamínek je docela přívětivý... Jak vlastně voní, jak chutná ta fialová modř? Jak asi ten fialový plamen absorbuje energii? Jak se jí zmocňuje? Jak dokáže přeměnit člověka i stroj v poslušný nástroj své vůle? Proč to vlastně nikdo nezkoumal? Co když je to jenom jiná forma bytí, transmutace do jiné podoby, jiného světa?

Šlíš, řekl mu zbytek rozumu. Ano, šlím, odpověděl sám sobě a pomalu nořil obličej do stále intenzivnější fialové záře. Neodolatelně ho přitahovala... Když sežrat, tak sežrat, jedno kdo koho!

Pocítil mrazivé chvění na pokožce. Strnul. Celé tělo se náhle napjalo, ale necouvl. Jasně, nemá proč!

Paprsky fialového ohně se zprvu nejistě, ale pak intenzivněji nořily do té poddajné hmoty, která se sama nabízela. Bylo to příjemné, pronikat do jednotlivých nechráněných buněk a přestrojovat je podle svého klíče. Byly už zcela bez vůle, stačilo jen polehoučku rozkládat mikrostrukturu

toho organismu, byl čas. Nebylo třeba velké intenzity výbojů, které účinkují téměř okamžitě, byl čas...

Mrazivá strnulost pohlcovala jeho mozek, jeho tělo, ještě cítil brnění snad v každé buňce, ještě si stačil uvědomit, že to už není ort, a pak se dostavilo podivné vnitřní pnutí, horečnatost a jeho tělo začalo pukat ve švech. Rostlo. Dostavila se šílená bolest, která ho zkroutila. Strašně řval a padl obličejem do svého pokladu...

Pak jeho zmutované vědomí dostalo jinou informaci: jsi velký, největší, neporazitelný! Jdi a pomsti se! Jsi součástí Erenegu, nekrásnější planety vesmíru. Jdi a braň Ereneg všude, kde jsi! Ty jsi nyní ztělesněním pomsty na těch bytostech, které rabují a ničí tvou planetu, jsi můj vyslanec, jsi můj odkaz pozemšťanům! Jdi, nič a žabí-jej!

Naposled, s hrozným řevem, který už nepatřil jeho bytosti, se zvedl. Nasypal si ergolit do obrovských úst, krabici rozdupal a pak pomalu, jako gólem, vykročil. Uvědomil si, že v ruce svírá zbraň, že sám je zbraň krásné planety Ereneg a prolomil stěny kabiny.

"Já se bojím, aby ten Jack něco neprovedl," špitla Karin do ticha velitelské kabiny.

"Klid, Ben ho má pod kontrolou! Šel do kabiny," řekla Renáta a ušklíbala se. "Najednou máš o něj strach a přitom jsi ho hodila přes palubu! Nebo ho ještě miluješ?"

"Ne," skousla rty a zavrtěla hlavou. "Jen se bojím..."

"Nechtě toho," vykřikl Alan rozčileným hlasem, "něco se děje!"

Jako by mu sám pulzátor chtěl dát za pravdu, pohasly telestěny a monitory v kabině. Osvětlení přepnulo na nouzovky.

"Bene, co se děje?"

"Jack... obluda... poplach, poplach... odcházím..."

"Áááá, něco provedl s Benem!" zaječela Renáta.

Karin se k ní hystericky přidala.

"Klid, klid," vykřikoval Alan, "Bene, co je s tebou, Bene?!" Odpovědí mu bylo jen mohutné zadunění na zádi lodi. Rázové vlny jedna za druhou rozkmitávaly konstrukci pulzátoru a umocňovaly rachot výbuchů.

Pulzátor II. třídy MAYO II explodoval právě ve chvíli, kdy se po jeho bocích vynořily dva eskortní čluny Centrály. I je pohltily rozpínající se podivné paprsky, které se stáčely do klubka a splétaly stále větší a větší fialovou kouli. Když se její tvar a silové pole stabilizovaly, jasně zářila do prostoru a pomalu se dala do pohybu. Mířila ke třetí planetě této sluneční soustavy, která nesla jméno Země.

ilustroval M. Zhouf

Jan Hlavička

Panelfix

Ted' v zimě je tady v lokále dobře, moc dobře. Možná bych měl dělat něco venku, pohyb je zdravý, ale ne v zimě, pane. A pak, Já jsem už v důchodu a bojím se, že zmrznu. Že se v zimě prací zahřejete, to se vám pouze zdá. Tělo tak neuváženě vydává energii, kterou mu neudržívě zimní slunce nijak nemůže nahradit. Jenom blázen maká a maká jako šroub - a ztuhne.

A tak sedím tady. V pivu je naděje, pane. Sedím a těším se na léto, až holky zas nebudou vědět, co by ještě svlékly, a přitom zůstaly oblečený. To je tak jediný, na co se dneska ještě můžu těšit. Až se oteplí, vyrazím do Města, nasadím si na nos tyhle brejle, pevně si je zaklesnu za uši a tenhle drát od bicyklu zachytím jedním koncem za nárameník košile a druhým koncem za pravou nožičku brejlí. Nožičkám se odborně říká stranice. Ptal jsem se na to v optice a říká: "Vážně? Stranice?" a on ten optik se vám na mě osopí: "A co? Máj to snad bejt pákrát na venkově. Zbyl pouze ten drát od kola mi udrží brejle v rovnováze. Takže vidím všechno. A na to všechno se těším nejvíc. Mě to snad nikdy nepřestane těšit. Sleduju slečny protijdoucí, slečny zamnoujdoucí i ony slečny původně protijdoucí a nyní odemějdoucí, jak pohupují boky a tak přeladně. A když si dám do pravý kapsy tuhle plochou bateriia vyvedu od ní drát k červený žárovičce, kterou našroubuju tady na pravou stranici, a žárovička se rozsvítí, tak všichni známi, co se ke mně na ulici jen hrnou a obtěžují mě zbytečnýmá řečma, tak ti se ke mně už vůbec nehlásej, viděj, že si nepřeju být obtěžován. A já si jdu, nerušeně si přemýšlím a sleduju ten nádhemey cvrkot kolem sebe. To je tak jediný, pane, na co se dneska můžu těšit. Nic už holt není jako dřív... Kde jsou ty časy, kdy pod svícnem bývala tma a syrový dřevo vzplávalo v kamnech přímo výbušně... Já to znám, pane, jako dítě jsem byl pákrát na venkově. Zbyl pouze ten věchýtek ve větru změn zmitáný ode zdi ke zdi a pak sem tam něco.

Ne, to není nostalgie. Ono vážně není nic jako dřív. Nebo aspoň skoro nic. Zato jsou zas jiný smrady, že jo? Asi záleží na torn, jak se ten zmitanej věchýtek dokáže s tím vším vyrovnat.

Tenkrát, když to všechno začalo, byl takový ten teplý suchý listopad. Na parkující vraky usedal hnědošedý prach, slunce bylo den ode dne ospalejší a vánoce téměř na krku.

Seděl jsem zabořenej do tmavohnědýho křesla. Na ulici už byla tma, ale lustr nad hlavou mi nasvěcoval rozevřený stránky Seneky. Irena háčkovala. Co se dcera od nás odstěhovala, stále jen něco plete, háčkuje, drhá, dělá takový ty frivolitky a já nevím ani, jak se to všechno jmenuje. Já" usrkával z broušený sklínky hnědavou tekutinu. Alkohol nám tenkrát dodával Švarc z třetího patra, no přece ten, co se mu přej dědeček ztratil v nějaký popelnici, kdysi to prý bývala pěkně zazobaná rodina. To byl ještě alkohol zdravěj. Věřili jsme, že likviduje senilní mozkový buňky, posílá je na

zasloužilý odpočinek, a tak jakýmsi cerebrálním darwinismem dává příležitost mladším. Dnes je tomu jinak, jen se podívejte na ty vyhlášky kolem. Ted' piju doma zlatohnědej čaj z rýžovýho porcelánu. Máme hnědou rádi. U nás je hnědo. "Je to taková teplá barva," říkává Irena a háčkuje. U nás je klid. Žijeme si jako rybičky v akváriu.

"Nechal jsi v kuchyni kapat vodu," poznamenala ten večer Irena. Ani nezvedla hlavu. Věděla, že vstanu a půjdu se do kuchyně podívat.

Vstal jsem a přešel do sousední místnosti. Skleničku s hnědavým teplem v levý ruce, knihu v pravý a palcem jsem si přitom zakládal stránku.

Dno dřezu bylo hotová Sahara, až na tu zaschlou masnotu po poledním mytí nádobí. Kapalo jakoby ve zdi a za tou zdí máme záchod.

Uvolnil jsem si ruce.

Za mísou je taková šachta plná trubek, kterou potkan dobrodružnější náture občas prošplhá až do bytu a kterou zhusta proznívá dění bytů spřízněných jednou stoupačkou.

Po trubkách stékala teplá voda.

To jsem se nasmál, když jsem zjistil, že závada je o patro výš. u Kaprálu. Zazvonil jsem, Kaprál mi otevřel, vyslechl mě, rozevřel dvířka za hajzlmísou a nahlédl. "Je to u mě," řekl spokojeně, skoro vítězoslavně. Z trubky chlístalo jedna radost, jenže dostatečně nízko, takže měl záchod mokrej jenom tam, kde má být. "To je maličkost. Zavřeme vodu a utěsníme to," rozhodl.

Vyrazili jsme za správcovou. Řítili jsme se po schodech dolů jako malí kluci. No jo...

Usmálo se na nás štěstí. Její šamstr nebyl zrovna doma, a tak nám vcelku slušně vysvětlila, že klíč ode dveří, za nimiž by se mohl, jak připustila, kýžený uzávěr vody ukrývat, už přes rok nemá, protože ho nějácí řemeslníci nevrátili, takže, pokrčila s úsměvem rameny, se nedá, pánové, nic dělat, a zavřela dveře.

Z telefonní budky jsme si požalovali dispečerovi na pohotovosti a do dvou hodin přijeli dva asi třicetiletí frajeři, kterým už tenkrát.koukala v yčůranost z očí jako dneska kdekomu.

A šlo se znovu za správcovou. Vynadala nám. Pohotovost jen pokrčila rameny, voda si tekla dál a my se vraceli do svých bytů schlíplí, že při veškerým vzdělání nedokážeme hned napoprve pochopit, že ona ty klíče nemá a nemá a že ji to nezajímá, a že když jsme takový inteligenti, ať si nějak pomůžem sami. A frajeři odjeli. Něj akej ten benzín tenkrát ještě byl.

Stžžovat jsme si mohli, jak se nám zachtělo, třeba až do aleluja. Ale stížností zapadaly jako kamínky vhozený do řídkýho bahna. Už tehdy to byla všechno jedna pakáz, táhli za jeden provaz a podmazávali se navzájem.

Třetí den, tedy v úterý, se Kaprál našťval, i když jemu z bytu pouze teklo.

Kaprál byl takovej zvláštní, vy jste ho asi neznal. Já ho vlastně taky moc neznal. Pochybuju, že ho vůbec kdo znal. Přej oželel svůj vůz znehynbněný s ostatními vozy. vykašlal se na něj, ponechal jej uličníkům a různým těm bandám na pospas, že on přej na tu občanskou gardu platit nebude, protože benzínu už stejně nikdy nebude dost pro všechny. O volnejch sobotách a nedělích navštěvoval přej nejen Vnitřní Město, ale pouštěl se i za hranice Vnějšího Města a Sídliště, daleko za Skládku, kde začíná venkov. Jednou jsem je viděl odcházet. Kaprál v zeleným nepromokavým hacafaku a za ním Kaprálka taky v zeleným nepromokavým hacafaku a za nima tři Kapráláta v zelených nepromokavých hacafáčcích. To je zajímavý, jak pozdě ty děti museli mít... Bylo jim oběma nejmíň čtyřicet. Všichni měli na zádech červené batohy a baťůžky. Jak tak šli za sebou, připomínali krátkou zelenočervenou housenku. Říkalo se o nich, že choděj hrbat na. Skládku. Nevím, vždycky vypadali čistě, třebaže omšele. Čím se živil, nevím. Každopádně ne obchodem, to by se tady vědělo. Nejspíš byl něčím od řemesla, protože časné zrána odcházel s brašnou přes rameno a vracíval se někdy ke čtvrtý. Prý chytal kachny, co se u nás, toulaly Kolem kontejnerů, když jim vypustili ten rybník u dřívějšího lesa. Ale tomu moc nevěřím.

Kaprál byl takovej koumes. Vynalézal. Ale nebyl to zase žádněj perpeták, obesílající různý ty akademie věd a podobný učený společnosti svými zneuznanými přínosy k obohacení života společnosti. Nic si nedával patentovat, protože jeho výtvary by stejně nikdo nevyráběl, když nikdo v ty době nebyl schopen uplatnit mnohem důležitější vynálezy a zlepšováky. Tyhle brejle mám od něho...

Ten den, co se našťval, ho chytil vynálezovskej rapi, K vynalézání ho musela dohnat nutnost, a ještě bičem! Tyhle brejle například vyvinul krátce poté, co mu jeden žárlivec a sobec sobecká udělal hysterický výstup, že přej příliš okatě pokukoval po jeho ženě. Aby ne, když ta potvora byla skoro nahatá. Chytil ho teda vynálezovskej rapi. Zapálil si silnou francouzskou cigaretu bez filtru, ty zas dodával Novotný z osmýho patra, a zamyslel se. Kaprál by, abyste věděl, cigaretu s filtrem nevzal do pusy ani za nic. To radši kolem sebe plival tabák, ten černej tabák z Francie. Zdraví mu bylo přednější. Filtrovaný zplodiny přej plíce stáčejí přijímat levou rukou, ale pod nárazem jeho oblíbenejch žitánek se jen zachvějou a veškerý to zrádný svinstvo vodrazejí zpět do dutiny ústní a nosní.

Myslel, až se kolem něho namodrale a našedle

kouřilo. Halil se do dýmu stále víc a víc jako kouzelník do svého hávu, až jeho paní mlčky, se rty sevřenými do nudličky, rázně prošla pokojem, ta dovedla mít krok jako kyrysar, a dokořán otevřela dveře na balkón. A jak se ta mlha rozplývala do zácloň a do volného prostoru a jak nám chlad zachvacoval nohy nazuté do otrepaných a natřených trepek, dostal nápad: "Budiž to dálkový ovlivňovač!" Přesně tak to řekl. Doslova, pane.

A dal se do díla. Já byl rád. Protože já se vody bojím. Voda je vlastně hořlavina. Když hodíte do kamen syrový poleno, hoří lřp než poleno suchý neboť voda se teplem, jak jistě víte, rozkládá na dva díly vodíku a jeden díl kyslíku, což velmi příznivě ovlivňuje hoření. Voda je tudíž hořlavina, že-li dokonce třaskavina. Zkoušel jste to někdy se syrovým polenem? Že ne? Tak jděte do paďous, vy teoretiku jeden, a nepřete se. Nadarmo se přeci neříká, že povodeň je horší než požár. Požár neznám. U nás vedou po zdi takový trubky, co v zimě hřejou. Kamna nemáme. Ale povodeň jsem zažil jako kluk. Ten nekonečný zpěněný burácející proud mi připomínal melu s mlíkem... A k meltě vždycky patřil bramborák se škvarkama. A někdy mi babička upekla boží milosti, to je takový křupavý vdolkový těsto osmažený ve tvaru kundiček, co zdobě všechny zdi tady v okolí...

Onen důmyslný přístroj měl ovlivňovat myšlenkové proudy -jako když někdo nechce, tak chce a zase naopak.

Měl jsem to štěstí, že jsem byl svědkem prvního a jediného a zároveň posledního pokusu. Když byl ovlivňovač pokupě, seřídili jsme si s Kaprálem hodinky. Ano, ano, jako ve filmu, páni důstojníci, seřídte si čas. Přesně tak. On zůstal doma, aby ovlivňoval, a já vyrazil za odpovědným referentem, abych pozoroval a jednal.

Úderem osmé jsem vstoupil do kanceláře odpovědného referenta. Ne, nepil káfičko, nezertoval dvojsmyslně s kolegyněmi, byl tam sám. Ani nespál. Obrýlený mladík s vlasy na ramena a s vousy málem až na prsa bral jeden telefon za druhým, psal si do značně opotřebovaného sešitu, sliboval, až se hory zelenaly, vysvětloval, zapřísahal se a pro samou práci nemohl nic vyřizovat. Nevšímal si mě.

Čtvrt hodiny jsem nerušeně čučel do kouta, v němž se choulilo kytarové pouzdro. Díval jsem se na ně a říkal si, že když tomu kristťákovi padne, tak si vezme kytaru a je z něho úplně jiné člověk. Pak jsem si chvíli představoval, jak mu nezvoní žádný telefon, protože všechno jde jako na drátkách, protože všichni jsou spokojení, a mladík si drnká, prsty se mu v drnkačkách perle po strunách a on si zpívá a zpívá. Kluky s kytarou jsem vždycky obdivoval a záviděl jim, jak se na ně lepily holky.

V osm patnáct měl Kaprál uvést ovlivňovač do chodu.

V osm patnáct se na mě

ten Kristus podíval. V osm patnáct a nějakou tu vteřinu se z mraků vyhouplou slunce, prosáklo - nevím, jak to vůbec mohlo dokázat - špinavou okenní tabulkou a usadilo se mu na vlasech jako svatozář. Pohlédly na mě modré oči. Telefony vyzváněly jako zvony při atomovým poplachem a on se mnou promlouval. Chápali jsme jeden druhého a byli jsme si blízcí i přes věkový rozdíl.

Odpoledne už voda netekla a my jásalí. Kaprál otevřel flašku zapáchající cucky, ale v té radosti nám to nevadilo a pili bychom cokoli. Byl neobyčejně tolerantní ke svému okolí. Irena se nad háčkováním usmívala a paní Erika měla krásné, smyslně plné rty. Nemaširovala jako granátník, ale chodila tiše, ladně jako laň. Přesto se jí podařilo rozšlápnout ovlivňovač pohozený na vybledlém koberci. Kaprál jenom mávl rukou: "Postavím novej. Hlavně že už nechcáká."

Jásali jsme, protože jsme netušili, že pozitivně ovlivněný jedinec je něco jako dobře utajený syfilit v promiskuitní společnosti. V 08. 15 začal Kristus šířit nákazu. Řetězová reakce byla však pouze jednorázová díky Irminým pětadesát kilogramům, a tak štafeta jednoho dobrého skutku v rámci popisu práce proběhla závratnou rychlostí městem, zemí, světem a ztratila se kdesi v prostoru, kde možná řadí dodnes, ale tak daleko, že nás to vzhledem k nekonečnu nemusí bolet. Ale nějaké výsledky ten ovlivňovač měl, když odpocítám tu naši vodu.

Stalo se, že začal jezdit výtah a bába Švejnova si opět mohla po libosti bloudit mezi patry v mamě snaze najít to své.

Stalo se, že už nebylo vzácností dostat se autobusem do Města. Vyprávěly se o něm hotové divy. Davy na ulicích, houkající auta - ano, auta! -, blikající semaforey, cinkající tramvaje, průvan v tunelech podzemní dráhy, obchody nabitě zbožím a kapsáři. Dneska vám to připadá jako normální, ale tenkrát jsme něco takového viděli po dost dlouhé době.

Stalo se, že sousedi začali odněkud nosit kanystry benzínu, smývali prach z těch okopaných a pošlapaných vraků odložených u chodníků.

To už byl teplý a suchý prosinec a vánoce na spadnutí. Odněkud se vyrojili Mikulášové, andělé a čerti a přinášeli užaslým dětem ořechy, pomeranče, mandarinky, italskou směs a hygienický mlíko a rodičové se s nimi vyrovnávali pomačkanými bankovkami a mnohde i sklenkou, to na tu štrapáci od bytu k bytu, z domu do domu. Mikulášům povlávaly bělostné vousy, andělům sedaly do blond vlasů hvězdičky z oblohy, těm andělům, kterým se tak trochu pletly nohy a kteří se neustále chichotali fistulkou. A čerti, ti byli fujtajblovi, zlí, černí a vyplazovali jazyk na čichy občanské gardy, kterým z levé ruky šlehal paprsky svítlen, zatímco v pravé třímali pro všechny případy obušek.

Pak přišlo jaro a jednu neděli většina vozů nastartovala a naše ulice byla najednou jako vylidněná. Jen tu a tam nějaké auto, jinak jen šedá vozovka, popukaná, místy vyhánějící trávu, zanešená u obrubníků smetím a odpadky, které už kontejnery nestačily pohltit. Na prašném dětském hřišti, kde se zeleni nikdy dlouho nedařilo, sebou pocukávaly v mírném vánku cáry papíru.

Pak jednoho dne zahájila provoz tahle pivnice. Uznejte, že to tady není špatný. Konečně mám kam zajít na pivo. Jenže do čistírny to máme tři stanice autobusem a na poštu jakbysmet. Ale pivo tady nemají zrovna nejhorší. Co chcete...

O něco později otevřeli samoobsluhu. Všechno se obracelo k lepšímu, všichni jsme byli spokojeni a čekali další a další obraty.

Jenom Kaprál chodil jako morous.

"Všechno je nějak jinak," posteskl si jednou. "Zajděte někdy na chvíli." A tak jsem šel. "Představte si, že pod svícnem už není tma," řekl. Popadl hrnec za obě ucha a podržel ho pod okrasnou svíčkou. Byla to tmavá dívčí hlava. Na nos a na oči jí stékaly slzy. Slzy, zpočátku fialové, se svižně přehupovaly přes okraj svíce, pak bledly a zpomalovaly a zpomalovaly, až ztuhly. Oprýskaný nasedly smalt kastrólku se rozzářil, bylo vidět i zaschlý žlutouk po míchaných vajíčkách. "A teď se podívejte znovu!" Zvedal hrnec pomalu jako kněz svátost a podržel ho nad svíčkou. Hrnec byl plný tmy, plný tmy až po okraj, málem přetékal, pane. "Vidíte?" Odložil hrnec a sklonil se ke svíci, jako by tu nešťastnou zklamanou dívku chtěl políbit. Tvář mu oranžově zamihotala. Prudce foukl. "Všechno je jinak, " řekl do tmy a čmoudu a rozsvítil.

Porozhrmul závěs u okna a díval se na protější blok, který svítil jako zábavní parník.

"Onehdy jsem si udělal kapesní detektor lži," řekl. "Myslíte si, že mi byl k něčemu? Sháněl jsem obyčejnou hrachovku v kostce. Prodavačka mi odsekla, že nemá. Vedoucí se zadušoval, že nemají. Já tvrdil, že ji mít musej, ale co naplat. Ať jsem detektor, zkoušel kdekoli, všude mi lhali do očí..."

"Musíte věřit víc lidem než technice," namítl jsem.

"Lžou jako cigáni," trval na svém, umíněné jako malé dítě.

"A vy si myslíte, že se dřív tolik nelhalo?"

"Aspoň ne tolik."

"Ale lhalo, lhalo, jenže jste o tom nevěděl..."

"Ted' vím, že lžou," přerušil mě, "že podváděj, že z nás dělaj voly, ale, " trochu se rozradostnil, "kdo z jinýho vola dělá, sám je vůl!"

"To je sice hezký, ale tu hrachovku v kostce jste stejně nedostal."

Neodpověděl. Obrátil se ke mně zády a pomalu přešel do kuchyně. U odpadkového koše se zastavil. Sešlápnutím ho otevřel. Víko třesklo o zeď. Podržel detektor, takovou šedou krabičku, nad slupkami od brambor a pak ho pustil, pomalu, pomalinku. Zdálo se mi, že v okolí koše je slabší gravitace, tak zvolna ten nešťastnej detektor lži padal. Víko zaklaplo.

"Někdy mám pocit, že jsem najednou v téhle zemi sám. Že nestačí nebýt pouze vlkem mezi vlky, že nestačí být sám slušnej, držet se nějakýho mravního kodexu, který už zřejmě dávno neplatí. Časem začnete pochybovat, jestli vůbec kdy takový kodex platil. Co se to s těmi lidmi stalo? Jsem já vůbec normální? A co vy? Jste normální nebo nenormální?" zeptal se mě s očima upřenýma na víko koše.

Něco jsem zakoktal a rozloučil se.

Napříště jsem se mu radši vyhýbal. Zanedlouho se někam odstěhovali a už nikdy jsem je neviděl. Paní Erika se mi moc líbila... měla takový krásný smyslný rty.

Svět kolem nás se změnil. Začali jsme se lépe oblékat, začali jsme lépe jíst, dražé pít a kouřit voňavější cigarety. A nikoho nezajímalo, kde na to bérem. Naštěstí. Je mi taky divný, že už není tma pod svícem, ale nad ním. Pod svícem je až příliš mnoho světla. A taky mám v poslední době pocit, že lidi lžou, sotva otevřou ústa. Lidi jsou možná stále lidmi. Čím to je, nevím. Třeba vám taky lžu. Třeba lžu a nevím, že lžu...

Mám hlad. To mám z toho myšlení. Jsem tak málo zvyklej přemýšlet, že z trochy myšlení dostanu svíravý pocit v žaludku, kterej mi nedovoluje dál myslet. A zase když se najím - tak je s myšlením taky utrum, to se mi chce spíš spát. Bašty máme plnou chladničku, chválabohu. Přejdu si tou kosou domů. Do teplíčka. Za Irenkou. Ta přestane háčkovat a dá mi najíst a všechno půjde zas nějak dál. Až příště poteče zas nějaká voda... Ať si teče! Voda má týct, vod toho je vodou,co?

Tak to chodí u nás na Sídlišti. Žijeme tu v domech a bytech podobných si jako vejce vejci, vsazených do krajiny zpustošené jejich zrodem. Sídliště by nám mělo být domovem, ale nenávidí nás. A my mu to oplácíme a nadáváme mu do nocleháren, do králíkáren, nic k němu necítíme. Vzhlížíme k Městu, ale v něm bysme už taky žít nemohli. Nastěhovali nás sem a pustili nás z hlavy, odškrtli si nás. Bydlíme, přestali jsme je zajímat, přestali jsme pro ně existovat. Chtěli jste byt? Tak tady ho máte. Bydlete si! No, do smrti to už nějak vydržíme. Nemám pravdu, pane? Tak já jdu zase bydlet.

1984

Ilustrace Jana Kupková

Jan Mrlík

Život je boj

"Ještě je den!"

Jedna, dva, tři, kruci, to mám hlad, šest, sedm, osm, devět...

"Život je boj!"

Jedna, dvě, tři, čtyři...

"Ještě je den!"

Jedna, dva, u Střídače, co je to dneska za rytmus? šest, sedm, osm, devět... Svaly na nohách se mi roztřáslly. Že by to už přišlo? Předohorníma jsem nacvičeným pohybem chytil západku a madlo poklopu ... Třináct, Čtrnáct, už jsem se napínal a v příštím okamžiku bych vyrazil z nory na pláň, ale cosi varujícího mě zdrželo. Šestnáct, sedmnáct...

Do bouchnutí dvou nebo tří poklopů v sousedství se rozěval hlas Hodin: "Ještě je den!" Nejmní dva z nás se nebudou ráno moci dostat zpátky do svých nor. Unáhli se a propadli životem.

Vtom jsem vyrazil já. V běhu směrem k jezeru jsem se letmo ohlédl. Dva odsouzení vlkani stáli na všech čtyřech u svých nor a už nikam nespěchali. Další tak rychlý jako já byl až z hodně vzdálené nory. Šikula! Váhavci doběhnou později a mají menší naději na kořist.

Běželi jsme jen po nohách, ale hodně schýlení tělem k zemi. Postupně jsme se k sobě přibližovali, oba jsme mířili do téhož loviště. Bylo jasno, musel jsem přetočit oči ještě na denní vidění; na lovecké stezce by mohli být i živočichové čilí na sklonku dne. Jako kořist většinou za moc nestojí, ale třeba při troše štěstí natrefím na nějakého obrněného plaza... Jeden by mi samotnému stačil na několik dní. Sousedi s rodinami se musí víc otáčet. Br. Ani představit si to nechci! Co si jen užijí s družkami a drobotinou....

Uhnul jsem doleva, na skálu. Slunce sice zalezlo už celé pod obzor, ale světla ještě bylo dost. Třeba tlughové vyjedou z hlubiny dřív... jestli ovšem vítr, který mě přes den rušil ze spánku, zvedl dost prachu a horní vrstva vody se prohřála míň než za jasného počasí.

Na okamžik jsem se zarazil na samé hraně skaliska, stál jsem jen na zadních, tělo nakloněné nad hlubinu, a pátral jsem pohledem. Představoval jsem si tučné ryby tak živě, až mi mezi špičáky vytékala stružka slin... Byl tam! Skoro přímo pode mnou! Jeden, ale pořádně veliký. Ochromeny

horkem, nachytaným ve vodě za celičkový den, s širokým černým hřbetem, sotva pohyboval zadní ploutvovou nohou... Rychle couvnout kus zpět a prudce se rozeběhnout - skok - let dolů - předohorní končetiny pěkně roztáhnout, aby mi snad neuhnul v poslední chvílce... Rána to musela být náramná! Tlugh byl tak blízko hladiny, že když jsem do něho vrazil, měl jsem ještě břicho i nohy venku z horké vody. V zubech, zaťatých do voňavého bílého masa, jsem ucítil křupnutí, Jak se tlughovi zlomila páteř.

Vy vlácel jsem ho na břeh a rychle jsem se vyvalil v písku, který byl o hodně chladnější než voda při hladině jezírka. Kořist stála za to. Mohl bych se rovnou vrátit do své nory,

ale noc byla ještě mladá, jak povídal ten poeta ze sídliště severně od našeho, když jsem na něj při lovu narazil, jak umírá v houštině kaskelů, propíchaný trny dlouhými jako moje zadní stopa...

Zapráskání suchobýlu a smrtelné vypísknutí nějakého myšouna mě přimělo vyskočit na nohy a pořádně se porozhlédnout kolem. Ještě jsem nezapomněl, jak jsem o minulé periodě chytil pancéřnatou želvu a tři vychrtlí povaleči mi ji sebrali. Jenže stejně jako já přehlídli, že to byl říjný samec, který je v té době jedovatý... Tohle nebyli žádní povaleči, nýbrž ten šikula, co vyrazil ze své nory současně se mnou. Ta šikula.

Nakonec jsem se s ní o tlugha rozdělil a jejího myšouna jsme zkonsumovali přímo u jezírka. Přes půlku cesty zpátky do sídliště jsme klusali vedle sebe, každý s polovinou tlugha v tlamě, a když se ode mě oddělovala, význame se o mě otřela a zavrnela. Docela jsem v té chvíli záviděl jejímu zchromlému samci, který se od ní nechal žít a jen ji sem tam obškákal.

Sotva jsem se spustil do své nory, přibouchl za sebou poklop a pohodlně se uvelebil, začaly Hodiny se svým smrtelným odpočtem:

"Brzy bude den!"

Jedna, dvě, tři... počítal jsem docela automaticky interval mezi hlášením Hodin, jak mě to od malička učila matka. Jedině tak se mohl vlkan naučit odhadnout v nepravidelných intervalech hlášení jakýsi řád a využít i sebemenší chvílky ve prospěch úspěšného lovu.

"Brzy bude den!" Jedna, dva, tři, čtyři...

"Život je boj!" Jedna, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm...

Z dálky jsem zaslechl úzkostné vytí a křik. Mladý hlas, velice mladý hlas.

Hodiny neúčastně zaduněly: "Brzy bude den!"

Jasně, vsadil bych se, že ten mladíček, který se na lovu zdržel, nedoběhne včas a poklop jeho nory se mu zavře před nosem. Zůstane trčet na otevřené planině, když se Slunce vyhoupne nad obzor a nestíněno ozónovou slupkou, zaboří do něj nelítostně kopí svých paprsků, rozpalujících oblohu... Kdysi prý, než se život musel uchýlit do nor a hluboko pod hladinu jezer, bylo možné chodit venku i za dne. Slunce tehdy nebylo vůbec nebezpečné. Snad. Ale muselo to být strašlivě dávno, snad v dobách před Střídačem.

^MJe den!" zaburácely Hodiny.

Ortel smrti pro toho hlupáka tam venku.

Jen moudří a silní dokážou předvídat chod Hodin, co nejdřív vyrazit z nory, ulovit kořist a včas se s ní zase vrátit domů. Doufám jen, že ten trouba nepojde u mé nory, abych se s ním zítra nemusel tahat ke kaskelové houštině, namísto co bych utíkal k jezírku zkusit nanovo štěstí s nějakým íughem.

A s Lané Chán.

Z dřímoty mě probudilo až další hlášení Hodin:

"Ještě je den!" Jedna, dvě, tři...

Ne, dneska jsem na lov nemusel. Ani zítra nebudu muset... Nechal jsem ty ostatní, ať si riskují. Teprve když všichni lovci odešli, uvolnil jsem poklop, abych si v noře vy větral. Proběhl jsem se k jezírku, jen tak pro radost z rychlého běhu, na lov bylo příliš pozdě.

Lané Chán tam byla zas. Půlka tlugha ze včerejška pro ni i jejího chromajzla na dva dny nestačila. Dneska byla zase úspěšná, vedle ní ležela zadávaná tučná momostera.

Výborná kořist. Na mornosterách mi ale vadila jedna věc: měly předohorní končetiny úplně stejné jako my, vlkani. Tlughové nebo myšouni je měli přece trochu jiné, i když v zásadě podobné - s několika samostatně pohyblivými prsty, z nichž jeden rostl vždy proti ostatním v opozici. Přilísal jsem se k Lané Chán jako starý známý a ona mě polaskala předohorní končetinou. Snad se na mě těšila víc než já na ni, kopulovala lačně a dravě jako po nepřijemném celibátu, asi jí ten její chromajzl moc radosti nedopřával.

A pak začala, snad ze samého potěšení, blábolit o kultu střídání a o Střídači, sedícím ve vysoké Stříbmé věži daleko na východě, odkud přichází životodárná temnota. Pravda, Stříbmou věž jsem viděl několikrát, když se do její horní části ještě opíralo vražedné sluneční světlo, ale na planině s naším sídlištěm už ležel stín.

"Brzo nastane střídání," prorokovala, zatímco já jsem klusal vedle, ní a pomáhal jsem jí nést mornosteru. Jen jsem se jejím sýčkování uchechtl.

"Ba jo, věř mi. Je už tak málo tlughů, myšounů a ostatní kořisti, že čím dál víc vlkanů má hlad. A to pak vždycky bývá střídání."

To jsem znal. Těhle poví--dačce věřili prý i myšouni, pancéřnaté želvy a mornostery,^ snad i tlughové, prostě všichni obyvatelé hnízdišť seskupených kolem jezírka. U jeho břehů se scházeli a lovili jeden druhého, aby přežili. Střídač prý, když jeden druh - jako teď my - jasně vítězí v boji o život, dá ve Stříbmé věži pokyn a celé velké planiny se sídlišti se zvednou a vymění za jiné, s jiným druhem živočichů... Střídač tak snad hledá vyvolený rod, schopný nést dál jeho poslání, jeho moudrost, až ani on nebude. Pro rod, který se neosvědčí, znamená jedno ze střídání konečný zánik, aby se uvolnilo místo docela jinému druhu... Takový nesmysl!

Rozloučil jsem se něžně s Lané Chán a klusal jsem ke své noře. Nevím, zda její chromajzl věří ve Střídače, ale vymyslel, jak bez ohledu na hlášení Hodin zjišťovat, zdali ještě je den nebo už je možné otevřít poklop a vylézt z nory. Podle toho, jak mi o tom Lané Chán povídala, jsem vyvrtal v měkké hlíně těsně vedle pokopu svislou díru a k jejímu ústí jsem položil plumbový kámen s lesklou plochou sešikmenou tak, aby odrážela paprsky zapadajícího slunce dolů do díry. Tak to vykoumal chromajzl Lané Chán. Podle odrazu slunečního světla na dně díry, který sledoval z nory tunýlkem vyvrtaným těsně pod poklopem, dokázal odhadnout dost přesně, kdy už Slunce opravdu zapadlo. Ještě jsem to vylepšil. U jezírka jsem našel plumbový balvan, který měl zrcadlově lesklý lom vyklenutý do půlkulaté dutiny.

aby se do díry dostalo víc světla...

Začaly čím dál častěji přicházet noci, kdy jsem - ač u jezírka pravidelně první - neměl úspěch. Hrozná byla v pořadí pátá noc bez kořisti. Lané Chán přiběhla chvíli po mně, březost na ní byla už hodně znát a hůř se jí utíkalo. Neměl jsem jí co nabídnout. Nehněvala se, jen mi připomněla, že plod v ní je moje zásluha. Vito i chromajzl. Navrhl jsem jí, ať ho opustí a přestěhuje se do mé nory, dost prostorné pro celou rodinu.

"To nejde. Někdo by ho brzy zabil a sežral. Včera v noci se to stalo té mladé samici přes tři nory vedle nás..."

Věděl jsem, nač Lané Chán naráží. Ta zabítá byla taky březí a tudíž méně schopná se bránit. Život je boj. Střídač ví, nebyl-li to nakonec zrovna chromajzl, kdo...

Zaběhli jsme až na druhý jezerní břeh v zoufalé naději, že tam nalezneme kořist. Aspoň vychrtlého myšouna s těma jeho směšnými předohorníma tlapičkama.

Zase nic, nic, prázdná, mrtvá zem. Tady dřív žily kolonie pancéřnatých želv. Už moc dlouho jsem žádnou neviděl. Teď tu pobíhali jen naši a pár momoster tak velkých, že byly nad naše síly - od té doby, co jsme se pro zoufalý hlad nedokázali domluvit na lovu ve skupině.

Znenadání se zvedl vítr, ozvalo se hromové zaburácení a země se zatřásla tak, že jsem si leknutím dřepnul na všechny čtyři. Lané Chán, poslušná mateřstvím zostřených pudů, se dala na útěk směrem k našemu sídlišti. Doběhl jsem jí a pomáhal jí v přelézání obtížných úseků. Kousek za předělem, kde přechod z písčité na hlinitou půdu ohraničoval naše území, se svalila jako podtátá, nemohla dál.

Hrozivý ryk a hřmění, svist větrných vírů nasycených písčným prachem a záchvěvy země pokračovaly a zdály se čím dál silnější.

"Střídání!" vyjekla Lané Chán. V tu chvíli jsem byl ochoten na Střídače věřit.

Nedaleko od nás se předěl změnil v trhlinu v zemi. Stále se rozšiřovala a táhla se od jezerního břehu až k obzoru. A pak jsme

se náhle začali ponořovat i s naší planinou dolů - ne - to krajina za puklinou se zvedala! Po okraji stoupající zemní kry se řinula hlína a kamení a proudy písku, ohlušoval nás nepopsatelný re v a svištění.

"To je střídání!" zaječela znovu Lané Chán a dala se na potácivý útěk k našemu sídlišti. Já jsem běžel s ní, prchali všichni, vyděšení nevidaným úkazem.

Hřmění a otřesy země trvaly do poloviny dne. Ve vzduchu viselo tolik prachu, že chromajzlův vynález nebyl k ničemu a musel jsem zase počítat, jak Hodiny hlásily: "Ještě je den!" ^

U jezera jsem čekal na Lané Chán. Vytahané břicho jí viselo jako vyspaný měch. "Ztratila jsem plod. To určitě zavinil Střídač tím cirkusem včera. A je mi hrozně. Taký můj druh už má namále. Musíš dneska něco ulovit."

To se lehko řekne, musíš. Ale co?

Chumel hladových vlkanů se škubal o mrtvou momosteru kolosální velikosti. Ale pro všechny je to stejně málo. Vyrázil jsem k předělu, kde se včera odehrávala ta hrůza. Jedině tam snad...

Po trhlíně nebylo ani památky a za předělem se jako předtím táhla písčitá rovina. Reliéf krajiny byl ale jiný než dřív. A hlavně jsem uviděl cosi úplně nového. Zářivě lesklé polokoule, vyšší než moje noha, rozestě nepravdělně po krajině, jako by vyrůstaly z písku. Byly živé, protože občas se některá pozvedla okrajem stopu nebo dvě nad zem a popoběhla tam či onam. Připomínaly mi pancéřnaté želvy, až na ten krunýř - pravidelně kulatý a stříbřitější než odštěpek plumbového kamene. Krásně voněly masem. Přiblížil jsem se na tři skoky k nejbližší polokouli. Třeba se mi podaří ji chytit za okraj krunýře a obrátit ji na záda, jak jsem to dělal se želvami. Polokoule se ale neočekávaně bystře pozvedla - uviděl jsem masitě červené končetiny a baňaté tělo - a vymrštila po mně dlouhé tenké chapadlo s podivnou věcí na konci. Přitiskl jsem se k zemi, co to jen šlo. Správně mě to mělo přeletět - a přesto mě ta věc zasáhla. Do kůže se mi zabodla ostrá šipka se zpětným trnem Z průsvitného měchýřku to začalo do rány vypouštět modrou šťávu. Nedbal jsem na krutou bolest, vytrhl jsem chvatně šipku z těla a dal se na útěk.

Zákeřné útočící plumbová polokoule mě ale nepronásledovala. Bylo to moje štěstí, daleko jsem neutekl. Sotva jsem přeběhl předěl do naší planiny, padl jsem bez sebe na zem.

Probudilo mě nezvyklé teplo. Na východním obzoru utíkala životodárná tma před Sluncem a já jsem to měl ke své noře ještě kus cesty. Musel jsem už přetočit oči na

denní světlo. Nedalo mi to a podíval jsem se po těch polokoulích. Dřepěly si na písku, jako by měly času nazbyt. Že by dokázaly přežít den na povrchu?

Dal jsem se do běhu. Krajina se mi před očima chvílemi zamlžovala, kývala se a vlnila jako ve snu.

Zaslechl jsem Hodiny: "Život je boj! Brzy bude den!" Opravdu v poslední chvíli jsem skočil do své nory a zavřel za sebou jediný otevřený poklop v celém sídlišti. Současně s

cvaknutím západky zahřměly Hodiny:

"Jeden!"

Ač vysílený do krajnosti, přece jsem ucítil cizí pach. Že bych skočil do nepravé nory? Ne, byl jsem doma. Z nitra doupěte zasvítily dvojice rubínových očí. Lané Chán!

"Bud' vítán, Belve!" přitulila s'e ke mně. Jak jsem byl slabý, nechtěně mě povalila. Zezadu mi pomáhala se zvednout. Obě předohorní mi přitom držela za zády... Držela mě pevně a nepouštěla. To už nebyla milostná hra!

Z hloubi mé nory zasvítily druhá dvojice rubínů.

Chromajzl se přištrachal až těsně k bezmocnému Belvovi, uchopil ho jednou předohorní za srst na temeni hlavy a zvrátil mu lebku až k hřbetu. Do obnaženého hrdla zařal ostré zuby a stiskl ze všech sil.

Lané Chán spokojeně zavrňela, když ucítila pach horké krve.

Život je boj!

Ilustrace Ivan Kubát